

DARBĪBAS PROGRAMMA „UZŅĒMĒJDARBĪBA UN INOVĀCIJAS”

Grozījumi: MK 25.08.2008. rīk. Nr. 500 (L.V., 28. aug., nr. 133)
Grozījumi: MK 13.01.2009. rīk. Nr. 11 (L.V., 15. janv., nr. 8)
Grozījumi: MK 27.02.2009. rīk. Nr. 142 (L.V., 3. marts, nr. 34)
Grozījumi: MK 16.07.2009. rīk. Nr. 475 (L.V., 21. jūl., nr. 114)
Grozījumi: MK 02.11.2009. rīk. Nr. 750 (L.V., 3. nov., nr. 174)
Grozījumi: MK 22.02.2010. rīk. Nr. 88 (L.V., 25. febr., nr. 32)
Grozījumi: MK 05.09.2011. rīk. Nr. 425 (L.V., 7. sept., nr. 141)
Grozījumi: MK 25.06.2013. rīk. Nr. 270 (L.V., 27. jūn., nr. 122)
Grozījumi: MK 30.09.2013. rīk. Nr. 447 (L.V., 2. okt., nr. 192)
Grozījumi: MK 11.02.2014. rīk. Nr. 60 (L.V., 13. febr., nr. 32)

CCI: 2007LV161PO001

**LR FINANŠU MINISTRIJA
RĪGA
2007.GADA SEPTEMBRIS**

SATURA RĀDĪTĀJS

SATURA RĀDĪTĀJS	2
TABULU SARAKSTS	3
ATTĒLU SARAKSTS	3
1. IEVADS	6
2. DARBĪBAS PROGRAMMĀ „UZŅĒMĒJDARBĪBA UN INOVĀCIJAS” APTVERTO SEKTORU SITUĀCIJAS ANALĪZE	7
2.1. ZINĀTNE UN PĒTNIECĪBAS POTENCIĀLS	7
2.2. UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEICINĀŠANA UN INOVĀCIJAS	14
2.3. TERITORIJU LĪDZSVAROTA ATTĪSTĪBA	22
2.4. RĪGAS STARPTAUTISKĀ KONKURĒTSPĒJA	29
3. DARBĪBAS PROGRAMMAS „UZŅĒMĒJDARBĪBA UN INOVĀCIJAS” STRATĒGIJA	33
3.1. DARBĪBAS PROGRAMMAS SVĪD ANALĪZE	33
3.2. STRATĒGIJAS IZKLĀSTS	38
4. PRIORITĀŠU UN PASĀKUMU APRAKSTI	44
2.1.prioritāte „Zinātne un inovācijas”	44
2.1.1.pasākums „Zinātne, pētniecība un attīstība”	46
2.1.2.pasākums „Inovācijas”	51
2.2.prioritāte „Finanšu pieejamība”	56
2.2.1.pasākums „Finanšu resursu pieejamība”	58
2.3.prioritāte „Uzņēmējdarbības veicināšana”	64
2.3.1.pasākums „Uzņēmējdarbības atbalsta aktivitātes”	66
2.3.2.pasākums „Uzņēmējdarbības infrastruktūras un aprīkojuma uzlabojumi”	70
2.4.prioritāte „Tehniskā palīdzība”	75
2.4.1.pasākums „Atbalsts darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” vadībai”	76
5. FINANŠU PLĀNS	80
6. ADMINISTRATĪVAIS IETVARS	82
6.1. FONDU VADĪBĀ IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS	83
6.2. PARTNERĪBA	86
6.3. IEVIEŠANA	88
6.4. UZRAUDZĪBA	92
6.5. IZVĒRTĒŠANA	94
6.6. KONTROLES	97
6.7. INFORMĀCIJA UN PUBLICITĀTE	100
6.8. ATBALSTA KOORDINĀCIJA	108
7. SĀKOTNĒJĀS IZVĒRTĒŠANAS PROCESS DARBĪBAS PROGRAMMAI „UZŅĒMĒJDARBĪBA UN INOVĀCIJAS”	109
7.1. SĀKOTNĒJĀS IZVĒRTĒŠANAS PROCESS	109
7.2. STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDI NOVĒRTĒJUMS	111
8. PIELIKUMI	113

Tabulu saraksts

TABULA NR. 1: KOMERSANTU SKAITS, INVESTĪCIJU PAMATLĪDZEKĻOS APJOMS UN ĀRVALSTU TIESŠĀS INVESTĪCIJAS	14
TABULA NR. 2: PLĀNOŠANAS REĢIONU SOCIĀLEKONOMISKO RĀDĪTĀJU ATTIECĪBA PRET VIDĒJO RĀDĪTĀJU VALSTĪ (VIDĒJAIS VALSTĪ 100%)	23
TABULA NR. 3: 2.1.PRIORITĀTES „ZINĀTNE UN INOVĀCIJAS” SVID ANALĪZE.....	44
TABULA NR. 4: SEKTORU FINANSĒJUMS P&A 2004.GADĀ (% NO IKP).....	47
TABULA NR. 5: SEKTORU FINANSĒJUMS P&A, % NO KOPĒJĀ FINANSĒJUMA P&A (EUROSTAT, CSP)	52
TABULA NR. 6: 2.2.PRIORITĀTES „FINANŠU PIEEJAMĪBA” SVID ANALĪZE	57
TABULA NR. 7: TIRGUS KAPITALIZĀCIJA, % NO IKP	59
TABULA NR. 8: 2.3.PRIORITĀTES „UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEICINĀŠANA” SVID ANALĪZE	64
TABULA NR. 9: 2.4.PRIORITĀTES „TEHNISKĀ PALĪDZĪBA” SVID ANALĪZE.....	75
TABULA NR. 10: FINANŠU PLĀNS AR KATRA FONDA GADA PIEŠĶĪRUMU DARBĪBAS PROGRAMMAI, (EUR)	80
TABULA NR. 11: FINANŠU PLĀNS PLĀNOŠANAS PERIODAM PAR KATRA FONDA UN VALSTS LĪDZFINANSĒJUMA PIEŠĶĪRUMU UN LĪDZFINANSĒJUMA LIKMI DARBĪBAS PROGRAMMAS PRIORITĀTĒM(EUR)	80
TABULA NR. 12: EIROPAS SAVIENĪBAS INDIKATĪVS LĪDZFINANSĒJUMA SADALĪJUMS KATEGORIJĀS DARBĪBAS PROGRAMMAI „UZŅĒMĒJDARBĪBA UN INOVĀCIJAS”, (EUR)	81

ATTĒĻU SARAKSTS

ATTĒĻS NR. 1: DOKTORA GRĀDU IEGUVUŠO SKAITA DINAMIKA LATVIJĀ.....	9
ATTĒĻS NR. 2: ES JAUNO DALĪBVALSTU UN KANDIDĀTVALSTU 2004.GADA INOVĀCIJU INDEKSS	19
ATTĒĻS NR. 3: LATVIJAS PILSĒTAS UN NOVADI.....	25
ATTĒĻS NR. 4: PROJEKTU ATLASĒS SHĒMA IEROBEŽOTA KONKURSA PROJEKTU ATLASĒ	89
ATTĒĻS NR. 5: PROJEKTU ATLASĒS SHĒMA ATKLĀTA KONKURSA PROJEKTU ATLASĒ	90
ATTĒĻS NR. 6: PROJEKTU IEVIEŠANAS SHĒMA	91
ATTĒĻS NR. 7: MAKSĀJUMU PLŪSMAS SHĒMA.....	92
ATTĒĻS NR. 8: UZRAUDZĪBAS NODROŠINĀŠANAS SHĒMA	94
ATTĒĻS NR. 9: IZVĒRTĒŠANAS NODROŠINĀŠANAS SHĒMA	97
ATTĒĻS NR. 10: IZDEVUMU ATBILSTĪBAS PĀRBAUDES UN SISTĒMU ATBILSTĪBAS UN EFEKTIVITĀTES AUDITU SHĒMA	98
ATTĒĻS NR. 11: PĀRBAUŽU PROJEKTU ĪSTENOŠANAS VIETĀS SHĒMA	98
ATTĒĻS NR. 12: GADSKĀRTĒJĀ VADĪBAS UN KONTROLES SISTĒMAS ZIŅOJUMA SAGATAVOŠANAS SHĒMA	99
ATTĒĻS NR. 13: VADĪBAS UN KONTROLES SISTĒMAS APRAKSTA AUDITA SHĒMA.....	100

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

SAĪSINĀJUMI

AI	–	Audita iestāde
ANO	–	Apvienoto Nāciju Organizācija
ASV	–	Amerikas Savienotās Valstis
ĀTI	–	Ārvalstu tiešās investīcijas
CFLA	–	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
COST	–	Sadarbības atbalsta programma zinātnē un tehnoloģiju izstrādē (<i>Cooperation europeenne dans le domaine de la Recherche scientifique et technique</i>)
CSP	–	Centrālā Statistikas pārvalde
EEZ	–	Eiropas Ekonomiskā zona
EF	–	Eiropas fondi: ERAF, ESF un KF
EIB	–	Eiropas investīcijas banka
EK	–	Eiropas Komisija
ELFLA	–	Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai
ELVGF	–	Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fonds
EM	–	Ekonomikas ministrija
EPO	–	Eiropas patentu iestādei (<i>European Patent Office</i>)
ERAF	–	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ERASMUS	–	Eiropas izglītības programmas SOCRATES augstākās izglītības sadaļa, kas domāta, lai uzlabotu augstākās izglītības kvalitāti un stiprinātu tās eiropiskumu, veicinātu starptautisku sadarbību starp augstskolām, palielinot Eiropas mobilitāti, uzlabojot studiju un kvalifikāciju saptamību un pilnu akadēmisko atzīšanu visā Eiropas Savienībā
ES	–	Eiropas Savienība
ES-10	–	2004.gada 1.maijā ES paplašināšanās rezultātā ES pievienojušās 10 dalībvalstis
ES-15	–	ES dalībvalstis pirms 2004.gada 1.maija ES paplašināšanās
ES-25	–	ES dalībvalstis pēc 2004.gada 1.maija ES paplašināšanās
ESF	–	Eiropas Sociālais fonds
EUR	–	eiro
EURATOM	–	Eiropas Atomenerģijas kopiena
EUREKA	–	Starptautiskās sadarbības veicināšanas programma inovatīvu, konkurētspējīgu produktu, tehnoloģiju vai pakalpojumu izstrādē galvenokārt mazajās un vidējās, kā arī lielajās komercsabiedrībās
EUROSTAT	–	Eiropas statistikas birojs
FM	–	Finanšu ministrija
GEANT	–	Gigabitu datu pārraides ātrumu Eiropas akadēmiskais tīkls (<i>Gigabit European Academic Network</i>)
HES	–	hidroelektrostacija
HPCI	–	Harmonizētais patēriņa cenu indekss
ĪADT	–	Īpaši aizsargājamās dabas teritorija
ĪAT	–	Īpaši atbalstāmās teritorijas
IKP	–	Iekšzemes kopprodukts
IKT	–	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
IP	–	Ietvara programma
IT	–	Informācijas tehnoloģijas
ĪUMEPLS	–	Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāts
IZM	–	Izglītības un zinātnes ministrija
KF	–	Kohēzijas fonds
KSP	–	Kopienas stratēģiskās pamatnostādnes ekonomiskai, sociālai un teritorijas kohēzijai
LAP	–	Lauku attīstības plāns, kas ietver arī Eiropas Lauksaimniecības vadības un garantiju fonda Garantiju sadaļas finansējuma nosacījumus
LAS	–	Lauku attīstības stratēģija 2007. – 2013.gada periodam (sagatavo Zemkopības ministrija)
LBAS	–	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
LDDK	–	Latvijas Darba devēju konfederācija
LGS	–	Valsts akciju sabiedrība „Latvijas gaisa satiksme”
LM	–	Labklājības ministrija
LNLP	–	Latvijas Nacionālā Lisabonas programma
LPS	–	Latvijas Pašvaldību savienība
LR	–	Latvijas Republikas
LU	–	Latvijas Universitāte
LU ASI	–	Latvijas Universitātes Atomfizikas un spektroskopijas institūts
LU BMC	–	Latvijas Universitātes Biomedicīnas pētījumu un studiju centrs

LU CFI	–	Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūts
LU FI	–	Latvijas Universitātes Fizikas institūts
LVL	–	lats
LZP	–	Latvijas zinātnes padome
MHD	–	Magnetohidrodinamika
MK	–	Ministru Kabinets
MVK	–	Sīkie (mikro), mazie un vidējie komersanti
NAP	–	Nacionālais attīstības plāns 2007. – 2013.gada periodam (sagatavo RAPLM)
NATO	–	Ziemeļatlantijas līguma organizācija
NMP	–	neatliekamā medicīniskā palīdzība
NP	–	Nacionālā programma
VSID	–	Valsts stratēģiskais ietvardokuments
NVA	–	Nodarbinātības valsts aģentūra
NVO	–	nevalstiskās organizācijas
OECD	–	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
DP	–	Darbības programma
OSI	–	Organiskās sintēzes institūts
P&A	–	Pētniecība un attīstība
PIAA	–	Profesionālās izglītības attīstības aģentūra
PKIVA	–	Profesionālās karjeras izvēles valsts aģentūra
PSRS	–	Padomju sociālistisko republiku savienība
PVA	–	primārā veselības aprūpe
PVN	–	Pievienotās vērtības nodoklis
RAPLM	–	Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
RTU	–	Rīgas Tehniskā universitāte
SCI	–	Starptautiski atzītu zinātnisko rakstu saraksts (<i>Science Citation Index</i>)
SDO	–	Starptautiskā darba organizācija
SDR	–	„Special Drawing Right” - valūtu grozs, kas ietver ASV dolāru, eiro, Lielbritānijas mārciņu un Japānas jenu
SEI	–	Sertificējošā iestāde
SEZ	–	speciālā ekonomiskā zona
SF	–	ES struktūrfondi
SF/KF VIS	–	Struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības informācijas sistēma
SI	–	Starpniek institūcija
SIVN	–	Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējums
SKDS	–	Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centrs „Sociāli korelatīvo datu sistēmas”
SM	–	Satiksmes ministrija
SOCRATES	–	Eiropas Kopienas programma izglītības jomā
TV	–	Televīzija
TVS	–	Tautsaimniecības vienotā stratēģija
UK	–	Uzraudzības komiteja
USD	–	ASV dolārs
VAS	–	Valsts akciju sabiedrība
VDI	–	Valsts darba inspekcija
VI	–	Vadošā iestāde
VidM	–	Vides ministrija
VIP	–	valsts investīciju plāns
VIS	–	Vadības informācijas sistēma
VK	–	Valsts kase
VKanc	–	Valsts kanceleja
VKM II	–	Valūtas kursa mehānisms II
VM	–	Veselības ministrija
VOAVA	–	Veselības obligātās apdrošināšanas valsts aģentūra
VPD	–	vienotais programmdokuments
VSS	–	Valsts sekretāru sanāksme
WIPO	–	Pasaules intelektuālā īpašuma organizācija
ZVFI	–	Zivsaimniecības vadības finansēšanas instruments

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

1. IEVADS

1. Eiropas Savienība ir nospraudusi mērķi kļūt par konkurētspējīgāko reģionu pasaulē, primāri izmantojot tās zinātnes un inovācijas potenciālu. Latvija ar tās stiprām zinātnes, inovāciju un uzņēmējdarbības tradīcijām var dot būtisku pienesumu šī mērķa sasniegšanai, veicinot arī tās iedzīvotāju labklājību.
2. Ilgākā termiņā konkurenci ir iespējams uzturēt ar nepārtrauktām inovācijām, kas, balstoties uz iegūto konkurences pieredzi, liktu pamatu turpmākajai attīstībai un nodrošinātu līdera pozīcijas ekonomiskajā sacensībā. Inovācijas ir komplekss process, kurā piedalās jaunas idejas sniedzējs un inovāciju ieviesējs, un, lai inovāciju process būtu sekmīgs, abām pusēm ir jābūt gatavām un spējīgām sadarboties. Zinātniekiem ir jābūt spējīgiem piedāvāt pasaules līmeņa lietišķās zinātnes un pētniecības resursus un jāsaprot, ka tikai šādā sadarbības modelī ir zinātnes attīstības nākotne. Uzņēmējiem ir jāapzinās inovāciju vērtību, atsakoties no vakardienas metožu pielietošanas pagājušā gadsimta produktu ražošanā, un jāmeklē iespējas finansēt savu komersantu attīstību. Lai abas sadarbības puses būtu gatavas un varētu jēgpilni izmantot sadarbības rezultātus, valstij ir jāsniedz atbalsts abu pušu kapacitātei, kā arī reizēm jākalpo par vidutāju, ļaujot partneriem atrast vienam otru.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)
3. Saskaņā ar Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā noteikto darbības programmu līdzfinansē Eiropas Reģionālās attīstības fonds.
4. Darbības programma sniegs atbalstu trijos pamatvirzienos: veicinās zinātnes un pētniecības sektora spējas piedāvāt jaunas idejas, stimulēs sadarbību starp pētniecību un uzņēmējdarbību, kā arī rosinās jaunu komersantu veidošanos un uzlabos esošo komersantu konkurētspēju.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)
5. Pirmkārt, DP paaugstinās Latvijas zinātnes un pētniecības potenciālu, uzlabojot zinātnes un pētniecības centru infrastruktūru, piesaistot tiem jaunus un kvalificētus cilvēkresursus, kā arī ļaus attīstīt lietišķās zinātnes un pētniecības pieredzi, atbalstot pētījumu veikšanu.
6. Otrkārt, DP uzlabos un veidos pētnieku un uzņēmēju sadarbības mehānismus, kas ļautu aktivizēt tehnoloģiju pārnesi, kā arī uzlabos komersantu spējas veikt investīcijas inovācijās un jaunu produktu attīstībā, padarot aizdevumu vai riska kapitālu pieejamāku.
7. Treškārt, DP veicinās jaunu komersantu veidošanos un attīstību, veidojot komercdarbības uzsākšanas atbalsta mehānismus, kā arī veicinās esošo komersantu attīstību, nodrošinot atbalstu uzņēmējdarbības infrastruktūrai un pakalpojumiem, gan arī pieejamākus finanšu resursus.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)
8. Lai uzlabotu plānošanas dokumenta kvalitāti un izpildītu nacionālo un ES normatīvo aktu prasības, Finanšu ministrija ir noslēgusi līgumu ar neatkarīgu ekspertu konsorciju par DP sākotnējās izvērtēšanas (*ex-ante*) un SIVN veikšanu. Atbilstoši *ex-ante* darba dokumentiem, kā arī mācoties no 2004.-2006.gada plānošanas perioda pieredzes, FM ir cieši sadarbojusies ar ekspertiem dokumentu pilnveidošanā un ir sasniegusi dokumenta atbilstību *ex-ante* un SIVN izvērtēšanas rezultātā ieteiktiem uzlabojumiem. Sadarbība ar *ex-ante* un SVIN ekspertiem arī noritēja, līdzdarbojoties sarunās ar EK un analizējot EK sniegtos komentārus un sarunu rezultātā izveidoto dokumenta versiju.

2. DARBĪBAS PROGRAMMĀ „UZŅĒMĒJDARBĪBA UN INOVĀCIJAS” APTVERTO SEKTORU SITUĀCIJAS ANALĪZE

2.1. ZINĀTNE UN PĒTNIECĪBAS POTENCIĀLS

9. Latvijā ir zinātņu nozares, kas spēj konkurēt ar savām izstrādņēm pasaules līmenī (modernie materiāli, informācijas tehnoloģijas, magnetohidrodinamika, biomedicīna, farmaceitiskā ķīmija un koksnes ķīmija), un šo zinātņu nozaru kapacitāti apliecina gan pasaules līmeņa patenti un publikācijas, gan zinātnieku sekmes ES Ietvara programmās pētniecības un tehnoloģiju attīstības jomās, kas ir apliecinājums Latvijas zinātniskā potenciāla konkurētspējai pasaulē. Latvijas zinātniskajiem institūtiem ir sekmīga ilgtermiņa sadarbība ar Eiropas un pasaules augsto tehnoloģiju firmām, īpaši farmaceitiskajā ķīmijā un biomedicīnā, kura dod būtisku papildinājumu ierobežotajam P&A valsts finansējumam.

Zinātnes un pētniecības institucionālā kapacitāte

10. Zinātnes institucionālo struktūru Latvijā veido 11 valsts zinātniskie institūti, 15 zinātniskie institūti, kas formāli integrēti universitāšu sastāvā kā juridiski neatkarīgas institūcijas, 5 valsts universitātes un 15 augstskolas ar to zinātniskajām struktūrvienībām. Ņemot vērā to zinātniskās darbības līmeni un spektru, nozīmīgākās ir Latvijas Universitāte, Rīgas Tehniskā universitāte, Rīgas Stradiņa universitāte, Latvijas Lauksaimniecības universitāte, Daugavpils Universitāte un Ventspils Augstskola. Latvijā līdz šim darbojas divi privātie zinātniskie institūti, tādi kā Ekonomikas institūts un Rīgas Informācijas tehnoloģijas institūts “Dati”.
11. No starptautiskās atpazīstamības un pētnieciskās darbības atdeves/rezultatīvitātes viedokļa nozīmīgākie ir Latvijas Universitātes Cietvielu fizikas institūts (LU CFI) un Latvijas Organiskās sintēzes institūts (OSI). LU CFI citu zinātnisko institūtu vidū izceļas ar gada laikā publicēto starptautiski atzīto (SCI) zinātnisko rakstu skaita un to starptautiskā prestiža (citējamības indeksa) līmeni. 2004.gadā LU CFI zinātnieki ir autori 115 zinātniskajām publikācijām, savukārt OSI – 63 zinātniskajām publikācijām, tai skaitā SCI. Šajā laika periodā LU CFI zinātnisko publikāciju gada devums ir 1/4 no visām Latvijas zinātnieku publikācijām. Publicēšanās intensitāte LU CFI ir salīdzināma ar vidējo publicēšanās intensitāti ASV, kas ir augstāka par vidējo ES (639 publikācijas uz 1 000 000 iedzīvotājiem).
12. Statistikas dati par Latvijā veikto izgudrojumu sadalījumu pa zinātnes nozarēm liecina, ka Latvijas perspektīvākās “izgudrojumu nozares” ir medicīniskā ķīmija un gēnu inženierija. Kā spēcīga jāatzīmē arī MHD metalurģija (piem., MHD kristālu audzēšana). Īpaši atzīmējami ir OSI un Latvijas Universitātes Biomedicīnas pētījumu un studiju centri ar savu radīto izgudrojumu skaitu, kas patentēti ārzemēs. Laika periodā no 1997.– 2004.gadam OSI zinātnieki ir galvenie autori 16 patentu pieteikumiem medicīniskajā ķīmijā, kurus ir pieteikuši pasaulē atzīti farmācijas komersanti. Savukārt gēnu inženierijā LU BMC zinātnieki ir autori trīs starptautisko patentu pieteikumiem (1999., 2001. un 2004.gads) sadarbībā ar Citos Biotechnol Ag (Šveice), Michigan State University (ASV) un Celltech Pharmac Ltd. (Apvienotā Karaliste).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

13. Latvijas zinātnieki un institūcijas samērā sekmīgi piedalās ES Ietvara programmās (IP). Aktīva dalība datējama ar 1999.gadu, kad savu darbību aizsāka ES 5.IP. Tika iesniegti 667 projektu pieteikumi, no kuriem sekmīgi bija un ES līdzfinansējumu saņēma 178 projekti. Kopumā Latvijas dalībnieku sekmju rezultātā kopējais ES piešķirtais projektu finansējums divas reizes pārsniedza Latvijas dalības maksu 5.IP budžetā. Īpaši jāatzīmē, ka 5.IP laikā LU

CFI lielā konkurencē ieguva ES Ekselesces centra nosaukumu. Kopš 2002.gada, kad darbojas jau ES 6.IP, vidējais sekmju līmenis ir krities, taču joprojām Latvija ir sekmīgāko jauno ES dalībvalstu vidū, atpaliekot gan no veco dalībvalstu sekmēm. Jāatzīmē Rīgas Tehniskās universitātes Materiālu un konstrukciju institūta sekmes, pakāpeniski palielinot savu kapacitāti ar nedaudziem projektiem 5.IP laikā līdz jau uzsāktiem pieciem 6.IP projektiem.

14. Starptautiskās sadarbības ziņā ir jāatzīmē arī Latvijas Universitātes Atomfizikas un spektroskopijas institūts, kas kopumā ir iesaistīts 15 starptautisku projektu realizācijā (6.IP, NATO Zinātnes programma, EUREKA, COST un citi).
15. Latvijas un Lietuvas Izglītības un zinātnes ministrijas ir izveidojušas kopīgu zinātnisko projektu atbalsta fondu ar Taivānu. Kopš 2001.gada atbalstīto projektu skaits ir pieaudzis līdz sešiem, un šajos projektos pamatā pārstāvēta ir LU CFI, LU, RTU, Rīgas Stradiņa universitāte genomikas un materiālzinātņu nozarēs.

Zinātnes un pētniecības infrastruktūra

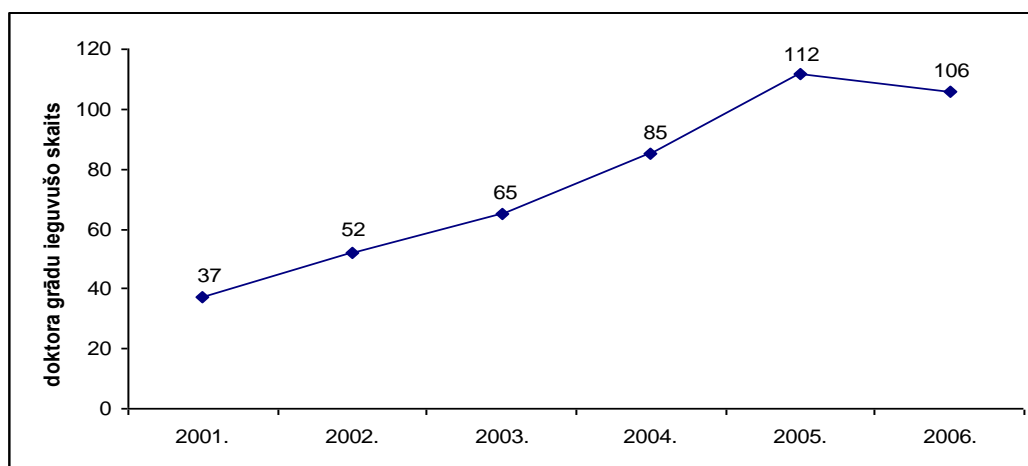
16. Kopš pagājušā gadsimta 80.gadiem līdz pat 2004.gadam ierobežotā finansējuma dēļ zinātniskā infrastruktūra valsts zinātniskos institūtos un augstskolās praktiski netika atjaunota. Ar 2004.gadu ir uzsākta IZM Nacionālās programmas „Atbalsts zinātniskās infrastruktūras modernizēšanai valsts zinātniskajās institūcijās” īstenošana, piesaistot ERAF līdzfinansējumu. Nacionālās programmas mērķis ir modernizēt infrastruktūru valsts zinātniskajās institūcijās, tai skaitā reģionālajās, kas realizē zinātniskos pētījumus prioritārajos zinātnes virzienos, tādā veidā radot vidi tehnoloģiju pārnesei un sekmējot cilvēkresursu attīstību pētniecībā valstī kopumā. Šobrīd augsta līmeņa zinātniskais aprīkojums ir nodrošināts OSI, LU CFI, LU BMC. Tas ļauj šīm zinātniskajām institūcijām sekmīgi piedalīties starptautiskos projektos. Vienota platjoslas tīkla trūkums starp Latvijas augstskolām un zinātniskajiem centriem kavē starpaugstskolu un zinātnisko institūciju sadarbību un pilnīgu to potenciāla realizāciju. Bez tam Latvijai ir lēnākais savienojums ar Eiropas akadēmiskajiem un zinātniskajiem tīkliem (Latvijas pieslēgums Eiropas starptautiskajam izglītības un zinātnes tīklam GEANT ir 155Mbit/s, kamēr Igaunijai un Lietuvai 622Mbit/s, pārējām Austrumeiropas valstīm 2.5Gbit/s), kas kavē plašāku dalību starptautiskajos zinātnes projektos. Joprojām trūkst moderna laboratoriju aprīkojuma tehnoloģiskas ievirzes projektu nanotehnoloģiju un nanostruktūru pielietojuma jomā realizēšanai, un īpaši aktuāla šī problēma ir reģionālajās zinātniskajās institūcijās. Šobrīd vēl grūti novest fundamentālu ideju līdz praktiskai augstas tehnoloģijas izstrādei. Par to liecina Latvijas nelielais augsto tehnoloģiju produkcijas īpatsvars ražošanas eksporta devumā (Latvijā 5% un vidēji ES-20%).
17. Kopš Latvija kļuvusi par ES dalībvalsti, speciālistiem ir dotas iespējas izmantot ES zinātnisko infrastruktūru. Eiropas Kopējās pētniecības telpas ietvaros 6.IP nodrošina Eiropas zinātniskās infrastruktūras objektu pieejamību visiem Eiropas zinātniekiem ar vienu nosacījumu, ka attiecīgā zinātnieka kvalifikācijai jāatbilst augstiem zinātniskiem standartiem. Latvijai būtu iespējas iesaistīties Eiropas Kopējās pētniecības telpas aktivitātēs ar Latvijā izvietotiem zinātniskās infrastruktūras objektiem - tādiem, kas nodrošinātu efektīvu zinātnes rezultātu ieviešanu ražošanā, attīstot augstās tehnoloģijas, kā arī unikālu pētniecības infrastruktūras objektu darbību un attīstību, kā piem., Ventspils Starptautiskais radioastronomijas centrs, LU Fizikas institūta šķidro metālu laboratorija (tai skaitā zemes magnētiskā lauka izpētes pilotiekārta).

Cilvēku resursi zinātnei un pētniecībai

18. 2004.gadā Latvijā zinātniski pētnieciskajā darbā strādājošo skaits (ieskaitot pilna un nepilna darba laiku strādājošos zinātniskos darbiniekus, zinātnē un pētniecībā nodarbināto vadības un tehnisko atbalsta personālu) sastādīja 8273 personas. No tiem 3 324 bija zinātniskie

darbinieki, kas nodarbināti atbilstoši pilna darba laika ekvivalentam. Salīdzinot statistikas datus par zinātniski pētnieciskajā darbā strādājošo īpatsvaru pret kopējo darbaspējīgo iedzīvotāju skaitu, Latvijā 2004.gadā tas bija 0,73%, savukārt ES dalībvalstīs šis rādītājs vidēji ir 1,36%¹. Produktīvai P&A sektora darbībai un tā attīstības nodrošināšanai nepieciešami vismaz 2000 zinātnieki uz 1 miljonu iedzīvotāju. Tādēļ P&A aktīvi strādājošo zinātnieku kopskaitam Latvijā līdz 2010.gadam jāsasniedz vismaz 5000.

19. Kopumā Latvijā doktora grādu ir ieguvuši ap 5800 cilvēku, no kuriem P&A sektorā 2004.gadā kā pilna darba laika zinātniskie darbinieki strādāja 3324, salīdzinoši 2000.gadā bija nodarbināti 3814. Viens no iemesliem zinātnē nodarbināto skaita samazinājumam ir arī to aizplūšana uz citām valstīm gan ES, gan ārpus tās. Kopējā zinātniskajā darbībā nodarbināto skaitā iekļaujas 802 tehniķi un laboranti un 977 cilvēki, kas veic zinātņi apkalpojošā personāla funkcijas. Latvijā ļoti mazs ir to zinātnieku skaits, kas strādā privātajā sektorā (tikai 13,5% no kopējā zinātnieku skaita), un tas ir zemākais rādītājs salīdzinājumā ar ES dalībvalstīm, kur vidējais rādītājs ir 49%².
20. 2004.gadā vairāk nekā pusei augstskolu un valsts zinātniskajos institūtos strādājošajiem zinātniekiem bija pāri par 55 gadiem, turklāt 28% no šiem zinātniekiem bija vecāki par 65 gadiem. Tikai 7% no institūtos strādājošajiem zinātniekiem bija vecumā no 25 līdz 34 gadiem. Šāda zinātniskā personāla vecuma struktūra ir nelabvēlīga ne tikai patreizējās zinātniskās darbības sekmīgai nodrošināšanai, bet rada draudus turpmākai zinātnes attīstībai. Vairākās zinātņu nozarēs nav pietiekošs augsti kvalificētu speciālistu skaits, kas varētu pretendēt uz Latvijas augstskolu profesoru un docētāju vakancēm, un varētu tikt piesaistīts jauno speciālistu sagatavošanā. Problēmas risinājums ir atspoguļots vienā no Izglītības un zinātnes ministrijas izstrādātā dokumenta “Vadlīnijas augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstībai līdz 2010.gadam” mērķiem, kas paredz līdz 2010.gadam palielināt profesoru skaitu līdz 1000, bet zinātniskajā darbībā nodarbināto skaitu līdz 12 000.
21. Viens no zinātnes sistēmas attīstības rādītājiem ir zinātnieku skaita ikgadējais pieaugums un jauno doktora grādu ieguvušo skaits.

Attēls Nr. 1: Doktora grādu ieguvušo skaita dinamika Latvijā

Avots: CSP

22. Doktorantūras studiju programmās studējošo skaits Latvijā ir nepietiekošs (tikai 1,4%, salīdzinot ar 5-6% citās Eiropas Savienības valstīs), un sevišķi tas ir attiecināms uz doktora grādu ieguvušo skaitu. Salīdzinājumā ar citām ES dalībvalstīm, Latvija šajos rādītājos

¹ 2004.g. Eurostat, Share of research and development personnel (head count, % of the labor force).

² 2005.g. Eurostat, OESD (Towards a European Research Area. Science, Technology and Innovation. Key Figures 2005).

ievērojami atpaliek no citām ES dalībvalstīm. Doktora grādu ieguvušo skaits ir niecīgs salīdzinājumā ne tikai ar ES dalībvalstīm, bet arī ar mūsu kaimiņvalstīm Lietuvu un Igauniju. Tā 2004.gadā Zviedrijā doktorantūras programmās studēja kopumā 18 000 studentu, kas bija 5,3% no kopējā studentu skaita, Čehijā – 11 500 studentu, kas veido 6,6% no kopējā studentu skaita. Lietuvā un Igaunijā 2004.gadā doktoranti veido vidēji 2,5% no kopējā studentu skaita. Latvijā 2004.gadā doktorantūras studentu kopējais skaits bija 1 428 un tikai 85 no tiem ir ieguvuši doktora zinātnisko grādu, kas ir tikai 0,4% no kopējā studentu skaita. Studentu interese par studijām doktorantūrā pieaug (2006.gadā doktorantūrā studējošo skaits sasniedza 1 797, doktora zinātnisko grādu ieguvušo skaits – 106), taču pieauguma tempi joprojām ir nepamierinoši. Tas ir sevišķi satraucoši, jo aktualizējas vispārēja zinātniskās sabiedrības novecošanās problēmas.

23. Doktorantu skaita pakāpeniskam pieaugumam ir dažādi iemesli: sabiedrībā ir aktualizēta doktorantu nelielā skaita problēma, tiek organizētas diskusijas, sabiedrībā ir radīta interese, tiek organizēti zinātni popularizējoši pasākumi (TV raidījumi, radio pārraides, zinātnes kafejnīcas u.c.)
24. Nedaudz, bet pieaug arī gada laikā aizstāvēto doktora disertāciju skaits. Viens no iemesliem šim pieaugumam varētu būt ESF līdzfinansētais IZM atbalsta pasākums doktorantiem un postdoktorantiem pētījumu veikšanai dabas zinātnēs un inženierzinātnēs, kā arī IZM Nacionālā programma „Augstākās izglītības iestāžu telpu un iekārtu uzlabošana/modernizēšana”, kas tiek īstenota ar ERAF līdzfinansējumu.
25. Lielākais doktorantu skaits vēl joprojām ir sociālajās zinātnēs, komerczinībās un tiesībās, veidojot 32% no visiem doktorantiem. Dabas zinātnes, matemātikas un informācijas tehnoloģiju studijas izvēlējas tikai 14% no visiem doktorantiem, un apmēram tikpat daudz (16%) studentu iesaistīti ar inženierzinātnēm, ražošanu un būvniecību saistītās doktorantūras studijās.
26. Pēc doktora disertācijas aizstāvēšanas dabas zinātnēs un matemātikā (izņemot informācijas tehnoloģijās), doktoranti pārsvarā paliek darbā zinātniskajos institūtos un augstskolās un turpina nodarboties ar zinātni.
27. Līdz šim nopietns iemesls zemajai interesei par doktorantūras studijām un tālāko karjeru zinātnē bija zinātniskā personāla atalgojuma līmenis valsts zinātniskajos institūtos, kā arī tajos pieejamā nolietotā zinātniskā infrastruktūra. 2004.gadā tika veikta Latvijas Universitātes, Rīgas Tehniskās universitātes un Daugavpils Universitātes studentu aptauja, kur tika noskaidroti studentu viedokļi par doktorantūru, par faktoriem, kas traucē nodarboties ar zinātni un kas motivētu studentus iegūt doktora grādu. Apmēram 25% aptaujāto studentu izteica vēlmi studēt doktorantūrā, puse aptaujāto studentu līdz šim vēl par studijām doktorantūrā nebija domājusi un 17% studentu noraidīja domu par doktorantūras studijām. Kā doktorantūras studijām motivējoši faktori tika minēti sekojoši: iespēja saņemt lielāku atalgojumu (42%), iespēja iegūt plašas zināšanas izvēlētajā zinātņu nozarē (31%), iespēja veidot akadēmisko karjeru (24%) un augsts zinātnieka prestižs sabiedrībā (22%). Aktualizēta problēma par informācijas trūkumu augstskolās attiecībā uz doktorantūras studiju norisi. Tā 49% studentu atzīmēja, ka nav informēti, kā organizētas studijas doktorantūrā. Daugavpils Universitātes studenti vairāk nekā galvaspilsētas studenti norādīja, ka motivācija studijām doktorantūrā ir iespēja turpināt studijas ārzemēs, kā arī atrast darbu ārzemēs.
28. Pēdējos trīs gados ar ES Izglītības programmas Socrates (apakšprogramma Erasmus) atbalstu ārzemēs studē līdz 700 Latvijas studentu (2004./2005. mācību gadā – 607 studenti). Taču pieprasījums pēc šādām studijām ir apmēram divas reizes lielāks.
29. Salīdzinot datus ar ES vidējiem rādītājiem, Latvijā doktorantūras studijas beigušo īpatsvars

2004.gadā bija 0,25 uz 1000 iedzīvotājiem vecumā no 20-29 gadiem, ES vidējais rādītājs ir 12,3 uz 1000 iedzīvotājiem.³

30. Latvijas P&A potenciāls ir veidojams un attīstāms, vispirms balstoties uz eksistējošajām un saglabātajām zinātniskajām skolām. Tās ir organiskajā ķīmijā, medicīnas ķīmijā un gēnu inženierijā, fizikā, materiālzinātnēs un informācijas tehnoloģijās. Šīs skolas un tajās eksistējošais pētniecības potenciāls korelē ar iepriekš sniegtajiem datiem par zinātniskajām publikācijām un patentiem šajās nozarēs.
31. Ārzemēs strādā ievērojams Latvijas zinātnieku skaits. Pēc aptuveniem aprēķiniem, tā ir 1/3 daļa no Latvijas zinātniskā potenciāla. Šo speciālistu aizbraukšanas iemesli ir dažādi. Pieredzes bagātie zinātnieki pārsvarā aizbrauca strādāt uz citām valstīm tūlīt pēc Latvijas neatkarības atgūšanas sakarā ar zinātnes sistēmas krasajām reformām un finansiālo resursu būtisku samazināšanos zinātnē (5% no IKP PSRS laikā pret 0,3% neatkarīgās Latvijas laikā). Ārzemēs uzturas daudzi jaunie zinātnieki, kuri tikko beiguši studijas Latvijas augstskolās. Iemesls ir sekojošs - izmantot labākus darba apstākļus un iespējas savas kvalifikācijas celšanai. Tomēr jāatzīmē, ka vairumam studentu ir vēlme atgriezties Latvijā. Motivācija, lai atgrieztos, varētu būt moderna zinātniskā aparatūra un samērojamas algas.
32. Aktīvi pētniecībā neiesaistītais cilvēku resursu skaits ir 45% no visu doktora grādu ieguvušo skaita. Šie cilvēki strādā valsts administrācijā, banku sektorā un uzņēmējdarbībā.

Zinātnes un pētniecības finansējums

33. Kopējais finansējums P&A 2004.gadā bija 0,47% no IKP (ES valstīs vidēji 1,93%). Valsts budžeta finansējums zinātnei 2004.gadā veidoja tikai 0,18% no IKP, bet privātā sektora investīciju tikai 0,20 % no IKP (ES dalībvalstīs vidēji 0,76% no IKP). Zinātnes un pētniecības finansējums 2004.gadā bija 21 eiro uz vienu iedzīvotāju, kamēr ES vidējais rādītājs ir 409 eiro uz vienu iedzīvotāju. Turklāt pastāvošā pētniecisko darbu finansēšanas sistēma nedarbojas kā katalizators, kas piesaistītu privātā sektora investīcijas pētniecībā.
34. Pasaules Bankas 2003.gadā veiktajā pētījumā norādīts, ka P&A jomā Latvijā galvenokārt darbojas dažas ārvalstu telekomunikāciju firmas, bet visi pārējie komersanti kopā finansē ļoti niecīgu P&A daļu, un šīs investīcijas galvenokārt ir vērstas uz tehnoloģiju tiešu iegādi no ārvalstīm.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)
35. 2005.gada 19.maijā spēkā stājies jaunais Zinātniskās darbības likums, kas uzdod valdībai palielināt valsts budžeta finansējumu zinātnei ik gadu par 0,15% no IKP līdz tā kopējais apjoms būs sasniedzis 1% no IKP.
36. Valsts budžeta līdzekļi galvenokārt tiek novirzīti sekojošām aktivitātēm:
 - zinātniskās darbības nodrošināšanai,
 - tirgus pieprasīto pētījumu programmas realizēšanai,
 - atbalstam dalībai ES zinātnes un tehnoloģiju programmās.
37. Zinātniskās darbības nodrošināšanai paredzētie līdzekļi pamatā tiek sadalīti konkursa, ko organizē Latvijas Zinātnes padome (LZP), kārtībā kā atbalsts fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu realizēšanai. Katru gadu tiek atbalstīti 690 projekti ar kopējo finansējumu 4,8 milj. latu apmērā. 2004.gadā vidējais LZP piešķirtā grantu apmērs bija 5000 - 6000 latu. Dabaszinātnēs un inženierzinātnēs vidēja lieluma zinātniskajam projektam, kuru realizē līdz trīs cilvēkiem, nepieciešamais minimālais gada finansējums būtu 15 000–25 000 latu. Tas norāda, ka nepietiek līdzekļu, lai nodrošinātu iespēju kvalitatīvi strādāt un veikt pētījumus

³ Eurostat, 2005.

esošajam, jau tā nelielajam zinātnieku skaitam Latvijā.

Nozares politika

38. Saskaņā ar Zinātniskās darbības likumu zinātniskās darbības prioritārie virzieni tiek definēti reizi četros gados. 2006.gadā valdība ir definējusi prioritāros zinātnes virzienus turpmākajiem četriem gadiem. Prioritātes tiek definētas, izvērtējot:
- attiecīgās ekonomikas nozares stāvokli un attīstības perspektīvas Eiropā un pasaulē, kā arī Latvijā,
 - pašreiz pasaulē attīstīto virzienu potenciālu un turpmākās attīstības iespējas Latvijā, kā arī perspektīvo virzienu attīstības iespējas Latvijā,
 - nepieciešamās valsts pārvaldes un likumdošanas aktivitātes biznesa un investīciju stimulējošas vides izveidošanā,
 - vēlamo valsts un privātā kapitāla, tai skaitā ārvalstu investīciju piesaisti,
 - ekonomisko, sociālo un vides faktoru ietekmi uz nozares attīstību un otrādi,
 - nozares ietekmi uz tautas izglītības līmeni un demogrāfisko situāciju Latvijā,
 - nozarē pieejamo speciālistu bāzi un atbilstošu izglītības programmu esamību.
39. Laika periodam no 2006.gada līdz 2009.gadam ir apstiprināti šādi zinātnes prioritārie virzieni tautsaimniecībai nozīmīgās nozarēs fundamentālo un lietišķo pētījumu atbalstam:
- Agrobiotehnoloģija – inovatīvas, videi draudzīgas pārtikas produktu ieguves tehnoloģijas;
 - Biomedicīna un farmācija – gēnu tehnoloģijas un jaunu bioloģiski aktīvu vielu sintēzes tehnoloģijas;
 - Enerģētika – videi draudzīgi atjaunojamās enerģijas veidi, enerģijas piegādes drošība un enerģijas efektīva izmantošana;
 - Informātika – droša programmatūra, integrētas informācijas un komunikācijas sistēmas un tīkli, elektroniskās tehnoloģijas;
 - Materiālzinātne – nanotehnoloģijas funkcionālo materiālu iegūšanai, jaunas paaudzes kompozītmateriāli;
 - Meža zinātne – ilgtspēja, jauni produkti un tehnoloģijas;
 - Medicīnas zinātne – lietišķo zinātņu tehnoloģijās bāzēta klīniskās medicīnas attīstība;
 - Vides zinātnes – klimata maiņas reģionālā ietekme uz ūdeņu ekosistēmām un adaptācija, Baltijas jūras un iekšējo ūdeņu vides ilgtspējasīga apsaimniekošana un aizsardzība;
 - Letonika – pētījumi par vēsturi, valodu un kultūru.
40. Izglītības un zinātnes ministrija 2001.gadā izstrādāja “Vadlīnijas augstākās izglītības, zinātnes un tehnoloģiju attīstībai līdz 2010.gadam”, paredzot veikt pasākumus, lai nodrošinātu pieaugošu doktorantūrā studējošo skaitu, kas 2010.gadā sasniegtu 4500.

Zinātnes un pētniecības saikne ar uzņēmējdarbību

41. Latvijā var tikt identificētas vairākas sadarbības nozares jeb klasteri – kokapstrāde, ķīmiskā rūpniecība (farmācija), metālapstrāde, transports un loģistika, sakari (informācijas komunikāciju tehnoloģijas), koksnes pārstrādes un kokrūpniecības sektorā un medikamentu izstrādes un ražošanas nozarēs. Latvija aktīvi strādā, lai iesaistītos ES 7.IP ietvaros paredzēto Tehnoloģisko platformu darbībā. Samērā sekmīga sadarbība ir uzsākta informācijas tehnoloģiju jomā un materiālzinātnēs (LU CFI sadarbība ar Valmieras stikla šķiedru rūpnīcu, LU ASI ar Anda Optec un Baltic Scientific Instruments). Šāda sadarbība palielinās augstas pievienotās vērtības produkcijas ražošanas apjomus Latvijā.
42. Lietišķās zinātnes kvalitātes un inovācijas potenciāla viens no pamatrādītājiem ir patents, un to skaits raksturo gan valstī radīto un ieviesto tehnoloģiju konkurētspēju, gan lietišķās pētniecības līmeni, gan tehnoloģiju (zināšanu) pārnesei starp valstīm, relatīvo inovācijas

līmeni, atvērtību pret ārvalstu tehnoloģijām, industriālās pētniecības līmeni un tautsaimniecības konkurētspēju kopumā.

43. Latvijā ik gadu tiek izsniegti ap 100 –150 patenti, pie kam dominē vietējie Latvijas patenti, kuru nozīmīgums no konkurētspējas viedokļa pasaulē nav augsts. Saskaņā ar Eurostat datiem no Latvijas 2002.gadā Eiropas patentu birojā pieteikto patentu skaits bija 5,95 uz 1 milj. iedzīvotājiem, kamēr ES vidējais rādītājs ir 133,59 patenti uz 1 milj. iedzīvotājiem. 2002.gadā saskaņā ar Eurostat datiem Latvijā vispār nav reģistrētu augsto tehnoloģiju patentu (2001.gadā 0,53 uz 1 milj. iedz.), kamēr ES vidēji 2002.gadā ir tikuši reģistrēti 26 patenti uz 1 milj. iedzīvotājiem.
44. Tā kā Latvijas zinātnieki augsto patentu izdevumu reģistrācijas izmaksu dēļ nevar atļauties savu rezultātu patentēšanu ārzemēs, tad praksē šajos gadījumos rezultāti tiek pārdoti ārzemju partneriem vienkārši kā „know-how” izstrādes vai arī tiek atrasta ārzemju firma, ar kuras finansiālu atbalstu tiek veikta izgudrojuma patentēšana, kā rezultātā firma pārņem tiesības uz izgudrojumu. Medicīniskās ķīmijas nozarē laika posmā no 1999. – 2005.gadam OSI ir piedalījies 107 patentu izstrādē. To skaitā pēc konkrētu firmu pasūtījuma izstrādāti 82 patenti, ar kuriem tiek aizsargāti 47 izgudrojumi, pamatā jaunu zāļu izstrādes jomā (mildronāts un tā pēcteči, jauni vēža ārstniecības līdzekļi, sirids-asinsvadu slimību līdzekļi u.c.).
45. Savukārt LU BMC cieši sadarbojas ar Cytos Biotechnology (Šveice) un Rein Biotech (Vācija) vakcīnu un biomodulatoru pētījumu jomā. Vēl jāmin LU FI zinātnieki, kas jau kopš 2001.gada sadarbojas ar vienu no pasaules vadošajām firmām magnētisko šķidrums ražošanā „Ferrotec-USA” un sniedz pakalpojumus firmas ražoto ferrošķidrums magnetogrammetrijā. Jāatzīmē šī institūta sadarbības līgumi ar Holandes firmu Corus Research Development&Technology, Vācijas firmu Schott Ag un ASV Enerģētikas departamenta Oak Ridge National Laboratory.
46. Lai P&A veidotās izstrādes tiktu veiksmīgi komercializētas, nepieciešams atbalstīt zināšanu pārneses infrastruktūras attīstību – tehnoloģiskos parkus, tehnoloģiju un inovāciju centrus, kā arī biznesa inkubatorus. Latvijā, salīdzinot ar citām ES valstīm, zināšanu pārneses infrastruktūra ir vāji attīstīta. Darbojas tikai viens tehnoloģiskais parks un viens tehnoloģiskais centrs (biznesa inkubators) – Latvijas Tehnoloģiskais centrs, bet tas tiek darīts tikai ES 6.IP projekta IRC (Inovācijas rosināšanas centrs – Innovation Relay Centre) ietvaros. Salīdzinājumam, Lietuvā ir 7 zinātnes/tehnoloģiskie parki un 7 biznesa inkubatori, Igaunijā attiecīgi 3 un 7, kas arī ir zemāks par ES vidējiem rādītājiem. Šo inovācijas atbalsta struktūru attīstība Latvijā līdz šim nav bijusi ietverta valsts attīstības programmās, un tā rezultātā Latvijā ir viens no zemākajiem rādītājiem ES. Ekonomikas ministrija ir paredzējusi 2006.gadā atbalstīt 5-7 tehnoloģiju pārneses punktu izveidi universitātēs un pētnieciskajos institūtos, kuros zināšanu pārneses veicināšanai tiks piesaistīti eksperti. Kopumā Latvijā tehnoloģiju pārneses laukā strādā ne vairāk kā 20 eksperti. Šis skaits ir nepietiekams un to tuvākajos gados vajadzētu vismaz pieckāršot. Šeit arī radīsies problēma par tehnoloģiju brokeru, tehnoloģiju auditoru, tehnoloģiju pārneses konsultantu sagatavošanu atbilstoši pasaules pieredzei.
47. Lai kompleksi risinātu zinātnes komercializācijas problēmu, galvenā uzmanība ir jāpievērš sekojošiem jautājumiem:
 - infrastruktūras attīstība – esošo zinātnisko laboratoriju modernizācija un/vai jaunu zinātnisko laboratoriju izveide, klāsteru un to saistītās infrastruktūras, ekselences centru izveides atbalsts, zinātnes/tehnoloģiskie parki, tehnoloģiskie vai inovācijas centri, biznesa inkubatori,
 - starptautiskās sadarbības veicināšana starp Latvijas komersantiem, zinātniekiem, tehnoloģiju centriem un citu valstu industriju, zinātnes darbiniekiem (piemēram, lai Latvijas zinātnieki varētu strādāt ar ārvalstu komersantiem un otrādi),

- finansiālais atbalsts investīcijām no privātā sektora puses inovatīvajos komersantos Latvijā vai jaunas uz zināšanām orientētas ražotnes atvēršanai Latvijā (piemēram, atbalsts publiskās infrastruktūras izveidei),
- finansiālais atbalsts jaunu, zināšanu ietilpīgu komersantu veidošanai (piemēram, sēklas, uzsākšanas un riska kapitāla fondi, fiskālie atvieglojumi),
- koordinētas tehnoloģiju pārneses sistēmas izveidošana (ieskaitot atbalstu intelektuālā īpašuma aizsardzības nodrošināšanai un kompetences centru izveidošanai).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

48. Galvenās risināmās problēmas:

- nepietiekams zinātnē un pētniecībā nodarbināto skaits – zinātnieku skaita samazināšanās, nepietiekams doktorantu skaits,
- nepietiekams moderni aprīkotu laboratoriju skaits tehnoloģiskas ievirzes projektu realizācijai,
- ierobežotas iespējas un prasmes zināšanu komercializācijā,
- ierobežotas zināšanu komercializācijas iespējas un prasmes.

2.2. UZŅĒMĒJDARBĪBAS VEICINĀŠANA UN INOVĀCIJAS

49. Latvijā pakāpeniski uzlabojas uzņēmējdarbības vide, ko apliecina ekonomikas augšupeja un uzņēmējdarbības aktivitātes palielināšanās – komersantu skaita pieaugums, investīciju pamatlīdzekļos apjoma palielināšanās, piesaistīto ārvalstu tiešo investīciju (ĀTI) pieaugums. Taču Latvijas komersanti spēs saglabāt ekonomiskās attīstības tempus un radīt labi atalgotas darbavietas tikai tad, ja kļūs konkurētspējīgi starptautiskā mērogā, iesaistīsies inovāciju procesā, uzkrās zināšanas un apgūs jaunas tehnoloģijas, kā arī iekaros augstas pievienotās vērtības nišu Eiropas un globālā tirgū. Analizējot pieejamos datus no šāda aspekta, Latvijas ekonomikas konkurētspēju nepieciešams būtiski uzlabot.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Tabula Nr. 1: Komersantu skaits, investīciju pamatlīdzekļos apjoms un ārvalstu tiešās investīcijas

	2000	2001	2002	2003	2004
Komersantu skaits, gab.	41992	40668	42549	45300	50070
Kapitālieguldījumi, milj. LVL	989,2	1055,7	1204,5	1393,1	1773,3
ĀTI, milj. LVL	250,5	82,6	156,6	167,7	377,6

Avots: Ekonomikas ministrija

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

50. Faktori, kas veicina ekonomikas konkurētspēju ir:

- ražošanas faktori,
- konkurence, komersantu stratēģijas un uzņēmējdarbības struktūra,
- pieprasījuma struktūra un specifika,
- saistītās un atbalstošās nozares.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

51. Tirgū pastāvošā piedāvājumu konkurence pieprasījuma apmierināšanai ir svarīgākais priekšnoteikums inovāciju un tehnoloģiju attīstībai. Taču esošā konkurence nav efektīva, ja uzņēmējdarbības aktivitāte ir zema un tirgū darbojas neliels, statisks komersantu skaits. Lai veicinātu šīs svarīgās tirgus ekonomikas īpašības – konkurences attīstību, ir nepieciešama mērķtiecīga valsts politikas īstenošana. Latvijā konkurences politika vērsta uz to, lai minimizētu patērētāju un tirgus dalībnieku zaudējumus no iespējamiem tirgus kropļojumiem.

Taču tā nedrīkst aprobežoties ar to identificēšanu vienīgi tirgus dalībnieku darbībās. Svarīgi lielāku uzmanību pievērst valsts atbalsta pasākumiem, t.sk. struktūrfondu finansētām aktivitātēm, lai arī šajā līmenī nepieļautu konkurences deformācijas iespējamību. Ieviešot struktūrfondu finansētas valsts atbalsta aktivitātes uzņēmējiem 2007. – 2013.gadā, skaidri jāpamato un jāpierāda, ka tās vērstas uz pastāvošu tirgus nepilnību novēršanu un atbalsta pasākumi samērojami ar risināmās problēmas nozīmīgumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

52. Kā galvenās problēmas un šķēršļi ekonomikas attīstībai var tikt identificēti šādi faktori, kuri sīkāk analizēti nākošajās sadaļās:

- zema uzņēmējdarbības aktivitāte,
- nepietiekamas investīcijas inovācijās, P&A un pievienotās vērtības celšanā, nepietiekama tehnoloģiju pārnese un apgūšana,
- tirgus nenodrošina pietiekamu pieejamību finanšu resursiem un dažādiem finanšu instrumentiem,
- esošie valsts atbalsta risinājumi ir fragmentēti un nenodrošina kompleksu risinājumu konkurētspējas palielināšanai,
- vāja privātā – publiskā sektora sadarbība (privātās – publiskās partnerības veicināšanas nepieciešamība),
- kvalificēta, darba tirgus prasībām atbilstīga darbaspēka trūkums,
- nelīdzsvarota uzņēmējdarbības aktivitāte reģionos.

Uzņēmējdarbības aktivitātes veicināšana

53. Augsta uzņēmējdarbības aktivitāte ir viens no svarīgākajiem nosacījumiem ekonomiskajai augšupejai. Līdzīgi kā ES valstīs, Latvijā 74,9% ir mikro komersantu, 20,9% mazie komersantu un 4,2% vidējo komersantu, kopumā 99,3% no visiem komersantiem ir tieši MVK. Tomēr pēc komersantu skaita Latvija joprojām ir vienā no pēdējām vietām ES. Jaundibināto komersantu skaits pa gadiem ir ļoti mainīgs un 2004.gadā pieauga par 33% – 10221 komersantiem. 2005. gadā jaundibināto komersantu pieauguma temps samazinājās (pieaugums par 7,7% jeb 11 009 jauni komersanti), savukārt 2006.gadā jaundibināto komersantu skaits atkal pieauga ļoti strauji – pieaugums par 22,6% jeb 13 500 komersantiem. Pēc MVK skaita uz 1000 iedzīvotājiem Latvija ar savu rādītāju (20) būtiski atpaliek no ES caurmēra rādītāja (aptuveni 50)⁴. Tātad kopumā salīdzinoši augstais jauno komersantu rašanās rādītājs un zemais komersantu kopskaits uz iedzīvotāju skaitu norāda, ka dzīvotspēja starp jaunradītajiem komersantiem ir zema.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

54. Analizējot šos datus dzimumu griezumā, var secināt, ka netiek izmantots sieviešu, iespējamo uzņēmēju, potenciāls Latvijā. No minētā komersantu skaita tikai ¼ gadījumu darba devēji ir sievietes. Iesaistot vairāk sievietes uzņēmējdarbībā, aktīvo komersantu skaitu varētu palielināt vismaz līdz 30 komersantiem uz 1000 iedzīvotājiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

55. Uzņēmējdarbības uzsācējiem pietrūkst nepieciešamo zināšanu sekmīgai uzņēmējdarbības veikšanai. Nepietiekamu finansējuma pieejamību parasti uzskata par galveno šķērslī uzņēmējdarbības uzsācējiem. Tā tas ir arī Latvijā, jo vairumā gadījumu no tiem, kas ir nopietni apsvēruši iespēju uzsākt uzņēmējdarbību, to nav darījuši, jo finanšu tirgus nepiedāvā iespējas piesaistīt līdzekļus jaunam komersantam bez pietiekama nodrošinājuma.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

⁴ Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadiem, 168. lpp.

56. 2004.–2006.gada SF plānošanas periodā tiek īstenotas aktivitātes, kas nodrošina apmācības bezdarbniekiem un sociāli atstumtajām grupām uzņēmējdarbības uzsākšanā. Veiktas izmaiņas VPD 2004. – 2006. programmēšanas periodam, lai pieļautu finansiāla atbalsta sniegšanu uzņēmējdarbības uzsācējiem pēc apmācībām uzņēmējdarbībā un biznesa plāna izstrādē. Bez papildu finansiāla atbalsta sniegšanas veiktajām apmācībām ir ierobežota ietekme uz uzņēmējdarbības uzsācēju skaitu.

57. Lai veicinātu uzņēmējdarbības uzsākšanas veicināšanu, ir nepieciešami pasākumi uzņēmējdarbības motivācijas sekmēšanai visos izglītības posmos, sākot jau ar pamatizglītību. Tāpat uzņēmējdarbības uzsācējiem jānodrošina atbalsts no brīža, kad cilvēks vēlas uzsākt uzņēmējdarbību, līdz brīdim, kad komersants patstāvīgi var konkurēt tirgū. Šāda veida atbalstam jāietver apmācības un finanšu atbalsts uzņēmējdarbības uzsācēju biznesa plāna īstenošanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

58. Galvenās problēmas:

- mazs skaits komersantu,
- zems jaunu un dzīvotspējīgu komersantu veidošanās rādītājs,
- nepietiekamas zināšanas uzņēmējdarbības uzsācējiem,
- nepietiekama finanšu pieejamība uzņēmējdarbības uzsākšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Investīcijas produktīvās kapacitātes paaugstināšanā un klasteru attīstība

59. Lai ilgtermiņā paaugstinātu ekonomikas konkurētspēju, kuras līdzšinējā attīstība izriet no valsts salīdzinošām priekšrocībām, nepieciešamas investīcijas un inovācijas. Jau vairākus gadus valstī saglabājas augsta investīciju dinamika, kuras pamatā ir makroekonomiskās un finansiālās vides stabilitāte, kā arī investīcijām labvēlīga valdības politika. Pēdējos trīs gados investīciju pieauguma tempi Baltijas valstīs vairākkārt pārsniedza ES jauno dalībvalstu vidējos tempus. Straujo investīciju pieaugumu nodrošina galvenokārt investīcijas privātajā sektorā. Periodā no 2000.gada līdz 2005.gadam tās pieauga par 150,3%, savukārt publiskajā sektorā – par 40%.

60. Gan investīciju, gan eksporta struktūra (sk. zemāk) liecina, ka pašreizējā posmā Latvijas tautsaimniecībā dominē nozares ar zemu pievienoto vērtību, t.i., uz dabas resursu pārstrādi un lēta darbaspēka izmantošanas priekšrocībām balstītas nozares, kas nevar nodrošināt strauju ekonomisko izaugsmi. 2004.gadā darba ražīgums Latvijā bija aptuveni sestā daļa no vidējā darba ražīguma ES. Pie tam darba ražīguma ziņā Latvija atpaliek no visām ES dalībvalstīm, apsteidzot tikai jaunās dalībvalstis Bulgāriju un Rumāniju.

61. Tomēr ārvalstu investīciju piesaistes ziņā Latvija atpaliek no citām jaunajām dalībvalstīm. Uzkrātās tiešās ārvalstu investīcijas Latvijā 2006.gada beigās bija 4037,2 milj. latu jeb 35,8% no IKP. Latvijā maz īstenoti tā saucamie “greenfield” projekti, kuros ārvalstu investori nodrošina jauno un moderno tehnoloģiju ienākšanu. Pat nozarēs, kurām potenciāli ir vislielākās iespējas nodrošināt šādu projektu realizāciju, ir vērojams, ka Latvijā tiek realizēta tā darba daļa, kurai ir svarīga salīdzinoši mazāk kvalificēta darbaspēka izmantošana. Lai varētu nodrošināt valsts ekonomisko attīstību ilgtermiņā, ārvalstu investīciju piesaistē jāturpina attīstīt infrastruktūru, ieguldīt līdzekļus izglītībā, kā arī radīt citus priekšnoteikumus ārvalstu investoru darbības orientēšanai uz ieguldījumiem zināšanu ietilpīgajās un augsto tehnoloģiju nozarēs.

62. Balstoties uz nozaru pētījumiem, Latvijā var tikt identificētas vairākas sadarbības nozares jeb klasteri – kokapstrāde, ķīmiskā rūpniecība (farmācija), metālapstrāde, transports un loģistika,

sakari (informācijas komunikāciju tehnoloģijas) un citi.

63. Mašīnbūve un metālapstrāde nodrošina 3,2% no tautsaimniecības pievienotās vērtības, un nozares 2002.-2004.gada vidējie attīstības tempi sasniedz 10%. Šajā nozarē eksports ir aptuveni 73% no kopumā saražotās produkcijas.
64. Kokapstrāde ir viena no lielākajām apstrādes rūpniecības nozarēm Latvijā un kopumā nodrošina 2,8% tautsaimniecības pievienotās vērtības, kas ir apmēram piektā daļa no apstrādes rūpniecības pievienotās vērtības. Izaugsme pēdējo trīs gadu laikā bijusi strauja, vidēji gadā par 9,1 procentiem. Nozarei raksturīgs augsts produkcijas eksporta īpatsvars – eksportē gandrīz 70% no saražotās produkcijas.
65. Ķīmiskajai rūpniecībai Latvijā ir stabilas tradīcijas, augsti kvalificēti speciālisti, ilgstoši ir ražota plaša spektra produkcija gan gala patēriņam, gan starppatēriņam, ir laba zinātniskās pētniecības bāze. Ķīmiskās rūpniecības īpatsvars apstrādes rūpniecības kopējā pievienotajā vērtībā veido apmēram 6%. Ķīmiskās rūpniecības produkcijas eksports gandrīz vienmērīgi sadalās pa galvenajiem Latvijas eksporta partneriem, kas tomēr galvenokārt liecina par nozares vājo konkurētspēju attīstīto valstu tirgos. Apmēram divas trešdaļas produkcijas eksporta uz ES valstīm nonāk Lietuvā un Igaunijā.
66. Savukārt transporta un sakaru nozares 2006.gadā pieauga par 15,4%, kopumā kopš 2004.gada sasniedzot pieaugumu 31,22% apmērā. Pēc iestāšanās ES īpaši strauji palielinājās kravu pārvadājumi, kā arī pieauga pasažieru transporta pakalpojumi, t.sk. gaisa transporta pakalpojumi. Augstos izaugsmes tempus šajā laika posmā transporta un sakaru nozarē nodrošināja gan kravu pārvadājumu pieaugums, gan pasažieru transporta pakalpojumu palielinājums un sakaru nozares attīstība. Kravu pārvadājumos būtisks ir autotransporta pārvadāto kravu apgrozījuma palielinājums, kas deva lielāko ieguldījumu izaugsmē. Tai pat laikā tranzīta kravu struktūrā dominē izejvielu eksports no austrumos esošām kaimiņvalstīm. Krievijas transporta politikas ietekmē šo kravu apjomi var tikt samazināti. Tādēļ nepieciešams stimulēt jaunāku un modernāku loģistikas risinājumu ieviešanu, kā arī jaunu pakalpojumu piedāvāšanu jauniem tirgus dalībniekiem starptautiskajās loģistikas ķēdēs. Tādējādi jāveicina privāto investīciju ieplūšana kravu transporta loģistikas un preču distribūcijas centru veidošanā.
67. Klasteru veidošanās nodrošina ātrāku tautsaimniecības konkurētspējas pieaugumu. Tādēļ iepriekšējās sadaļās minētie atbalsta instrumenti jāveido ne tikai horizontāli, bet vertikāli, paredzot labāk mērķētu atbalstu, lai risinātu problēmas, ar kurām saskaras svarīgākie klasteri.
68. Nozīmīga problēma Latvijas ekonomikā ir izteiktās uzņēmējdarbības aktivitāšu, nodarbinātības reģionālās atšķirības. Lai veicinātu ekonomiskās aktivitātes vāji attīstītos reģionos, nepieciešams pilnveidot uzņēmējdarbības vidi un uzlabotu publisko infrastruktūru. Laika periodā no 1999. līdz 2004.gadam ekonomiski aktīvo komersantu un uzņēmējdarbības skaits Rīgas reģionā ir palielinājies par 11 komersantiem uz 1000 iedzīvotājiem, bet pārējos četros reģionos ievērojami mazāk (par 2–2,5 komersantiem katrā reģionā). Kurzemes plānošanas reģionā pieaugums uz 1000 iedzīvotājiem bija tikai 2,4 komersanti, Vidzemes plānošanas reģionā – 2,0, Zemgales plānošanas reģionā – 1,8, bet Latgales plānošanas reģionā – 1,6. Pēc CSP datiem, Latvijā 2003.gadā ekonomiski aktīvo komersantu skaits bija 45 300, tajā skaitā 45014 komersanti (jeb 99,4 %) ar strādājošo skaitu līdz 249, savukārt ar strādājošo skaitu virs 250–289 (jeb 0,6 %). Latvijā vērojama uzņēmējdarbības koncentrācija nacionālas nozīmes attīstības centros, taču pārējā teritorijā uzņēmējdarbības attīstības tempi ir ievērojami lēnāki, kas radījuši atšķirības starp lielākajām pilsētām un pārējo valsts teritoriju. No mazo un vidējo komersantu skaita 70,4 % izvietoti republikas nozīmes pilsētās, no kuriem Rīgā – 79,6% komersantu. Līdzīga situācija ir ar lielo komersantu izvietojumu – 77,6% ir izvietoti republikas nozīmes pilsētās, no tiem 76,1% galvaspilsētā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

69. 2004.–2006.gada SF plānošanas periodā SF finansēja aktivitātes komercdarbības infrastruktūras modernizēšanai (standartu ieviešanai, pieslēgumiem un laboratoriju veidošanai). Tika piešķirti granti konsultācijām un darbinieku tālākizglītībai, kā arī individuāliem komersantiem, kas ievērojami palielināja birokrātiskās procedūras, ar kurām uzņēmēji saskārās finansējuma saņemšanai un kas bieži ir par pamatu zema uzņēmēju aktivitātei, piesakoties valsts atbalstam. 2007.–2013.gada plānošanas periodā atbalsta instrumenti jāveido, piedāvājot kombinētas atbalsta instrumentu paketes.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

70. Lai veicinātu komersantu konkurētspējas veicināšanu ir jāturpina sniegt atbalsts komersantu darbinieku apmācībai, pilnveidojot 2004.–2006.gada SF plānošanas periodā uzsāktu grantu shēmu un nodrošinot nozaru specifiskus apmācību projektus. Tāpat jāveicina jaunu tehnoloģiju izstrāde un pārņemšana gan augsto tehnoloģiju nozarēs, gan Latvijai perspektīvās zemo un vidējo tehnoloģiju nozarēs. Nepieciešams veicināt industriju attīstību ar mazu dabisko resursu ietilpību, kas balstītas uz intelektuālo īpašumu (komentārs - saskaņā ar 2004.gada WIPO pētījumu par Latviju galvenās autortiesību nozares ir: radio un televīzija, programmatūra un datubāzes, reklāmas pakalpojumi, iespieddarbi - prese un literatūra, filmas un video, mūzika industrija, fotomāksla, vizuālie un grafiskie darbi – kopā 4% no 2000.gada Latvijas IKP un 4,4% no nodarbināto kopskaita, attīstītajās valstīs šīs nozares veido ap 8% no IKP).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

71. Galvenās problēmas:

- nepietiekama komersantu aktivitāte nozarēs ar augstu pievienoto vērtību un iespēju robežās minimālu darbaspēka un dabisko resursu ietilpību,
- nepietiekams jauno tehnoloģiju pielietojums dažādās uzņēmējdarbības sfērās, īpaši uzsverot tās, kuras ieņem lielāku īpatsvaru IKP struktūrā.

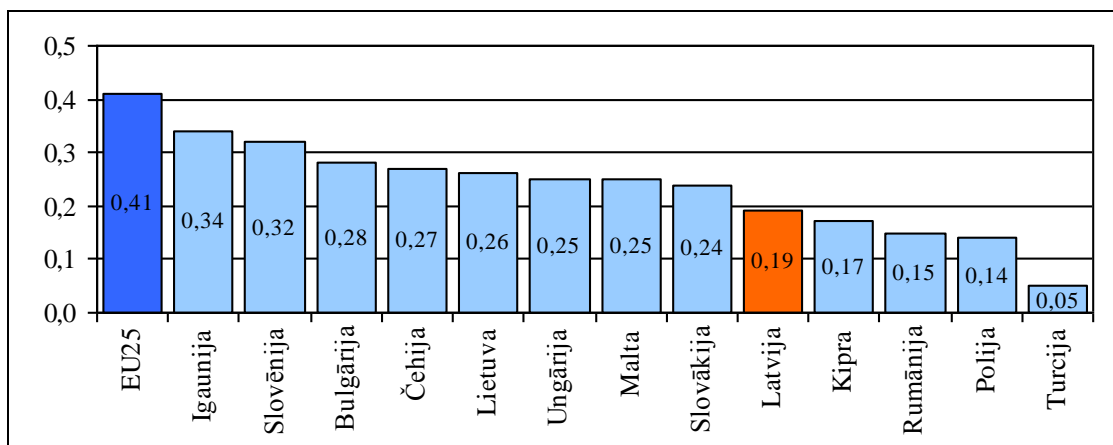
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Inovācijas

72. Viens no galvenajiem faktoriem zināšanām balstītā ekonomikā ir sekmīga inovāciju attīstība visās tautsaimniecības nozarēs. Kvalitatīva un ātra jaunu zināšanu apgūšana, uzkrāšana un pielietošana ir kļuvusi par galveno valstu, reģionu un komersantu konkurētspējas faktoru un pievienotās vērtības avotu. Izvērtējot ES dalībvalstu progresu inovāciju politikas ieviešanā, Eiropas Komisija publicējusi Eiropas Inovāciju rezultātīvo rādītāju ziņojumu⁵. Trešais zemākais rādītājs (indekss) starp ES dalībvalstīm norāda uz to, ka Latvijas nacionālā inovāciju sistēma ir vāji attīstīta un būtiski atpaliek no ES valstu vidējā līmeņa. Šis indekss ietver 20 rādītājus, kas raksturo cilvēku resursu attīstību, jaunu zināšanu radīšanas un ieviešanas procesus, kā arī nodrošinājumu ar nepieciešamo finansējumu. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes 2004.gadā veikto inovāciju apsekojumu Latvijā vidēji tikai 18,6% no visiem komersantiem ir inovatīvi, kamēr ES valstīs šis rādītājs vidēji ir 45%.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

⁵ European Innovation Scoreboard 2004.

Attēls Nr. 2: ES jauno dalībvalstu un kandidātvalstu 2004.gada inovāciju indekss

Avots: Eiropas Komisija, European Innovation Scoreboard 2004

73. Analizējot CSP Inovāciju apsekojuma datus, kas raksturo komersantu izdevumu inovācijām struktūru, jāsecina, ka 64% no izdevumiem inovācijām tiek ieguldīts jaunu mašīnu, iekārtu iegādei un tikai 12% – pētniecības un attīstības darbu pasūtīšanai. Turklāt statistika liecina, ka privātais sektors Latvijā finansē apmēram piekto daļu no P&A, kamēr vidēji ES valstīs uzņēmēju ieguldījumi pētniecībā pārsniedz pusi no visiem valsts izdevumiem šai jomai. Varētu pieņemt, ka komersantu investīciju līmenis P&A ir apmierinošs, ievērojot salīdzinoši zemo IKP Latvijā. Tomēr Pasauls Bankas 2003.gadā veiktajā pētījumā norādīts, ka P&A Latvijā notiek dažos farmācijas un IKT komersantos (galvenokārt ar ārvalstu kapitālu), bet pārējie komersanti kopā finansē ļoti niecīgu P&A daļu, un šīs investīcijas galvenokārt ir vērstas uz tehnoloģiju pārnesi no ārvalstīm.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

74. Šādas situācijas skaidrojums ir abpusēja dialoga starp vietējo privāto un zinātnes sektoru neesamība. Pēdējo gadu laikā sadarbība nav uzlabojusies. Rezultātā Latvijas zinātnes sektors nav vietējā pieprasījuma veicināts, un savukārt privātais sektors neapzinās P&A risinājumu potenciālu un piedāvātās iespējas.
75. P&A finansējuma palielināšanai nebūs pietiekoša ietekme uz ekonomikas attīstību, ja vienlaicīgi nemainīsies gan P&A finansējuma apjomi, gan struktūra, gan finansējuma piešķiršanas kārtība. Latvijā tikai 0,8% nodarbināto iesaistīti P&A, turklāt no tiem aptuveni 60% strādā augstākās izglītības sektorā un 13% strādā privātajā sektorā. ES zinātnē nodarbināto īpatsvars pārsniedz 1,4%, kur tuvu pusei ir nodarbināti uzņēmējdarbības sektorā, bet aptuveni 40% – augstākās izglītības sektorā. Lai veicinātu inovāciju ieviešanu un attīstību, nepieciešams kāpināt sadarbību starp izglītības, pētniecības un rūpniecības sektoriem, privātā sektora finansējumu P&A, kā arī jānodrošina, ka P&A aktivitātes lielākā apmērā notiek arī privātajos komersantos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

76. Nacionālo patentu skaits ir neliels (ik gadu tiek izsniegti aptuveni 100-150 patenti) un to nozīmīgums no konkurētspējas viedokļa pasaulē nav augsts. Daudz nozīmīgāki ir jau Eiropas patenti, kuru skaits uz 1 milj. iedzīvotājiem Latvijā ievērojami atpaliek no inovāciju ziņā daudz attīstītākām pasaules valstīm – Latvijas rādītājs ir 50 reizes zemāks salīdzinājumā ar Somiju un Zviedriju. Latvijai ir vidēji 0,4 EPO patenti uz 1 milj. iedzīvotājiem gadā, savukārt Somijai šis rādītājs ir vairāk kā 200.
77. Latvijas inovāciju apskats norāda, ka komersanta organizatoriskā kapacitāte ir svarīgs nosacījums tam, vai komersantā notiek jaunrades process. Pie tam komersanti ar plašākām ārvalstu vai starptautiskām saiknēm biežāk iesaistās inovāciju procesā. Nepieciešami

pasākumi, kas palīdzētu komersantiem uzlabot vadības struktūru un veidot plašākus starptautiskos kontaktus. Kavējoši faktori inovāciju attīstībai komersantos ir arī uzņēmēju izpratnes trūkums par inovāciju lomu komersanta attīstībā un konkurētspējas nodrošināšanā, kā arī nepietiekama pieeja finanšu resursiem, it īpaši starta (*seed capital*) un riska kapitālam.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

78. Ņemot vērā objektīvus faktoros - Latvijas ekonomikas lielumu un P&A apjomu, Latvijas komersantiem svarīgi izmantot arī ārvalstīs radītās zināšanas. Neattīstot zināšanu un tehnoloģiju pārņemšanas kapacitāti, Latvijas komersantiem grūti izturēt konkurenci gan pašmāju, gan ārvalstu tirgos. Latvijas uzņēmējiem šāda kapacitāte ir ierobežota. Pat pēc visvienkāršākā tehnoloģiju apguves rādītāja – ārvalstīs licencētām zināšanām - Latvija atrodas ES dalībvalstu saraksta lejasgalā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

79. Inovāciju sistēmas attīstībai Latvijā, pirmkārt, nepieciešams sekmēt vispārēju sapratni par inovāciju lomu tautsaimniecības attīstībā un cilvēkresursu attīstību, piemēram, atbalstot apmācības tehnoloģiju komercializācijā. Papildus ir nepieciešams sniegt atbalstu padomdevēju (mentor) tīklu izveidei, kā arī biznesa eņģeļu tīkla izveidei, kur abos gadījumos komercializācijas procesa īstenošanā varētu tikt piesaistīti gan resursi, gan praktiskās biznesa zināšanas no cilvēkiem, kas ir komercializējuši līdzīgus jaunus produktus vai tehnoloģijas. Nepieciešams paaugstināt valsts un sekmēt privātā sektora ieguldījumu P&A, kā arī sekmēt ciešāku sadarbību, pirmkārt, starp vietējiem komersantiem un Latvijas P&A potenciālu, otrkārt, starp vietējiem komersantiem un starptautisko tehnoloģiju tirgu, treškārt, starp MVK un dinamiskiem lieliem komersantiem Latvijā un ārvalstīs. Nevienā no minētajām jomām pietiekošas saiknes vēl nav nostiprinājušās.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

80. Atbalsta pasākumiem jāveicina zināšanu un tehnoloģiju pārnesei ražošanā:

- veidojot zināšanu pārnese/komercializācijas centrus, kuri veicinātu sadarbības veidošanos starp zinātniekiem un uzņēmējiem, t.sk. kopīgu uzņēmēju un zinātnieku lietišķo pētījumu un produktu attīstības projektus,
- izstrādājot un īstenojot tehnoloģiju inkubatoru, zinātnes un tehnoloģisko parku atbalsta programmu, kas veicinātu jaunu, konkurētspējīgu un inovatīvu komersantu veidošanos un attīstību augsto tehnoloģiju un vidējo tehnoloģiju rūpniecības un pakalpojumu nozarēs, nodrošinot tos ar nepieciešamo infrastruktūru un finansējumu (*seed capital*, riska kapitālu),
- izstrādājot un ieviešot inovatīvo biznesa inkubatoru, programmu jaunu komersantu izveidei, uzņēmējdarbības veicināšanai reģionos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

81. Jāturpina sniegt atbalsts komersantiem jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādē un pārnesei, pilnveidojot 2004.–2006.gada SF plānošanas periodā uzsākto grantu shēmu un nodrošinot atbalstu agrīnākās izstrādes procesa stadijās. Nepieciešams stimulēt Latvijas komersantus sadarboties ar mācību iestādēm, sekmēt ar rūpniecību saistīto doktorantūras disertāciju izstrādi, kā arī veicināt komersantu sadarbību ar dabaszinātņu un inženierzinātņu studentiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

82. Galvenās problēmas:

- mazs inovatīvu komersantu skaits,
- zems P&A finansējums (publiskais – privātais),
- zems P&A iesaistīto cilvēkresursu skaits,
- pētniecības institūcijas nestrādā komersantiem, pētniecība nav vietējā pieprasījuma stimulēta,

- nepietiekama komersantu iesaistīšanās starptautiskos tehnoloģiju pārnese projektos,
- maza tehnoloģiju pārnese aktivitāte.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Ārējo tirgu apgūšana

83. Latvijas ārējās tirdzniecības politikas mērķis ir Latvijas konkurētspējas veicināšana ārvalstu tirgos un eksportspējas attīstīšana. Eksportspējas attīstība īpaši aktuāla ir Latvijai kā valstij ar salīdzinoši nelielu iekšējo tirgu un atvērtu ekonomiku. Veicot aptaujas starp komersantiem, kuri savu produkciju eksportē, tika konstatēts, ka šķēršļi eksporta attīstīšanā ir informācijas trūkums par eksporta tirgiem, apgrozāmo līdzekļu trūkums, eksporta garantiju trūkums, apmācīta darbaspēka trūkums un augstās mārketinga izmaksas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

84. Nepieciešami atbalsta pasākumi, kas aktīvi veicinātu Latvijas komersantu starptautisko konkurētspēju, sekmētu jaunu tirgu apgūšanu, kā arī nostiprināšanos esošajos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

85. Komersantu konkurētspējas veicināšana noteikta kā prioritāte, sekmējot ārējo tirgu apgūšanu, kas ietver savstarpēji saistītus atbalsta risinājumus ar šādiem elementiem:

- atbalsts Latvijas komersantu dalībai starptautiskajās izstādēs un gadatirgos, produktu virzīšanai ārvalstu tirgos, mārketinga pasākumu realizācijai un tirgus pētījumu izstrādei un iegādei,
- profesionālās apmācību programmas, kas specifiski vērstas uz eksporta kapacitātes celšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

86. Galvenās problēmas:

- izjūtams kvalificēta darbaspēka trūkums ražošanā, kas būtiski kavē straujāku eksporta apjomu kāpumu, trūkst kvalificētu mārketinga speciālistu komersantos,
- lielākā daļa komersantu strādā pamatā ES iekšējam tirgum (vai vismaz lielākā daļa no produkcijas), maz apgūst ārpus ES tirgus,
- Latvijas komersantiem trūkst finansējuma, izpratnes un motivācijas eksporta uzsākšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Finansējuma pieejamība

87. Finanšu resursu pieejamība pozitīvi ietekmē valsts attīstību, jo palielina iespējas, izmantojot ieguldījumus, pārstrukturēt tautsaimniecību, paaugstināt tās efektivitāti un konkurētspēju, tā nodrošinot straujāku augšupeju ar tirgus mehānismiem, nekropļojot konkurenci. No 2000.gada līdz 2003.gadam vidējās svērtās gada likmes latos iekšzemes komersantiem izsniegtajiem ilgtermiņa kredītiem samazinājās no 10,3% līdz 7,5%, līdz 2006.gadam atkal pieaugot līdz 10,6%, bet iekšzemes privātajiem komersantiem izsniegto ilgtermiņa kredītu atlikums 2003.gada beigās bija 2,9 reizes lielāks nekā 2000.gada beigās, t.sk. 2003.gadā palielinājās par 25,6%. Kaut gan 2004.gadā vidējās ilgtermiņa svērtās gada likmes ilgtermiņa kredītiem bija 9,2%, t.i., gandrīz par 2 procentpunktiem lielākas nekā 2003.gadā, ņemot vērā augstāku inflāciju, reālās kredītlīkmes ir zemākas nekā 2003.gadā, un iekšzemes komersantiem izsniegto ilgtermiņa kredītu atlikums 2004.gada beigās palielinājās par 36 procentiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

88. Lai gan pēdējā laikā ievērojami palielinājušās ārējā finansējuma saņemšanas iespējas, pieeja

apgrozāmajam un kapitāla finansējumam ir nozīmīgs šķērslis uzņēmējdarbības aktivitātes un konkurētspējas palielināšanai mazajos un vidējos komersantos, kā arī uzņēmējdarbības uzsācēju vidū, it sevišķi inovatīviem un strauji augošiem komersantiem. Pie tam problēmas saistībā ar ārējā finansējuma pieejamību ir sevišķi izteiktas ārpus Rīgas. Tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS veiktās Latvijas komercsabiedrību aptaujas „Mazās un vidējās uzņēmējdarbības vide Latvijā” rezultāti rāda, ka būtisks MVK attīstības šķērslis ir apgrūtināta pieeja finansējumam. Trīs no septiņām svarīgākajām problēmām, ko min komersanti attiecībā uz pieejamo finansējumu MVK, ir apgrozāmo līdzekļu trūkums (27% no visiem respondentu), starta kapitāla trūkums (23%) un investīciju finanšu trūkums (20%). Īpaši apgrūtināta pieeja finansējumam ir komercdarbības uzsācējiem - banku piedāvātie aizdevumu nosacījumi tiem ir grūti pildāmi (nepietiekoša nodrošinājuma, īsas kredītvēstures vai zema kredītreitinga dēļ).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

89. Bez tam riska kapitāla finansējums ir svarīgs ātri augošu un inovatīvu komersantu attīstībai, kuriem bieži nav pieejami komercbanku aizdevumi. Nesekmējot moderna finanšu tirgus attīstību, kur komercbanku finansējumu papildina dažāda veida riska kapitāla finansējums, nebūs iespējams sekmīgi risināt iepriekšējās sadaļās norādītās problēmas veiksmīgas inovāciju sistēmas attīstībā, tehnoloģiju pārnese, produktivitātes un eksporta sekmēšanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

90. Lai gan Latvijā darbojas vairāki riska kapitāla fondi, to darbības reģions ir Baltijas valstis, un tie investīciju skaita un apjoma ziņā Latvija atpaliek no Lietuvas un Igaunijas. Tādēļ valsts atbalsts ir svarīgs moderna finanšu tirgus attīstībai Latvijā, kas uzņēmējiem nodrošina dažādus finansējuma instrumentus, sniedz starta kapitālu uzņēmējdarbības uzsācējiem, ātri augošiem un inovatīviem komersantiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

91. 2004.–2006.gada SF plānošanas periodā sāktas aktivitātes riska kapitāla attīstībai Latvijā, kā arī garantiju un kredītu izsniegšanā. Šīs aktivitātes nepieciešams pilnveidot 2007. – 2013. plānošanas periodā, paredzot plašāku riska kapitāla instrumentu attīstību, kas piemēroti, lai risinātu plaša loka uzņēmēju vajadzības pēc finansējuma.

92. Lai nodrošinātu pieeju finansējumam, nepieciešams veicināt privāto investoru riska kapitāla ieguldījumus komersantos, t.sk. īstenojot ‘biznesa eņģeļa’ tīkla veidošanas atbalsta pasākumus. Paaugstināta riska projektu finansēšanā ir izmantojams riska kapitāla un aizdevumu finansējums (piemēram, mezanīna finansējums utml.). Tāpat arī jāveicina garantiju sistēmas attīstība un nenodrošinātu aizdevumu pieejamība uzņēmējdarbības uzsācējiem, kā arī jāsekmē cita veida finansējuma pieejamība uzņēmējdarbības attīstībai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

93. Galvenās problēmas:

- uzņēmējdarbības uzsācējiem nav pieejami finanšu resursi,
- nepietiekama ķīla,
- nepietiekama kredītvēsture,
- pietiekamā apjomā nav pieejams riska kapitāls un tml. finanšu instrumenti.

2.3. TERITORIJU LĪDZSVAROTA ATTĪSTĪBA

94. Latvijas teritorija iedalās piecos plānošanas reģionos – Kurzemes, Latgales, Rīgas, Vidzemes un Zemgales. 2006.gada beigās Latvijā pavisam bija 553 pašvaldības: 527 vietējās pašvaldības (7 republikas nozīmes pilsētas un 53 rajonu pilsētas, 432 pagasti, 35 novadi) un 26 rajonu pašvaldības,

95. Latvijas apdzīvoto vietu tīklā ir aptuveni 74 000 apdzīvoto vietu. Saskaņā ar likumdošanu apdzīvotās vietas iedala pilsētās un lauku apdzīvotajās vietās (viensētas, ciemi). 2006.gada sākumā Latvijā bija 77 pilsētas, kas iedalās atsevišķās administratīvajās teritorijās (7 republikas nozīmes pilsētas, 53 rajonu pilsētas, no kurām 20 pilsētas ir rajonu centri, bet 19 pilsētas ar lauku teritorijām) un novadu teritoriālās vienībās (17 novadu pilsētas). 2004.gada sākumā Latvijā bija 453 lauku pašvaldību teritorijas (tai skaitā 441 pagasts un 12 novadi, kuru teritorijā neietilpst pilsētas).
96. Reģionālās attīstības likumā (spēkā no 23.04.2002.) ir noteikts reģionālās attīstības mērķis – veicināt un nodrošināt līdzsvarotu un ilgtspējīgu valsts attīstību, ievērojot visas valsts teritorijas un atsevišķu tās daļu īpatnības un iespējas, samazinot nelabvēlīgās atšķirības starp tām, kā arī saglabāt un attīstīt katras teritorijas dabai un kultūrvidei raksturīgās iezīmes un attīstības potenciālu. Līdz ar ģeogrāfiskā izvietojuma, kultūrvēsturiskām un saimniecības tradīcijām dažādās valsts teritorijās iespējams atšķirīgs izaugsmes modelis, izmantojot konkrētai teritorijai raksturīgās iezīmes jeb potenciālu. Neprasme izmantot šo potenciālu ir radījusi nelabvēlīgas sociālekonomiskās atšķirības starp valsts teritorijām, kas vienlaicīgi kavē Latvijas konkurētspēju Eiropas Savienībā.
97. Saskaņā ar CSP datiem plānošanas reģionu vidū sociālekonomiski attīstītākais ir Rīgas plānošanas reģions. To nosaka galvaspilsētas Rīgas ietekme. 85% no IKP Rīgas plānošanas reģionā tiek saražots Rīgā.⁶

Tabula Nr. 2: Plānošanas reģionu Sociālekonomisko rādītāju attiecība pret vidējo rādītāju valstī (vidējais valstī 100%)

Sociālekonomiskie rādītāji	Kurzemes plānošanas reģions	Latgales plānošanas reģions	Rīgas plānošanas reģions	Vidzemes plānošanas reģions	Zemgales plānošanas reģions
IKP uz 1 iedzīvotāju 2004.g	88,41	46,46	142,96	59,61	51,71
Nefinanšu investīcijas uz 1 iedzīvotāju 2005.g.	96,80	47,60	135,30	67,90	66,90
Demogrāfiskā slodzes līmenis 2005.g.	104,55	102,29	95,70	109,09	101,34
Ekonomiski aktīvo komersantu skaits uz 1000 2005.g.	67,60	102,00	147,40	62,00	52,80
Bezdarba līmenis,% 2005.g.	110,40	198,00	63,40	105,30	103,20

Avots: Valsts reģionālās attīstības aģentūras (VRAA) dati

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

98. Viens no nozīmīgākajiem kompleksajiem rādītājiem, kas raksturo reģionu ekonomiskās attīstības līmeni, ir iekšzemes kopprodukts (IKP). IKP ir valsts teritorijā saražoto gala produktu un pakalpojumu summārā vērtība gada laikā. IKP uz vienu iedzīvotāju Rīgas

⁶ Rīgā koncentrējas 76% no visām nefinanšu investīcijām, 82% no reģiona ekonomiski aktīvajiem komersantiem un uzņēmējdarbībām. 72% iedzīvotāju ienākuma nodokļa Rīgas reģionā maksā Rīgas pilsētas iedzīvotāji.

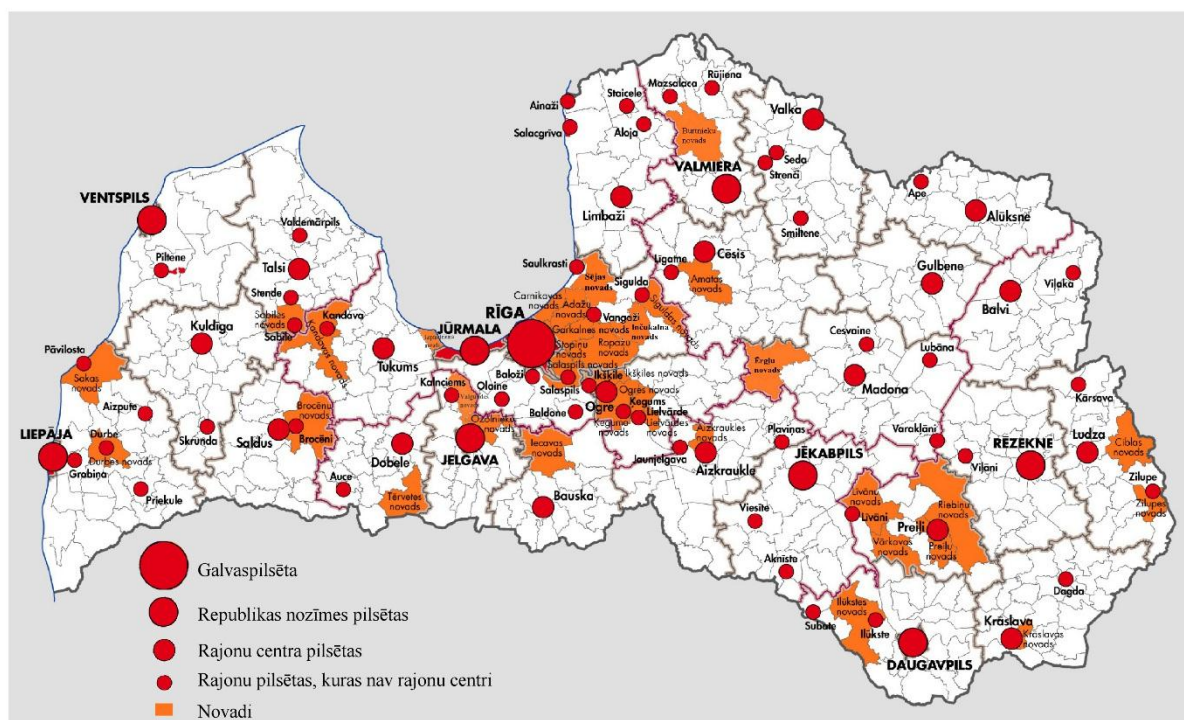
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

plānošanas reģionā 2000.gadā 2,9 reizes pārsniedza Latgales reģiona rādītāju, 2002.gadā – 3,0 reizes, 2003.gadā – 2,7 reizes, bet 2004.gadā – 3,1 reizes.

99. Nefinanšu investīciju apjoms uz 1 iedzīvotāju 2004.gadā valstī vidēji bija 880,00 lati. Rīgas plānošanas reģionā šis rādītājs (1190,00 lati) bija lielāks par vidējo vērtību valstī, bet pārējos četros reģionos – ievērojami mazāks. Vismazākās nefinanšu investīcijas uz 1 iedzīvotāju bija Latgales reģionā – 389,20 lati, kas ir 2,3 reizes mazāk nekā vidēji valstī un 3,1 reizi mazāk nekā Rīgas plānošanas reģionā.
100. Lai gan nefinanšu investīciju apjomi laika periodā no 1999.gada līdz 2004.gadam pieauguši visos plānošanas reģionos, saglabājušās reģionālās atšķirības. Nepietiekamā finanšu kapacitāte nav nodrošinājusi strukturāli un reģionāli efektīvu ekonomisko un sociālo attīstību valstī. Būtu nepieciešams pievērst īpašu uzmanību reģionāli vērstai finanšu investīciju politikai, lai sekmētu līdzsvarotas attīstības iespējas katrā no reģioniem un izmantotu katra reģiona specifisko attīstības potenciālu.
101. Latvijā uzņēmējdarbības aktivitāte vēl nav pietiekoši augsta. Laika periodā no 1999. līdz 2004.gadam ekonomiski aktīvo komersantu un uzņēmējdarbības skaits valstī palielinājās par 13,8 tūkst. jeb 36,7%. Rīgas plānošanas reģionā to skaits ir palielinājies par 49,7%, bet pārējos reģionos par 11-16% (Zemgales reģionā – par 15,8%, Kurzemes reģionā – par 14,7%, Vidzemes reģionā – par 12,0% un Latgales reģionā – par 11,3%).
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*
102. Plānošanas reģionu ekonomiski aktīvo komersantu un uzņēmējdarbības īpatsvars kopējā komersantu skaitā valstī ir ļoti atšķirīgs. Rīgas reģionā 2004.gadā bija 70,2% no komersantu un uzņēmējdarbības kopskaita valstī, Kurzemes reģionā – 9,1%, Latgales reģionā – 7,5%, Vidzemes un Zemgales reģionā – 6,6%. Salīdzinot 2004.gadu ar 1999.gadu, Rīgas reģiona komersantu skaita īpatsvars kopējā komersantu skaitā valstī palielinājās par 6,1%, pārējos četros reģionos – samazinājās par 1-2% katrā.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*
103. Bezdarba līmeņa izmaiņu analīze parādīja, ka visos plānošanas reģionos bezdarba līmenis 2005.gada sākumā, salīdzinot ar 2000.gada sākumu, ir samazinājies. Salīdzinot ar 2004.gada sākumu, bezdarba līmenis ir pieaudzis tikai Rīgas plānošanas reģionā – par 0,1 procentpunktu, Latgales reģionā bezdarba līmenis saglabājās nemainīgs, bet Vidzemes, Kurzemes un Zemgales reģionā nedaudz samazinājies par 0,1 līdz 0,5 procentpunktiem.
104. Sešu gadu laikā plānošanas reģionu grupā visaugstākais bezdarbs saglabājies Latgales reģionā. Reģionālās atšķirības šajā laikā tikai palielinājušās: bezdarba līmenis Latgales reģionā 2000.gada sākumā bija 2,9 reizes augstāks nekā Rīgas reģionā, bet 2005.gada sākumā jau 3,1 reizi augstāks.
105. Atšķirības starp plānošanas reģioniem ir būtiskas, un tās veido dažādi faktori, t.sk. IKP uz vienu iedzīvotāju, bezdarba līmenis, iedzīvotāju ienākuma nodokļa lielums u.c. parametri, kas ietverti attīstības indeksa parametros. Atšķirības plānošanas reģionu sociālekonomiskajā attīstībā sešu gadu laikā ir nedaudz pieaugušas. Ja salīdzina Rīgas plānošanas reģiona attīstības indeksu ar viszemāko - Latgales plānošanas reģiona attīstības indeksu, tad 1999.gadā starpība bija 2,690, 2002.gadā – 2,833, bet 2004.gadā – 2,982.
106. Atbilstoši ekonomiskās attīstības līmenim atšķirības starp plānošanas reģioniem no 1999.gada līdz 2004.gadam ir palielinājušās pēc gandrīz visiem rādītājiem. Plānošanas reģionu vidū īpaši izceļas Rīgas plānošanas reģions. Tā attīstību galvenokārt ietekmē galvaspilsēta Rīga.
107. Rīgas pilsēta dominē arī visas valsts ekonomiskajā attīstībā. To daļēji nosaka arī augsta valsts iedzīvotāju koncentrācija galvaspilsētā. 2004.gada sākumā Rīgā dzīvoja 31,7% valsts iedzīvotāju. Ekonomiskajām aktivitātēm koncentrējoties Rīgā un tās tuvākajā apkārtnē, tiek

veicināta monocentriskas apdzīvojuma struktūras attīstība.

108. Līdzsvarota un ilgtspējīga valsts un atsevišķu tās teritoriju attīstība ir sasniedzama, veicinot policentrisku (daudzcentru) attīstību. Policentriska attīstība balstās uz attīstības centru ekonomiskā un sociālā potenciāla izmantošanu un tā paaugstināšanu ar mērķi veidot reģionu attīstības virzītājspēku tīklu. Attīstības centrs ir apdzīvota vieta, kurā ir resursu (tai skaitā cilvēkresursu), sociālo un ekonomisko aktivitāšu un pakalpojumu koncentrācija un kas veicina apkārtējās teritorijas attīstību. Attīstības centru tīklu veidošanās notiek, tiem diferencējoties pēc nozīmes reģiona/nacionālajā apdzīvojuma sistēmā, specializējoties noteiktas ievirzes ekonomiskajā darbībā, aktivizējot dažādu centru savstarpējo sadarbību un saliedējot ap sevi apkārtējās lauku teritorijas.⁷ Atbilstoši minētajam Latvijas galvaspilsēta Rīga ir vērtējama kā starptautiskas nozīmes attīstības centrs, kura attīstība ir nozīmīga visas Latvijas konkurētspējas stiprināšanai starptautiskā mērogā. Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru līmenī ir republikas nozīmes pilsētas (atskaitot Rīgu) un rajonu centri. Savukārt, novadu un vietējas nozīmes attīstības centru līmenī ietilpst rajonu pilsētas, novadi, pagasti un ciemi.

Pilsētas un novadi. 2007. gada sākums

Attēls Nr. 3: Latvijas pilsētas un novadi

Avots: RAPLM dati 2007.gada sākumā

109. Analizējot plānošanas reģionu attīstības potenciālu, tika secināts, ka Kurzemes plānošanas reģionu šķērso nozīmīgi transporta koridori – automaģistrāles un dzelzceļa līnijas, maģistrālie dabas gāzes vadi un naftas cauruļvadi. Reģionā ir spēcīgas un vienmērīgi izvietotas rajona pilsētas, kas savienotas ar teritoriāli attīstītu autoceļu tīklu. Bet tā kā attālums starp attīstības centriem ir relatīvi liels, tad to savienošās ceļu infrastruktūras kvalitāte ir būtiski jāpalielina. Par nozīmīgākajiem attīstības centriem var uzskatīt Liepāju un Ventspili, bet reģionā nākotnē

⁷ Nacionālais attīstības plāns 2007.-2013.gadam.

par nozīmīgiem attīstības centriem varētu izveidoties Kuldīga, Talsi un Saldus. Kā piekrastes reģionam Kurzemes mazajām un lielajām ostām ir jāklūst par kompleksiem uzņēmējdarbības attīstības centriem. Reģiona attīstības potenciālu veido lielo un mazo ostu infrastruktūra, zvejniecība, zivsaimniecība un zivju pārstrāde, apstrādes rūpniecība, informācijas tehnoloģijas, tūrisms, kā arī kaļķakmens un māla krājumi, kas nodrošina labvēlīgas iespējas būvmateriālu ražošanai.

110. Latgales plānošanas reģionā vēsturiski ir veidojusies laba satiksme ar lieliem centriem kaimiņvalstīs. Latgali šķērso stratēģiski nozīmīgi transporta koridori – valsts galvenās automaģistrāles un dzelzceļa līnijas, maģistrālie dabasgāzes un naftas cauruļvadi, kas dod iespējas saiknēm rietumu – austrumu un ziemeļu – dienvidu virzienos. Reģionā ekonomiskā aktivitāte ir koncentrēta Rēzeknē un Daugavpilī. Par reģiona jaunajiem attīstības centriem varētu veidoties Krāslava, Balvi, Ludza, Preiļi un Līvāni. Reģiona attīstības potenciāls ir rūpnieciskās ražošanas un amatniecības tradīcijas, zemās ražošanas izmaksas, saglabāta mašīnbūves nozare. Latgales plānošanas reģiona klimatiskie apstākļi rada priekšnosacījumus specializētās lauksaimniecības attīstībai. Savukārt ekoloģiski tīrā vide, daudzveidīgie dabas resursi veicina tūrisma, t.sk. sakrālā tūrisma attīstību.
111. Rīgas plānošanas reģiona priekšrocība ir tā izdevīgais ģeogrāfiskais izvietojums pret citiem plānošanas reģioniem, kā arī starptautiskā kontekstā. Rīgas reģions ir nozīmīgs valsts un starptautiskais transporta mezgls, kas nodrošina priekšnosacījumus loģistikas centru attīstībai. Rīgas reģionā ir mūsdienu prasībām atbilstošas sakaru un komunikāciju sistēmas, augsta informācijas tehnoloģiju izmantošanas pakāpe. Rīgas plānošanas reģions izceļas ar iedzīvotāju, pakalpojumu un ražošanas koncentrāciju, ko nodrošina Rīgas kā nozīmīga attīstības centra ietekme. Reģiona līdzsvarotas attīstības nodrošināšanai būtiski ir nostiprināt šādus attīstības centru – Tukums, Limbaži, Ogre, Jūrmala, Olaine, Sigulda – sociālo un ekonomisko aktivitāti. Reģionu raksturo augsts zinātniski tehniskais potenciāls, šeit ir koncentrēti augsti kvalificēti speciālisti – zinātnieki, inženieri, tehniķi, strādnieki un vadītāji atsevišķās zināšanu ietilpīgās un augsto tehnoloģiju nozarēs – programminženierijā, aparātubūvniecībā, farmakoloģijā, biotehnoloģijā. Kvalificēta darbaspēka resursi Rīgas reģionam tiek piesaistīti arī no citiem valsts reģioniem. Rīgas plānošanas reģionam nākotnē ir vadošā loma tautsaimniecības attīstības orientācijai uz zināšanām bāzētas produkcijas ražošanu (informācijas un komunikāciju tehnoloģijas, biotehnoloģijas, farmakoloģija, ekoloģiski tīra pārtika, dziļā koksnes pārstrāde) un pakalpojumi ar lielu pievienoto vērtību (tranzīts, tūrisms, finanšu pakalpojumi, biznesa vadība, preču un pakalpojumu distribūcija). Nākotnē Rīgas plānošanas reģionam ir būtiska nozīme valsts starptautiskās konkurētspējas veicināšanai.
112. Vidzemes plānošanas reģionu šķērso nozīmīgas valsts galvenās automaģistrāles un dzelzceļa līnijas, maģistrālais dabasgāzes cauruļvads. Teritoriju šķērso starptautiskas nozīmes autoceļi, kas savieno reģionu ar Igaunijas Republiku un Krievijas Federāciju. Līdz ar to, atbalstot tranzīta infrastruktūru, ir iespējams aktivizēt uzņēmējdarbību reģionā. Reģionā ekonomiski aktīvi ir vairāki rajonu centri - Valmieras, Cēsis, Alūksne, Madona, Gulbene, kā arī Smiltene, kas kopā veido līdzsvarotas, policentriskas apdzīvojuma struktūras pamatu. Šobrīd strauji attīstās Valmiera, kas nākotnē varētu nostiprināties kā spēcīgs ekonomiskās attīstības centrs. Reģiona potenciālu veido tradīcijas lauksaimniecībā, attīstītā lauksaimniecības produktu pārstrāde un pārtikas ražošana, kā arī tūrisma infrastruktūra un tūrisma objekti - maz pārveidotā dabas vide un Gaujas Nacionālais parks.
113. Zemgales plānošanas reģionu šķērso nozīmīgi transporta koridori, kas dod izeju rietumu – austrumu (Rīga – Maskava) un ziemeļu– dienvidu virzienos („VIA Baltica”). Vienlaikus jāatzīmē sliktā ceļu un tiltu infrastruktūra, kas kavē satiksmes un apdzīvotu vietu attīstību. Par reģiona ekonomiskās un sociālās attīstības centriem var uzskatīt Jelgavu un Jēkabpili. Nozīmīgs attīstības potenciāls ir arī Bauskai, Aizkrauklei un Dobelei, kas nodrošina

priekšnosacījumus policentriskai attīstībai, balstoties uz esošajiem rajonu centriem un mazpilsētām. Latvijas Lauksaimniecības universitātes zinātniskais un pētnieciskais potenciāls, Rīgas tuvums, Latvijā auglīgākā lauksaimniecībā izmantojamā zeme un augsta industriālā ražošana veido reģiona attīstības potenciālu.

114. Attīstības centru tīklā ir svarīgi attīstīt pilsētas, kuras gan Eiropas Savienības, gan nacionālā (dalībvalstu) līmenī ir atzītas par nozīmīgiem valsts attīstības un katra reģiona attīstības virzītājspēkiem, kas nodrošina teritoriju līdzsvarotu attīstību (Kohēzijas politika), kā arī sniedz ievērojamu ieguldījumu izaugsmes un nodarbinātības mērķu sasniegšanā (Lisabonas stratēģija). Vienlaikus attīstības centru tīklā svarīgi ir nodrošināt lauku teritoriju attīstību, jo tajās koncentrējas resursi (cilvēkresursi, ražošanas resursi, dabas resursi u.c.) pilsētu izaugsmes nodrošināšanai.
115. Latvijā ir raksturīga augsta urbanizācijas pakāpe, t.i. koncentrēšanās pilsētās (2004.gada janvārī Rīgas reģionā pilsētu iedzīvotāji veidoja 84% no visiem reģiona iedzīvotājiem, Vidzemes reģionā – 42,1%, Kurzemes reģionā – 62,1%, Latgales reģionā – 57,6%, savukārt Zemgales reģionā – 47,8%). Tomēr Latvijā, līdzīgi kā starp plānošanas reģioniem, arī starp pilsētām ir vērojamas negatīvas sociālekonomiskās attīstības tendences, kas kavē policentriskas attīstības iespējas. Kā vienu no nozīmīgiem ekonomiskās aktivitātes rādītājiem, kas norāda uz negatīvām atšķirībām starp pilsētām, var minēt pilsētu pašvaldību budžeta ieņēmumus. Piemēram, 2005.gadā 7 republikas pilsētu (Rīgas, Daugavpils, Liepājas, Jelgavas, Rēzeknes, Ventpils, Jūrmalas) pašvaldību budžeta ieņēmumi veidoja 54% no visu pašvaldību budžeta ieņēmumiem⁸. 2004.gadā 7 republikas pilsētas (Rīga, Daugavpils, Liepāja, Jelgava, Rēzekne, Ventpils, Jūrmala) kopumā veidoja 73%⁹ no valsts iekšzemes kopprodukta.
116. Bezdarba līmeņa atšķirības starp pilsētām ar augstāko un zemāko rādītāju piecu gadu periodā ir bijušas visai ievērojamas, turklāt ar tendenci palielināties – 9,2 reizes 2000.gada sākumā, 12,6 reizes 2004.gada sākumā. Vislielākās atšķirības un izmaiņas piecu gadu periodā atbilstoši iedzīvotāju ienākuma nodokļa īpatsvaram ir vērojamas iedzīvotāju skaita ziņā mazo un vidējo pilsētu grupā. Kopumā, ir vērojama sakarība starp pilsētu iedzīvotāju skaitu un attīstības indeksa vērtību¹⁰. Vidējais attīstības indekss ar vislielāko negatīvo vērtību ir pilsētu grupās ar vismazāko iedzīvotāju skaitu.
117. No visas valsts teritorijas 89% aizņem lauku teritorijas, savukārt no kopējā iedzīvotāju skaita tikai 32% iedzīvotāju dzīvo laukos. Laukos ir vērojamas strukturālas izmaiņas lauku ekonomikā, īpaši lauksaimniecībā. Lauksaimniecības nozares īpatsvars iekšzemes kopproduktā ir neliels (2004.gadā – 4%). Laukos, līdzīgi kā valstī kopumā, ir zema uzņēmējdarbības aktivitāte. Uzņēmējdarbība attīstās galvenokārt tādos virzienos kā tirdzniecība, transporta pakalpojumi, agroserviss, pārstrāde, kokapstrāde un amatniecība, lauku tūrisms. Mazattīstītas ir netradicionālās lauksaimniecības un nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības formas. Lielākie investori un jaunu darba vietu radītāji ir pārtikas un kokapstrādes komersanti, kas ir nozīmīgākie un ekonomiski spēcīgākie laukos.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*
118. 2004.gada sākumā bezdarba līmenis Latvijas pagastos bija vidēji 8,0% - par 0,9 procentu punktiem zemāks nekā 2000.gada sākumā (8,9%), bet, salīdzinot ar 2003.gada sākumu

⁸ Latvijas lielo pilsētu programma. Pilsētu ekonomiskās attīstības stratēģijas „Ātrais pašvaldību datu audits”, Pasaules Banka, SIA Reģionālo studiju centrs, 2004.

⁹ Latvijas Statistikas gada grāmata 2006.CSP.Rīga,2006.

¹⁰ Pavisam Latvijā ir 12 pilsētas ar iedzīvotāju skaitu, kas ir mazāks par 2 tūkst., 19 pilsētas ar iedzīvotāju skaitu no 2 līdz 4 tūkst., 15 pilsētas – no 4 – 8 tūkst., 18 pilsētas no 8 – 16 tūkst., 6 pilsētas no 16 – 32 tūkst, 3 pilsētas no 32 līdz 64 tūkst., Rīga – 700 tūkst.

(7,4%), tas bija palielinājies par 0,6 procentu punktiem. Vidējais bezdarba līmeņa rādītājs Latvijas pagastos 2000.-2003.gada periodā ir par 1,5-1,8 procentu punktiem lielāks nekā pilsētās.

119. Zemais ienākumu līmenis, finanšu kapitāla un saimnieciskās pieredzes trūkums ir ietekmējis ekonomiski aktīvāko iedzīvotāju emigrāciju no laukiem uz pilsētām un ārpus Latvijas, tā rezultātā veidojas mazapdzīvotas teritorijas, kas ietekmē lauku teritoriju kopējo attīstību¹¹. Iedzīvotāju emigrācija no lauku teritorijām uz pilsētām rada nepieciešamību nodrošināt papildus pakalpojumu pieejamību pilsētās (darba vieta, mājoklis, transports u.c.), kā arī atbalstu nolietotās infrastruktūras atjaunošanai un attīstībai.
120. Policentriskai valstij ir jānodrošina iedzīvotāju ekonomiskā un sociālā aktivitāte, kā arī pakalpojumu pieejamība visos Latvijas reģionos un ikvienam iedzīvotājam pieņemamā attālumā, īstenojot līdzsvarotas attīstības scenāriju, kas paredz vienmērīgu valsts teritoriju attīstību, ievērojot to īpatnības un iespējas, saglabājot konkrētai teritorijai raksturīgās iezīmes. Lai Latvijā īstenotos līdzsvarotas attīstības scenārijs, ir nepieciešama vispārēja valsts politikas ievirze uz attīstības centru ekonomiskā un sociālā potenciāla paaugstināšanu. Tas ir iespējams, īstenojot pasākumus, kas vērsti uz cilvēkresursu saglabāšanu, ekonomiskās aktivitātes veicināšanu un daudzveidīgu pakalpojumu pieejamības un sasniedzamības nodrošināšanu, kas savukārt nodrošina apdzīvotas vietas pievilcību un dzīves kvalitāti.
121. Pakalpojumu pieejamību nosaka vairāki faktori:
 - pietiekoša cilvēkresursu kapacitāte,
 - infrastruktūra, kas nepieciešama pakalpojumu sniegšanas organizēšanai,
 - attālums līdz pakalpojuma centram, kas paredz optimālu un sakārtotu autoceļu tīklu, attīstītu sabiedrisko transportu,
 - iespējas saņemt pakalpojumus, neatstājot savu dzīvesvietu (t.sk. e-pakalpojumi),
 - pakalpojumu saņemšanas izmaksas.
122. Bez pakalpojumu pieejamības apdzīvotas vietas pievilcību un iedzīvotāju dzīves kvalitāti sekmē:
 - labvēlīgi priekšnoteikumi uzņēmējdarbībai,
 - izklaides un atpūtas iespējas,
 - sakārtota mājokļu sistēma,
 - sakārtota kultūras infrastruktūra, kvalitatīvi kultūras pakalpojumi un to pieejamība,
 - izglītības iespējas, tajā skaitā pirmsskolas izglītības iestādes.
123. Lai nodrošinātu atbalsta iespējas visu valsts teritoriju izaugsmei, veicinot apdzīvotas vietas pievilcību un iedzīvotāju dzīves kvalitātes celšanos, ir jāpiedāvā savstarpēji papildinošs atbalsta instrumentu klāsts, nodrošinot reģionālās un nozaru politiku savstarpējo koordināciju. Piedāvājumiem instrumentiem ir jābūt teritoriāli diferencētiem un tematiski prioritizētiem.
124. Statistikas datu analīze attīstības centru līmeņos liecina, ka nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru līmenī ir raksturīga augsta valsts iedzīvotāju koncentrācija (62% no visiem iedzīvotājiem), augstāko izglītības iestāžu koncentrācija (100%), zemāki demogrāfiskās slodzes rādītāji (~545) – salīdzinājumam novadu nozīmes attīstības centru līmenī ~655. Tikai nacionālas nozīmes attīstības centru līmenī vien koncentrējas ~65% no ekonomiski aktīvo komersantu skaita, te arī raksturīgs augsts strādājošo skaits pamatdarbā (67% no visiem pamatdarbā nodarbinātajiem). Balstoties uz datu analīzi, jāsecina, ka nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru līmenī jāliek uzsvars uz tādām atbalsta aktivitātēm, kas vērstas uz

¹¹ Pilsētu un lauku iedzīvotāju skaita attiecību pārmaiņas no 2000. līdz 2004.gadam reģionos atšķiras. Pilsētu iedzīvotāju īpatsvars Rīgas reģionā ir samazinājies par 0,9%, Latgales reģionā – par 0,1%, bet Vidzemes reģionā ir palielinājies par 0,6%, Zemgales reģionā – par 0,5% un Kurzemes reģionā – par 0,2%.

teritoriju ekonomiskās konkurētspējas celšanos valsts mērogā (piem., veicinot zinātnes attīstību, uz zināšanām balstītu ekonomiku, ekonomikas intelektualizāciju, tehnoloģiskās izcilības nodrošināšanu, attīstības centrus savienojošo ceļu infrastruktūras attīstību, nodarbināto kvalifikācijas celšanu utt.).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

125. Ņemot vērā, ka novadu un vietējas nozīmes attīstības centru līmenī ir zemāka iedzīvotāju koncentrācija, salīdzinot ar nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centriem, zemāka uzņēmējdarbības aktivitāte, zemāks publisko pakalpojumu pieejamības līmenis, augstāki migrācijas rādītāji, būtiski ir likt uzsvāru uz atbalsta aktivitātēm, kas vērstas uz pievilcīgas dzīves vides un ekonomiskās attīstības priekšnoteikumu radīšanu novadu un vietējas nozīmes attīstības centros (piem., veicinot labvēlīgus priekšnosacījumus uzņēmējdarbības attīstībai, nodrošinot dažādu pakalpojumu pieejamību, tai skaitā sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumu pieejamību, izklaides un brīvā laika pavadīšanas iespējas, nodrošinot kvalitatīvu mājokļu pieejamību, veicinot bezdarba samazināšanas pasākumus utt).
126. Galvenās risināmas problēmas:
- būtiskas un arvien pieaugošas sociāli ekonomiskās atšķirības starp galvaspilsētu Rīgu un pārējo Latvijas teritoriju,
 - negatīvas sociāli ekonomiskās attīstības tendences pilsētās, kas kavē policentriskas attīstības iespējas,
 - monocentriska valsts attīstība,
 - nepietiekama attīstības centru struktūras attīstība, kur līdzās nacionālas nozīmes attīstības centriem nozīmīgu vietu ieņemt reģionālās, novadu un vietējas nozīmes attīstības centri, veidojot policentrisku valsts attīstību,
 - attīstības centru nespēja nodrošināt adekvātu pakalpojumu līmeni uzņēmējiem un iedzīvotājiem, kā arī to nepietiekamā pievilcība investoriem,
 - cilvēkresursu trūkums un to zemā kapacitāte,
 - zema uzņēmējdarbības aktivitāte reģionos un vāji attīstīta infrastruktūra, tajā skaitā informāciju un sakaru tehnoloģijas,
 - vāja valsts un pašvaldību iestāžu darbības koordinācija,
 - vāja valsts, pašvaldību iestāžu, uzņēmēju un izglītības iestāžu savstarpējā sadarbība.

2.4. RĪGAS STARPTAUTISKĀ KONKURĒTSPĒJA

127. Rīga jau šobrīd ir Latvijas politiskās, ekonomiskās un kultūras dzīves centrs un Baltijas valstu reģiona centrālā metropole, taču tās nozīme būtiski mazinās plašāku reģionu kā, piemēram, Baltijas jūras valstu vai Eiropas Savienības kontekstā. Lai arī Rīgai ir daudzi būtiski priekšnosacījumi – izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums starp Austrumiem un Rietumiem, izveidojies Baltijas valstīs nozīmīgākais transporta, komunikāciju, ekonomisko aktivitāšu un kultūras centrs, kas tai dod iespēju kļūt par metropoli plašākā ģeogrāfiskā kontekstā, ir nepieciešamas mērķtiecīgas investīcijas, kas stiprinātu Rīgu kā sociālekonomisku un kultūras centru un tādējādi attīstītu to par plašāka reģiona darījumu zinātnes un kultūras izcilības centra metropoli. Rīga jau šobrīd ir Latvijas ekonomikas dzinējspēks, un tās starptautiskā konkurētspējas stiprināšana dos būtisku ieguldījumu visas Latvijas sociālekonomiskajā attīstībā nākotnē, radot lielāku nodokļu bāzi, kas būtu izmantojama negatīvo sociāli ekonomisko atšķirību samazināšanai reģionos.
128. Nacionālajā attīstības plānā 2007.-2013.gadam ir noteikts, ka Rīgas kā Eiropas un Baltijas jūras reģiona mēroga darījumu, zinātnes un kultūras izcilības centra attīstības veicināšana ir nozīmīga Latvijas konkurētspējas stiprināšanai globālā mērogā. Savukārt Rīgā radītās izcilības, potenciāla un resursu tālāka pārnese uz pārējiem Latvijas reģioniem ir būtisks priekšnosacījums teritoriju līdzsvarotai attīstībai un dzīves kvalitātes uzlabošanai.

129. Rīgas starptautiskās konkurētspējas stiprināšana ietver divus savstarpēji saistītus virzienus:
- Rīgas kā vienas no Baltijas jūras reģiona metropolēm attīstību;
 - Rīgas kā vienu no stiprākajām ES galvaspilsētām attīstību.
130. Rīgas situāciju salīdzinājumā ar Baltijas jūras valstu reģiona metropolēm kā Stokholmu un Kopenhāģenu šobrīd raksturo šādi svarīgākie rādītāji.
131. Gan Rīgas, gan Stokholmas un Kopenhāģenas ģeogrāfiskā novietojuma priekšrocība ir atrašanās Baltijas jūras krastā. Kamēr Kopenhāģena ir tuvāk Eiropas politiskajam un ģeogrāfiskajam centram un lielākajām Eiropas metropolēm, Rīgas priekšrocība ir tās atrašanās Austrumu – Rietumu un Dienvidu – Ziemeļu tranzīta koridora krustpunktā. Tomēr, attīstoties transporta tehnoloģijām, nākotnē Rīga var zaudēt savas ģeogrāfiskās priekšrocības.
132. 2005.gada sākumā Rīgas iedzīvotāju skaits bija 731 762, kas ir 31,7% no valsts iedzīvotāju kopskaita. Vidēji ES galvaspilsētās un lielpilsētās dzīvo daudz vairāk iedzīvotāju, taču metropoļu un reģionālo centru vidū ir arī tādas Baltijas jūras valstu galvaspilsētas kā, piemēram, Kopenhāģena ar apmēram 500 000 iedzīvotājiem un Stokholma ar 750 000. Savukārt tik liela valsts iedzīvotāju koncentrācija vienā pilsētā nav raksturīga citām lielpilsētām Eiropas Savienībā.
133. Rīgas platība ir 307 km², kas ir vairāk kā Kopenhāģenā (88 km²) un Stokholmā (216 km²).
134. Iedzīvotāju blīvums Rīgā ir viens no zemākajiem Baltijas jūras lielpilsētu vidū (2004.gadā tas Rīgā tas bija 2845 cilvēki uz km², Stokholmā – 4048, Kopenhāģenā – 5871). Taču Rīgas pilsētā sauszemes dabas teritorijas un dabiskās virszemes ūdens sistēmas aizņem 16 652 ha jeb 54,2%, kas rada ekoloģiski tīru vidi un priekšrocības iedzīvotājiem.
135. Bezdarba līmenis 2004.gadā Rīgā bija 3,4%. Salīdzinoši Kopenhāģenā šajā laika posmā tas bija 7,1% un Stokholmā – 4%.
136. Visvairāk nodarbināto ir tirdzniecības sektorā (2004.gadā: 18,8% no kopējā nodarbināto skaita), otrajā vietā ir rūpniecība (2004. gadā: 18,3% no kopējā nodarbināto skaita). Attiecīgi Stokholmā un Kopenhāģenā visvairāk nodarbināto (gandrīz 50%) ir tādos sektoros kā finanšu darījumi un nekustamie īpašumi (20-24%) un tirdzniecība, transports un komunikācijas (20-23%).
137. Komersantu skaits uz 1000 iedzīvotājiem Rīgā ir 40, kas līdzinās vidējam rādītājam ES, tostarp Baltijas jūras reģiona valstu vidū. Turklāt Rīgā ir reģistrēti 56% (2003.gada dati) no visiem valstī reģistrētajiem komersantiem, kas ir visaugstākais rādītājs Baltijas jūras reģiona galvaspilsētu vidū.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*
138. Rīgas osta ir ceturrtā lielākā osta Baltijas jūras austrumu piekrastē kravu apgrozījuma ziņā. Kravu apgrozījumam ir tendence pieaugt, 2004.gadā sasniedzot gandrīz 25 000 000 tonnu. Taču pasažieru pārvadājumu ziņā Rīgas osta uzrāda vienu no zemākajiem rādītājiem Baltijas jūras reģiona pilsētu vidū.
139. Rīgā ir lielākā lidosta Baltijas valstu vidū pēc apkalpoto pasažieru skaita. Rīgas starptautiskās lidostas apkalpoto pasažieru skaits 2005.gadā sasniedza 1 878 000, salīdzinājumam Stokholmas Ārlandes lidostas apkalpoto pasažieru skaits 2004.gadā bija 17 000 000, bet Kastrupes lidostā Kopenhāģenā - 20 000 000 pasažieri.
140. Rīgā koncentrējas lielākā daļa no Latvijā veiktajām ārvalstu investīcijām un 2005.gada sākumā ārvalstu investīciju apjoms Rīgā reģistrēto komersantu pamatkapitālā sasniedzis gandrīz 1 miljardu latu, ko veikuši vairāk nekā 12 tūkstoši investoru no dažādām valstīm.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*
141. Rīga ir Latvijas visvairāk ārvalstu tūristu apmeklētā vieta. 2004. gadā Rīgā ieradās 50% no

visiem ceļotājiem. 2004.gadā salīdzinājumā ar 2000.gadu tūristu skaits Rīgā ir palielinājies par 32%. 2004.gadā Rīgu apmeklējuši vairāk nekā 1 miljons viesu. Kopenhāģenu 2004.gadā apmeklēja 15 milj. tūristu, bet Stokholmu – apmēram 17 milj. Bez tam Rīgā aizvien vairāk pieaug darījumu tūrisms – pēdējo trīs gadu laikā par 15%, sasniedzot 350 000 darījumu tūristu skaitu 2004.gadā. Kopenhāģena un Stokholma kā darījumu tūrisma centri ir bijuši pievilcīgāki, darījuma tūristu skaitam vidēji esot līdz pat astoņām reizēm augstākam.

142. Rīga ir lielākais zinātnes un augstākās izglītības centrs Latvijā, jo pilsētā koncentrēti nozīmīgākie zinātnes un pētniecības centri, kā arī studentu skaits Rīgas augstskolās sasniedz 80%. Salīdzinoši ar citām Baltijas jūras reģiona metropolēm, Rīgā ir koncentrēts daudz lielāks valsts zinātniskais, pētnieciskais un izglītības potenciāls.
143. Rīga ir nozīmīgākais kultūras centrs Latvijā, jo te atrodas nozīmīgākie nacionālie kultūras centri un aizvien biežāk pilsētā notiek ne vairs tikai nacionāla mēroga, bet arī reģionāla un starptautiska mēroga kultūras, sporta un darījumu pasākumi.
144. Salīdzinot ar Stokholmu un Kopenhāģenu, Rīgas pilsētvide šobrīd nav tik pievilcīga kā Kopenhāģenā vai Stokholmā. Tas saistīts ar daudziem aspektiem, piemēram, vides piesārņojumu, drošību, publisko pakalpojumu infrastruktūras kvalitāti un citiem aspektiem.
145. No augstāk minētā izriet, ka Rīgas kā starptautiska attīstības centra stiprās puses un izaugsmes iespējas nosaka tās augošā ekonomika un tūrisms, zinātnes un pētniecības potenciāls, neizmantotā telpa, kā arī Rīgas kā nozīmīga transporta mezgla veidošanās.
146. Svarīgākie Rīgas starptautisko konkurētspēju kavējošie faktori ir nepietiekami attīstīta infrastruktūra, augsta inflācija, zems IKP salīdzinājumā ar pārējām Baltijas jūras valstu reģiona metropolēm.
147. Pēc ekspertu vērtējuma, maģistrālo ielu tehniskais stāvoklis Rīgā var tikt novērtēts kā labs 35% gadījumu, kā apmierinošs 51% un slikts 14% gadījumu. Tā kā Rīgas ielās intensitāte ir 15 reīzu lielāka nekā vidēji valstī, tad seguma, kas izbūvēts atbilstoši vienotiem standartiem, izmantojot vienādas tehnoloģijas un materiālus, kalpošanas laiks ir īsāks nekā autoceļiem. Kopumā Rīgā ir 100 tilti, satiksmes pārvadi un gājēju tuneļi, no kuriem 36 objekti ir labā stāvoklī, 46 - sliktā, bet 17 - neapmierinoša stāvoklī.¹²
148. Plānojot Rīgas pilsētas kā starptautiskas nozīmes attīstības centra attīstību, jāņem vērā tas, ka Rīga ir nozīmīgs centrs, caur kuru tiek uzturēta Austrumu tirgus saikne ar Eiropas Savienības tirgiem un otrādi, tāpēc, attīstot pilsētu, liels uzsvars noteikti ir jāliek uz transporta un sakaru infrastruktūras attīstību, tādējādi palielinot Rīgas kā Eiropas austrumu “vārtu pilsētas” nozīmi. Līdz ar to, būtiski ir veikt transporta infrastruktūras modernizēšanu, kas veicinās pilsētas kā loģistikas un tirdzniecības centra attīstību. Vienlaikus svarīgi ir apzināties, ka Rīgas funkcionālās darbības un ietekmes telpa sniedzas pāri tās administratīvajām robežām, līdz ar to Rīgas attīstība ir jāanalizē Rīgas aglomerācijas attīstības, kā arī Latvijas un Baltijas jūras reģiona attīstības kontekstā.
149. 2004.gadā inflācija bija lielākā pēdējo sešu gadu laikā, sasniedzot 7,3%, precēm cenas pieauga par 7,8%, pakalpojumiem – par 6,1%. Salīdzinoši augstā inflācija negatīvi ietekmē uzņēmējdarbības vidi, jo tiek apgrūtināta uzņēmējdarbības plānošana un kredītsaistības.
150. IKP uz vienu iedzīvotāju Rīgā ir 1,4 reizes lielāks nekā vidēji Latvijā, taču tas ir līdz pat septiņām reizēm mazāk nekā citās Baltijas jūras reģiona pilsētās. Kaut gan IKP pieaugums Rīgas pilsētā, sākot no 1998.gada, ir noritējis straujāk nekā Latvijā kopumā, tomēr IKP apjoms joprojām atpaliek no Eiropas Savienības metropolu vidējiem rādītājiem. Zems IKP neļauj saražot pietiekami daudz finanšu resursu neciešamajām investīcijām.

¹² Satiksmes ministrijas dati

151. Svarīgākie Rīgas starptautisko konkurētspēju veicinošie faktori ir izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums ar pieeju pie jūras atrašanās austrumu–rietumu tranzīta koridora krustpunktā, multikulturāla sabiedrība, izstrādāts Rīgas pilsētas attīstības plāns.
152. Rīgas pasažieru osta ir ļoti ērts pārvadājumu mezgls gan Skandināvijas, gan Rietumeiropas virzienā. Rīgas ostā pēdējo astoņu gadu laikā nosūtīto un saņemto kravu apjoms ir gandrīz trīskāršojies.
153. Rīgā dzīvo daudznacionāla sabiedrība. Rīga ir viena no retajām pilsētām, kur liela daļa iedzīvotāju pārzina trīs valodas (latviešu, krievu un angļu).
154. Ir izstrādāta Rīgas ilgtermiņa attīstības stratēģija līdz 2025.gadam un Rīgas attīstības plāns 2006.-2018.gadam, kas sastāv no Attīstības programmas (7 gadiem) un Teritorijas plānojuma (12 gadiem). Pilsētas attīstības plānā ir definēti galvenie mērķi un uzdevumi, kas Rīgai ir jāsasniedz ilgtermiņā.
155. Lai stiprinātu Rīgas konkurētspēju starptautiskajā līmenī, izmantojot Rīgas stiprās puses un iespējas, nepieciešams:
 - sakārtot transporta infrastruktūru un izveidot jaunas transporta sistēmas,
 - attīstīt uz austrumu–rietumu saiknē balstītu ekonomiku,
 - pārvietot pilsētas administratīvo centru ārpus pilsētas vēsturiskā centra, padarot vecpilsētu par pievilcīgāku vidi tūristiem,
 - attīstīt valsts un privāto partnerību,
 - veicināt mazo un vidējo komersantu attīstību,
 - pilnveidot Baltijas jūras reģiona metropoļu sadarbību ar Rīgu,
 - izveidot Rīgu par vienu no Eiropas Savienības administratīvajiem centriem,
 - attīstīt darījumu tūrismu,
 - attīstīt zinātnes, tehnoloģiju un inovāciju jomu,
 - veicināt Rīgas pilsētas tēla veidošanu un pilnveidot mārketinga stratēģiju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

3. DARBĪBAS PROGRAMMAS „UZŅĒMĒJDARBĪBA UN INOVĀCIJAS” STRATĒGIJA

3.1. DARBĪBAS PROGRAMMAS SVID ANALĪZE

156. SVID analīze (stiprās un vājās puses, iespējas un draudi) ir plaši pielietota metode, kas ļauj koncentrētā veidā apskatīt analīzes ietvaros izdarītas svarīgākās konstatācijas.
157. SVID ir strukturēta atbilstoši atbalsta jomu un horizontālo prioritāšu saturam un to ietvaros apskatāmiem pamata jautājumiem, daļa no kuriem ir izdalīta apakšvirzienos.

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
Inovācijas un uzņēmējdarbība				
- uzņēmējdarbība un finanšu pieejamība	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrašanās ekonomiski un politiski aktīvā reģionā, kas rada priekšnoteikums jaunu sadarbības partneru piesaistei ▪ Latvija ir iekļāvusies ES vienotajā tirgū, pastāv brīva preču un pakalpojumu, kapitāla un darbaspēka kustība ▪ Uzņēmējdarbību regulējošā tiesiskā bāze atbilst ES prasībām ▪ Komersanta ienākuma nodoklis (un citi izdevumi) ir viens no zemākajiem ES ▪ Stabila eksportspējīgo tradicionālo un jaunu ražošanas un pakalpojumu nozaru attīstība kā IKT, kokapstrāde, mašīnbūve, elektronika, pārtikas rūpniecība, farmācija, biomedicīna un biotehnoloģijas, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zema uzņēmējdarbības aktivitāte ▪ Zema uzņēmība, vāja iniciatīva un trūkst pamatiemaņu uzņēmējdarbības sākšanā ▪ Liels komersantu īpatsvars nozarēs ar zemu pievienoto vērtību un augstu dabas resursu intensitāti ▪ Liela daļa komersantu ražo pamatā iekšējām (Latvijas) tirgum ▪ Investīcijas tiek uzkrātas tradicionālajās nozarēs (darbaspēka un dabas resursu intensīvajās, zemas pievienotas vērtības) ▪ Neelastīgs finanšu tirgus, uzņēmējdarbības veicināšanas 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Lietišķo pētījumu veicināšana valsts nozīmīgāko nozaru straujākai attīstībai ▪ Attīstīti finanšu instrumenti uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai ▪ Tehnoloģisko procesu un darba organizācijas optimizācija komersantos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Konkurences pieaugums Latvijas tradicionālajās līderu nozarēs ▪ Privāto investīciju aizplūšana uz potenciāli aktīvākiem tirgiem ▪ Darbaspēka deficīts

FMPogr_180711_ar grozījumiem; Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas”

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
	<p>finanšu pakalpojumi, transports un loģistika</p>	<p>instrumentu klāsts</p> <ul style="list-style-type: none"> Atrašanās ES perifērijā 		
- inovācijas	<ul style="list-style-type: none"> Atsevišķās nozarēs ir kvalitatīvi cilvēkresursi un zinātniskais potenciāls 	<ul style="list-style-type: none"> Zems inovatīvo komersantu īpatsvars Nepietiekama privātā sektora sadarbība ar zinātniski pētnieciskiem institūtiem, zinātniekiem un universitātēm Zems pētniecības un attīstības aktivitātēs iesaistīto īpatsvars Vāji attīstīta tehnoloģiju pārnese Zemas privātā sektora investīcijas pētniecībai un attīstībai un inovācijām Nepietiekami attīstīta specializēta inovatīvo darbību veicinoša infrastruktūra 	<ul style="list-style-type: none"> Pārrobežu un starptautiskas sadarbības attīstība inovāciju jomā Nacionālās inovāciju sistēmas attīstība, veicinot zinātnes un uzņēmējdarbības sadarbību, tehnoloģiju pārnesi, P&A aktivitātes privātajā sektorā, kas palielinātu ne tikai P&A finansējuma apjomus, bet arī tā izmantošanas struktūru 	<ul style="list-style-type: none"> Izglītotu speciālistu un zinātnieku aizplūšana uz ārzemēm
- zinātne	<ul style="list-style-type: none"> Zinātniskās darbības tradīcijas Sekmīga zinātnisko institūciju darbība ES IP un citās starptautiskās sadarbības programmās Starptautiski atzīti izgudrojumi un patenti medicīniskajā ķīmijā, gēnu inženierijā LU CFI ieguvis ES Ekselences centra statusu Sekmīgi uzsākta zinātnes, pētniecības un uzņēmēju sadarbība kokapstrādes un kokrūpniecības sektoros, farmācijā, informācijas 	<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekams zinātnē un pētniecībā strādājošo skaits, nelabvēlīga strādājošo vecuma struktūra un neproporcionāls sadalījums starp augstākās izglītības un pētniecības sektoru Novcojusi zinātniskā infrastruktūra Nepietiekams lietišķo pētījumu skaits un vāji attīstīta tehnoloģiju pārnese Nepietiekama sadarbība starp privāto sektoru, zinātniskajām institūcijām un augstskolām 	<ul style="list-style-type: none"> Doktorantu skaita pieaugums pēdējos gados Līdzšinējie ieguldījumu zinātniskajā infrastruktūrā Pieaudzis valsts budžeta finansējums zinātnei un pētniecībai Zinātniskajām iestāžu juridiskais statuss paplašina to rīcības iespējas Turpmāka dalība Ietvara programmā un starptautiskās sadarbības projektos Zinātnes un industrijas sadarbības 	<ul style="list-style-type: none"> Studējošo skaita samazinājums augstākajā izglītībā Izglītotu speciālistu un zinātnieku aizplūšana uz ārzemēm

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
	tehnoloģijās un materiālzinātnē	<ul style="list-style-type: none"> Ierobežotas zināšanu komercializācijas iespējas un prasmes Zems starptautiski atzītu publikāciju (SCI) un pieteikto starptautisko patentu skaits 	nozaru – klasteru tālāka attīstība perspektīvajās nozarēs – kokapstrādē, ķīmijas rūpniecībā, farmācijā, informācijas tehnoloģijās, materiālzinātnē	
Ilgspējīga attīstība	<ul style="list-style-type: none"> Kvalitatīva, ekoloģiski tīra, nepārbļīveta vide Apmierinoši meža, zemes un ūdens resursi Saglabāta dabas daudzveidība 	<ul style="list-style-type: none"> Vāja vides politikas integrācija nozaru politikās Ievērojams vides infrastruktūras īpatsvars neatbilst ES prasībām 	<ul style="list-style-type: none"> Jaunu naftas un gāzes iegulu apguve 	<ul style="list-style-type: none"> Tehnogēno risku izvērtējuma un stratēģijas trūkums Pārrobežu piesārņojums
Makroekonomiskā stabilitāte	<ul style="list-style-type: none"> Augsts IKP pieaugums Zems budžeta deficīts Zems valsts parāds 	<ul style="list-style-type: none"> Straujš inflācijas palielinājums 	<ul style="list-style-type: none"> Labvēlīga investīciju vide un privāto investīciju augsti pieauguma tempi 	<ul style="list-style-type: none"> Ekonomikas pārkāršanas risks
Teritorijas līdzsvarota attīstība	<ul style="list-style-type: none"> Vienmērīgs pilsētu izvietojums Transporta infrastruktūras izvietojums ir vienmērīgs Galvaspilsētas Rīgas izdevīgais ģeogrāfiskais izvietojums 	<ul style="list-style-type: none"> Pastāv izteiktas negatīvas sociālekonomiskās attīstības tendences starp Rīgu un pārējo Latvijas teritoriju, kā arī starp plānošanas reģioniem Būtiskas atšķirības pakalpojumu pieejamības ziņā Vāja vietējo centru (ciematu un mazpilsētu) attīstība Cilvēkresursu aizplūšana no lauku teritorijām uz lielpilsētām Zema darbaspēka iekšējā mobilitāte 	<ul style="list-style-type: none"> Reģionu pašvaldību izveidošana ar atbilstošām funkcijām un finansēšanu Rīga – Baltijas jūras reģiona metropole Eiro reģionu, pārrobežu sadarbība 	<ul style="list-style-type: none"> Iedzīvotāju skaita tālāka samazināšanās atsevišķās valsts teritorijās
Vienādas iespējas	<ul style="list-style-type: none"> Augsts sieviešu nodarbinātības līmenis salīdzinājumā ar ES 	<ul style="list-style-type: none"> Salīdzinoši zema sabiedrības izpratne par dzimumu līdztiesības 	<ul style="list-style-type: none"> Izglītoti dažādu jomu speciālisti par dzimumu līdztiesības 	<ul style="list-style-type: none"> Nepietiekama politikas veidotāju izpratne par dzimumu

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
	<p>vidējo</p> <ul style="list-style-type: none"> Pilnveidota likumdošana vienlīdzīgu tiesību un iespēju nodrošināšanai 	<p>aspektu nozīmi dažādās dzīves jomās</p> <ul style="list-style-type: none"> Personām ar funkcionāliem traucējumiem nepielāgota vide (t.sk. izglītības ieguvei, nodarbinātībai) 	<p>jautājumiem un to nozīmi</p> <ul style="list-style-type: none"> Radīti priekšnoteikumi dzimumu līdztiesības integrētās pieejas īstenošanai (izveidots mehānisms) Aktīvas sabiedriskās organizācijas invalīdu un citu sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu jautājumu risināšanā Saskaņota un stratēģiska pieeja sociālās iekļaušanas veicināšanai 	<p>līdztiesības integrētās pieejas izmantošanas nepieciešamību</p> <ul style="list-style-type: none"> Palielinās iedzīvotāju skaits, kas pakļauti sociālās atstumtības riskam Darba devēji nav motivēti nodarbināt invalīdus, no ieslodzījuma vietām atbrīvotās personas un citas sociālās atstumtības riskam pakļautās iedzīvotāju grupas
Informācijas sabiedrība	<ul style="list-style-type: none"> Stabili izaugsmes tempi IT nozarē Augsti Interneta lietotāju skaita pieauguma tempi Ir izveidotas visu būtisko valsts reģistru informācijas sistēmas Augsti e-komercijas attīstības tempi 	<ul style="list-style-type: none"> Nevienmērīgi attīstīta IKT infrastruktūra, ierobežota pieeja internetam, īpaši platjoslas tīkliem Nepietiekošs e-pārvaldes pakalpojumu klāsts neveicina informācijas sabiedrības veidošanos Nepietiekošas IKT iemaņas visiem informācijas sabiedrības procesos iesaistāmajiem 	<ul style="list-style-type: none"> Konkurences ietekmē uzlabosies IKT pakalpojumu pieejamība un kvalitāte 	<ul style="list-style-type: none"> Elektronisko sakaru nozares monopolizācija Digitālās plaisas palielināšanas
Rīgas starptautiskā konkurētspēja	<ul style="list-style-type: none"> Rīga kopā ar piepilsētām ir lielākā aglomerācija iedzīvotāju skaita ziņā Baltijas – Skandināvijas reģionā Rīga ir nozīmīgs transporta un komunikāciju krustpunkts Augoša ekonomika un tūrisms Zems bezdarba līmenis Telpiskās attīstības iespējas 	<ul style="list-style-type: none"> Zems IKP uz vienu iedzīvotāju Augsta inflācija Nepievilcīga infrastruktūra Vietējo energoresursu neesamība 	<ul style="list-style-type: none"> Rīga kā Baltijas valstu centrālā metropole Rīga kā pilsēta ar sakoptu un sakārtotu pilsētvidi un sabiedrisko infrastruktūru Rīga kā kultūras, darījumu un tūrisma centrs Uz starptautisku tirgu orientētu pakalpojumu un ražošanas sektora 	<ul style="list-style-type: none"> Starptautisko transporta koridoru attīstība, apejot Rīgu Kvalificēta darbaspēka aizplūšana uz ārzemēm Ģeogrāfisko priekšrocību mazināšanās, attīstoties tehnoloģijām Ekonomikas pārkāršana Ārpolitiskās situācijas

Jomas	Stiprās puses	Vājās puses	Iespējas	Draudi
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rīgā koncentrējas lielākā daļa Latvijas ārvalstu investīciju ▪ Rīgā koncentrējas zinātnes un pētniecības potenciāls ▪ Rīga ir ostas pilsēta ▪ Multikulturāla vide ▪ Teritoriju rekreācijas iespējas 		<p>attīstība</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lietišķās zinātnes rezultāta komercializācija, inovācijas un tehnoloģiju pārnese ▪ Ārzemju investīcijām pievilcīgs centrs 	<p>pasliktināšanās</p>

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

3.2. STRATĒGIJAS IZKLĀSTS

158. DP stratēģijas uzdevums ir noteikt ERAF finansētās programmas apguves mērķus un prioritātes 2007.-2013.gadu plānošanas periodam. Stratēģija balstās uz pamatnostādņiem, kas ietvertas KSP, NAP, LNL, TVS.
159. DP stratēģija aptver tikai tās prioritātes, kuru īstenošanā paredzēts piesaistīt ERAF atbalstu. Tomēr stratēģijas īstenošana nav skatāma atrauti no kopējās valsts attīstības politikas un pasākumiem, kas tiks īstenoti pārējās divās ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansētajās darbības programmās, kā arī pasākumiem, kas tiks īstenoti neatkarīgi no fondu atbalsta, piemēram, pasākumiem, kas tiks finansēti no valsts, pašvaldību un citiem finanšu avotiem, vai pasākumiem, kas nav tiešā veidā saistīti ar finansiālām investīcijām, bet ar izmaiņām nozaru politikās, normatīvajos aktos vai administrācijā. Minētie pasākumi tiek aplūkoti NAP, LNL, TVS un citos politikas plānošanas dokumentos.
160. Stipro un vājo pušu, kā arī iespēju un draudu analīze identificē virkni izaicinājumu un attīstības problēmu valsts ekonomikā. Tautsaimniecības attīstības ziņā Latvija ir daudz guvusi no integrācijas Eiropā, piekļūstot tirgiem, sakārtojot uzņēmējdarbību regulējošo likumdošanu. Tomēr ekonomiskā aktivitāte vēl joprojām ir zema, komersantu konkurētspēja ierobežota, ekonomika šobrīd pamatā balstās uz tradicionālajām tautsaimniecības nozarēm, kurām raksturīga augsta darbaspēka un dabas resursu intensitāte, kā arī zema pievienotā vērtība. Lai arī ir atsevišķas tautsaimniecības nozares, kurās Latvijā ir zinātnes un pētniecības, kā arī inovāciju un zināšanu ietilpīgas ražošanas potenciāls, to īpatsvars ekonomikā šobrīd ir pārāk mazs. Virzību uz „jauno ekonomiku” Latvijā šobrīd kavē nepietiekamā zināšanu pārnese un inovāciju trūkums. Līdz ar to īpaša uzmanība jāpievērš tiem attīstības nosacījumiem, kas stimulētu ekonomiskās aktivitātes un konkurētspējas pieaugumu, ekonomikas restrukturizāciju un virzību uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)
161. Stratēģijas pamatprincipi
162. **Pēctecība** – uzsākot SF ieviešanu 2004.gadā, Latvija ir nospraudusi sasniedzamos vidēja un ilgtermiņa mērķus, kā arī virkni prioritāšu, kas atspoguļotas Vienotajā programmdokumentā 2004.-2006.gadu finansēšanas periodam. SF intervencei ir jāturpina uzsāktās investīcijas tajās jomās, kur reformu vai restrukturizācijas mērķi vēl nav sasniegti. 2007.-2013.gada SF atbalstam jābūt loģiskam turpinājumam investīcijām, kas jau ir veiktas vai notiek DP sagatavošanas laikā, un jābalstās uz 2004.–2006.gada periodā iegūto pieredzi un sasniegtajiem rezultātiem.
163. **Stratēģiskā pieeja un daudzgadu plānošana** – fondu apguves stratēģijai jābalstās uz septiņu gadu politikas plānošanas ciklu, un tā izriet no situācijas analīzē identificētām problēmu jomām, uz kurām balstoties izstrādāta attīstības investīciju stratēģija, kā arī noteikti izmērāmi sasniedzamie mērķi un rezultāti.
164. Savukārt stratēģiska pieeja fondu apgūšanai var tikt nodrošināta tikai tad, ja tiks ievērots **koncentrācijas princips**. Lai arī Latvijai pieejamais SF finansiālais atbalsts ir ievērojams, tas joprojām tikai līdzfinansē valsts finansiālo ieguldījumu attīstības problēmju risināšanai. Tādēļ, lai panāktu maksimālu atdevi un jūtami straujāku struktūrfondu atbalstīto investīciju ietekmi uz valsts ekonomisko un sociālo izaugsmi, Latvijai piešķirtais finansējums jāizmanto mērķtiecīgi, prioritizējot atbalstāmās jomas un koncentrējot fondu atbalstu tur, kur tā nepieciešamība un līdztekus arī atdeve ir vislielākā. Jāapzinās, ka gan finanšu resursi, gan administratīvā kapacitāte un laika resursi 2007.-2013.gada periodam ir ierobežoti, kas neizbēgami prasa izdarīt izvēli par labu noteiktam skaitam būtiskāko atbalsta jomu un

pasākumu, kuros varētu sasniegt nospraustos attīstības mērķus.

165. **Papildinātība** – SF investīcijas valsts attīstībā nedrīkst aizstāt tās investīcijas attīstībā, ko valsts līdz šim ir veikusi no sava budžeta. SF atbalstam ir jābūt papildus atbalstam tām jomām, kur valsts jau iegulda savu finansējumu, vai arī tām jomām, kurās valsts ir skaidri nospraudusi uz ekonomisko un sociālo izaugsmi vērstu reformu un attīstības stratēģiju, un SF līdzekļi var palīdzēt to īstenot.
166. **Valsts un privātā partnerība** – ierobežotie valsts un pašvaldību budžeta līdzekļi publisko investīciju projektu īstenošanai nozīmē nepietiekamu infrastruktūras uzturēšanu un attīstību, kas tautsaimniecībā rada negatīvas sekas, samazinot publiskā sektora efektivitāti, valsts pamatlīdzekļu vērtību un to ekonomisko atdevi. Meklējot iespējamus resursus tālākai infrastruktūras un sniegto pakalpojumu attīstībai, ir attīstījies publiskā un privāta sektora sadarbības modelis – valsts un privātā partnerība (VPP), kur pamatā ir šā modeļa spēja apvienot abu sektoru stiprās puses, izmantojot privātā komersanta jaunievedumu spējas pakalpojumu sniegšanā un racionāli lietojot valsts budžeta līdzekļus. Bez tam, ierobežotā publiskā finansējuma apjoma dēļ ir nepieciešams veicināt esošo līdzekļu efektīvu apsaimniekošanu un izlietojumu, izmantojot privātā sektora priekšrocības. Līdz ar to arī SF apguvē jāveicina VPP pielietojums.

Kopējā ES fondu apguves stratēģija

167. Kopējā ES fondu (struktūrfondu un Kohēzijas fonda) apguves stratēģija ir noteikta Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā (VSID). ES fondu atbalsta uzdevums 2007.-2013.gados ir veicināt ātrāku valsts ekonomisko izaugsmi un tuvošanos ES dalībvalstu vidējam labklājības līmenim. Šis mērķis ir mērāms kā vēlme sasniegt ES dalībvalstu vidējo iekšzemes kopprodukta (IKP) līmeni uz vienu iedzīvotāju. Lai šo rādītāju sasniegtu, Latvija ES fondu intervencei 2007.-2013. gados izvirza sekojošus sasniedzamos rezultātus:
- ikgadēji saglabāt stabilu IKP pieauguma tempu 6-8% līmenī (bāzes vērtība 2006.gadā - 11,9%);
 - paaugstināt nodarbinātības līmeni līdz 70%, tajā skaitā, sieviešu nodarbinātības līmeni – līdz 66% un vecāku cilvēku nodarbinātības līmeni – līdz 55% (bāzes vērtība 2006.gadā – 66,3%, nodarbinātības līmenis sievietēm – 62,3%, vecāku cilvēku nodarbinātības līmenis – 53,3%);
 - bezdarba līmeni samazināt zem 6% (bāzes vērtība 2006.gadā – 6,8%);
 - sasniegt vismaz 53% no ES vidējā produktivitātes rādītāja (IKP pēc PPS uz vienu strādājošo) (bāzes vērtība 2005.gadā – 47,9%).
168. Turklāt Latvija nosaka arī šādus ietekmes rādītājus ES fondu intervences izvērtēšanai:
- ilgstošā bezdarba rādītāju samazināt līdz 2,0% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita (bāzes vērtība 2006.gadā - 2,5%);
 - sasniegt 1,5% no IKP līmeni iekšzemes izdevumiem pētniecībai un attīstībai (bāzes vērtība 2005.gadā – 0,57%);
 - ekonomiski aktīvo komersantu skaits uz 1000 iedzīvotājiem – 32 (bāzes vērtība 2004.gadā - 22);
 - izveidotas darba vietas darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros – 5000 (t.sk. sievietes – 2500, vīrieši – 2500).
169. Lai Latvija varētu panākt pārējo ES attīstībā, ar fondu palīdzību ir jāīsteno valsts attīstības stratēģija, ko valdība noteikusi Nacionālajā attīstības plānā. NAP valsts attīstības stratēģijas priekšplānā izvirza izglītotu, radošu un uzņēmīgu cilvēku, bet kā galveno mērķi nosaka veidot uz izglītību, zinātni un konkurētspējīgiem komersantiem balstītu tautsaimniecību. Līdz ar to ES fondu atbalsts 2007.-2013.gados primāri tiks virzīts uz iedzīvotāju izglītību, komersantu tehnoloģisko izcilību un elastību, kā arī zinātnes un pētniecības attīstību, lai veicinātu

zināšanu ietilpīgas ekonomikas veidošanos valstī. Līdztekus šim stratēģiskajam mērķim svarīgi ir nodrošināt to, ka ar ES fondu atbalstu tiek stiprināti arī citi nepieciešamie priekšnoteikumi ilgtspējīgai ekonomiskai attīstībai un cilvēku dzīvei Latvijā kopumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

170. Lai sasniegtu augstāk minēto vispārējo mērķi, ES fondu investīcijas tiek plānotas atbilstoši trim tematiskām asīm:
- cilvēku resursu attīstība un efektīva izmantošana,
 - konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku,
 - publisko pakalpojumu un infrastruktūras uzlabojumi kā priekšnoteikums valsts un tās teritorijas līdzsvarotai attīstībai.
171. Līdztekus šīm trim tematiskajām asīm SF un KF apgūvē svarīgas ir arī horizontālās prioritātes - teritorijas līdzsvarota attīstība, Rīgas starptautiskā konkurētspēja, makroekonomiskās stabilitātes, vienādu iespēju, ilgtspējīgas attīstības veicināšana, kā arī informācijas sabiedrības attīstība.
172. Investīcijas no ERAF DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” pamatā saistāmas ar tematisko asi nr.2 „Konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku”, tomēr vienlīdz svarīgi ir nodrošināt papildinātību ar pirmo un trešo tematisko asi, kurām finansējums tiks nodrošināts no ESF, kā arī ERAF un KF finansētajām DP.

DP stratēģiskie mērķi

173. Viens no Latvijas ekonomiskās politikas pamatmērķiem ir izveidot efektīvu un konkurētspējīgu nozaru struktūru, kas balstās uz Latvijā pieejamiem resursiem. 2007.-2013.gados būtiski ir panākt, lai valstī saražota kopproduktā daudz nozīmīgāks īpatsvars būtu produktiem, kas balstīti uz zināšanām un demonstrētu augstu pievienoto vērtību. Šī mērķa sasniegšanai nepieciešams panākt produktivitātes, ražošanas ar augstu pievienoto vērtību un eksporta spējas pieaugumu esošo ražotāju un pakalpojumu sniedzēju vidū, kā arī jaunu zināšanu un tehnoloģiju ietilpīgu komersantu veidošanos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

174. Analīzes sadaļā iekļautie indikatori liecina, ka Latvijas nacionālā inovāciju sistēma ir vāji attīstīta un tās nostiprināšana ir viens no svarīgākajiem stratēģiskajiem mērķiem. NAP šajā kontekstā kā prioritāti izvirza tehnoloģiskās izcilības un elastības veicināšanu komersantos, kam pamatā ir šādi rīcības virzieni:
- pielietojamās zinātnes komercializācija, inovācijas un tehnoloģiju pārnese,
 - jaunu konkurētspējīgu komersantu radīšana,
 - zināšanu pielietošana komersantu konkurētspējas palielināšanai,
 - radošo industriju attīstība,
 - dabas un enerģētisko resursu ilgtspējīga un efektīva izmantošana.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

175. Tāpat NAP kā prioritāti izveiza zinātnes un pētniecības attīstību, kur pamata rīcības virzieni ir:
- akadēmiskās zinātnes izcilība,
 - fundamentālās un lietišķās zinātnes potenciāla atjaunošana,
 - zinātniskās infrastruktūras modernizācija institūtos un augstskolās.
176. Šo mērķu sasniegšanu var panākt, piesaistot SF līdzekļus zinātnes un pētniecības potenciāla attīstībai, zināšanu pārnesei un inovāciju līmeņa palielināšanai, kā arī mērķtiecīgi atbalstot komersantu konkurētspējas celšanu. Īpaši svarīgs SF atbalsts būtu tām nozarēm, kurās Latvijā

ir izveidojies noteikts izaugsmes potenciāls un ir iespējams piedāvāt starptautiski konkurētspējīgus produktus un pakalpojumus. Starp zinātnes nozarēm kā perspektīvās „izgudrojumu nozares” Latvijā var identificēt medicīnisko ķīmiju, gēnu inženieriju, kā arī MHD metalurģiju. Savukārt uzņēmējdarbības jomā var izcelt vairākas perspektīvās sadarbības nozares jeb klasterus – kokapstrāde, ķīmiskā rūpniecība (farmācija), metālapstrāde, transports un loģistika, sakari (informācijas un komunikāciju pakalpojumi). Kā perspektīvas Latvijā tiek uzskatītas arī tās nozares, kam raksturīga maza dabisko resursu ietilpība un kuras tiek balstītas uz intelektuālo īpašumu (t.sk. radošās industrijas).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

177. Latvijas zinātnes un pētniecības (P&A) potenciāla pilnvērtīgai izmantošanai un tālākai attīstībai izšķiroši ir izmantot SF līdzekļus, lai atjaunotu un piesaistītu papildus cilvēku kapitālu P&A, kā arī radītu priekšnoteikumus zinātniskiem pētījumiem perspektīvās nozarēs. Kā viens no svarīgākajiem priekšnosacījumiem, kuros jāiegulda SF līdzekļi, ir atbilstošas zinātniskās infrastruktūras un pētījumu atbalsta sistēmas izveidošana. Lai SF atbalsts sasniegtu nosprausto mērķi un ieguldījumi dotu ātrāku atdevi, svarīgi ir to koncentrēt uz pētniecības centriem un nozarēm, kuras var skaidri demonstrēt potenciālu arī starptautiskā mērogā, kā arī attīstības perspektīvu. Vienlaikus atbalsts jāvirza pielietojamās zinātnes komercializācijai un tehnoloģiju pārnesei, kā arī privātā kapitāla piesaistei pielietojamo pētījumu realizācijai zinātnē.
 178. Lai panāktu augstākus produktivitātes un ražošanas ar augstu pievienoto vērtību rādītājus esošos komersantos, kā arī zināšanu ietilpīgas ekonomiskās aktivitātes pieaugumu kopumā, būtiski ir kāpināt ne tikai publiskā sektora finansējumu P&A, bet arī radīt priekšnoteikumus tam, ka P&A aktivitātes lielākā apmērā notiek arī komersantos, palielinot privātā sektora finansējumu P&A, modernu tehnoloģiju absorbciju, jaunu tehnoloģiju un produktu ieviešanu ražošanā.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*
179. Ekonomikas konkurētspējas veicināšanai nepieciešams izveidot ne tikai horizontālus atbalsta instrumentus, bet arī nodrošināt straujāku perspektīvo tautsaimniecības nozaru attīstību. Svarīgi atbalstīt klasteru konkurētspējas nostiprināšanu eksportspējīgās tradicionālajās un jaunās ražošanas un pakalpojumu nozarēs, dodot iespēju tādām nozarēm kā IKT, kokapstrāde, mašīnbūve, elektronika, pārtikas, radošās industrijas, farmācija, biomedicīna un biotehnoloģijas, finanšu, transporta un loģistikas, medicīnas un tūrisma pakalpojumi pretendēt atbalstam klastera attīstības stratēģijas izstrādāšanai un kopīgu projektu īstenošanai.
 180. Panākt augstākus ekonomiskās aktivitātes rādītājus, veicinot jaunu uzņēmumu veidošanos, pašnodarbinātību, ir vienlīdz svarīga prioritāte, īpaši ārpus Rīgas un no galvaspilsētas attālinātās teritorijās. Konkurētspējas celšanai jāveicina komersantu pārorientāciju uz augstu tehnoloģiju produktiem vai augstas pievienotās vērtības gala produktiem. ES fondu mērķis šajā jomā būtu risināt tādus jautājumus kā uzņēmējdarbības infrastruktūras uzlabošana, finansējuma pieejamība, informācijas un konsultāciju pakalpojumu pieejamība, eksporta spējas palielināšana. Konkurētspējas palielināšanai un zināšanu ietilpīgas ekonomikas attīstības nodrošināšanai svarīga sasaiste ar pasākumiem cilvēkresursu attīstībai un infrastruktūras attīstībai.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*
181. Vienlaicīgi svarīgi palielināt finanšu resursu (starta kapitāls, garantijas, paaugstinātas riska kredīti, riska kapitāls) pieejamību, nodrošināt aptverošas finanšu instrumentu sistēmas attīstību, kas piemērota dažādām uzņēmējdarbības vajadzībām. Darbības programmas stratēģiskais mērķis ir maksimāli aizvietot grantu finansējumu ar instrumentiem finanšu pieejamības veicināšanai. Tādējādi valsts atbalsta pasākumi, t.sk. struktūrfondu finansētās aktivitātes, mazinās konkurences deformācijas iespējamību.

182. Iniciatīvas „Reģioni ekonomiskām pārmaiņām” ietvaros vadošā iestāde sadarbībā ar Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju apņemas:
- veikt vajadzīgos pasākumus, lai ikdienas plānošanā jeb programmu sagatavošanā ietvertu¹³ inovatīvas darbības, kas saistītas ar to tīklu rezultātiem, kuros ir pārstāvēti reģioni,
 - uzraudzības komitejā (vai programmas komitejā) atļaut piedalīties to tīklu pārstāvim (kā novērotājam), kurā iesaistīties arī reģions¹⁴, lai sniegtu pārskatu par tīkla darbību virzību,
 - uzraudzības komitejas (vai programmu komitejas) darba kārtībā vismaz reizi gadā iekļaut punktu, lai uzklautu un pieņemtu zināšanai informāciju par tīkla darbībām un apspriestu atbilstošus priekšlikumus saistībā ar konkrēto programmu,
 - gada ziņojumā sniegt informāciju par reģionālo pasākumu izpildi iniciatīvā „Reģioni ekonomiskām pārmaiņām”.

182.¹ Rīcības plāns, kas ir pielikums Eiropas Komisijas komunikācijai par ES stratēģiju Baltijas jūras reģionam (publiskots 2009.gada 10.jūnijā), identificē prioritārās jomas un labāko projektu paraugus. Šīs darbības programmas aktivitātēm, kas attiecas uz Baltijas jūras reģiona stratēģiju, katras prioritārās ass ietvaros, ja nepieciešams, tiks piemēroti jauni sadarbības mehānismi papildus tiem, kas jau ir izveidoti darbības programmas ieviešanas un uzraudzības procesā. Vairāki šīs darbības programmas projekti attiecīgo aktivitāšu ietvaros dod vai dos ieguldījumu Baltijas jūras reģiona stratēģijas rīcības plāna ieviešanā. Katru gadu kārtējā ziņojumā par darbības programmas ieviešanu tiks aprakstīts un komentēts dažādu prioritāro asu aktivitāšu ieguldījums attiecīgajās Baltijas jūras reģiona stratēģijas rīcības plāna prioritātēs un apakšprioritātēs, ieskaitot projektu skaitu un tam atbilstošo finanšu apmēru (kopējās plānotās izmaksas un veikto maksājumu apmērs).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 22.02.2010. rīkojumu nr. 88)

Saikne starp DP stratēģiju un prioritātēm

183. Lai sasniegtu iepriekš izklāstītos stratēģiskos mērķus un tajā pašā laikā nodrošinātu efektīvu ERAF vadību, darbības programmā ir iekļautas sekojošas prioritātes:
- *Zinātne un inovācijas.* Prioritāte vērsta uz valsts zinātnes un pētniecības potenciāla nostiprināšanu, starptautiskās konkurētspējas palielināšanu, kā arī zināšanu pārneses un to komercializācijas veicināšanu. Šie mērķi sasniedzami, investējot zinātnes un pētniecības centru aprīkojumā, pētniecības veicināšanā, izveidojot zināšanu pārneses infrastruktūru un atbalsta mehānismus, kā arī komersantiem piedāvājot aktivitāšu klāstu, kas vērstas uz attīstībai nepieciešamo zināšanu un tehnoloģiju nodrošināšanu.
 - *Finanšu pieejamība.* Prioritāte vērsta uz finansējuma pieejamības veicināšanu uzņēmējdarbības attīstībai. Mērķis sasniedzams, sekmējot aptverošas finanšu instrumentu sistēmas veidošanos, kas ietver garantiju, aizdevumu, riska kapitāla un citu finanšu instrumentu klāstu.
 - *Uzņēmējdarbības veicināšana.* Prioritāte vērsta uz ekonomiskās aktivitātes stimulēšanu un konkurētspējas pieaugumu, veidojot jaunus un nostiprinot esošos komersantus. Šo mērķu sasniegšanai tiks veicināta jaunu komersantu veidošanās, kā arī sekmēta komersantu konkurētspēja gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā.
 - *Tehniskā palīdzība.* Prioritāte sniegs atbalstu programmas vadības funkciju efektīvā nodrošināšanā.

¹³ Atbilstošā prioritātē jānodrošina finansēšanas mehānisms.

¹⁴ Reģions var būt gan NUTS 2 reģions, gan arī visa dalībvalsts (ja DP neizdala reģionālos līmeņus).

DP saikne ar VSID horizontālajām prioritātēm

184. *Teritorijas līdzsvarota attīstība* – valsts līdzsvarotai un ilgtspējīgai attīstībai svarīgi ir mazināt nelabvēlīgās attīstības rādītāju atšķirības starp dažādām valsts teritorijas daļām, īpaši starp galvaspilsētas reģionu un pārējo teritoriju, īstenojot policentrisku attīstības modeli. ERAF DP uzdevums būtu veicināt līdzsvarotu teritorijas attīstību, veicinot komersantu konkurētspējas attīstību arī reģionālā līmenī, kā arī pievēršot uzmanību jaunu komersantu attīstībai īpaši atbalstāmās teritorijās, kurās vērojama zema ekonomiskā aktivitāte.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

185. *Rīgas starptautiskā konkurētspēja* – Rīgas kā Baltijas jūras reģiona mēroga darījumu, zinātnes un kultūras izcilības centra nostiprināšanās ir izšķirošs faktors arī visas valsts straujai izaugsmei. Galvaspilsētas ekonomiskā potenciāla un starptautiskās konkurētspējas nostiprināšana, kā arī pilsētas straujās izaugsmes efekta pārnese uz pārējo valsts teritoriju ir arī ES fondu investīciju uzdevums. ERAF DP ietvaros, veidojot zinātnes un tehnoloģiju parku, īpaša uzmanība tiks pievērsta Rīgas kā starptautiska mēroga zinātnes un tehnoloģiskās ekselences centra nostiprināšanai,.

186. *Makroekonomiskā stabilitāte* – valsts makroekonomiskā stabilitāte ir atkarīga no tautsaimniecības spējas saglabāt ekonomiskās izaugsmes tempus un nodrošināt šādas izaugsmes ilgtspēju. Līdz ar to ES fondu investīcijām ir pamatā jābūt vērstām uz produktīvajām nozarēm, kas vidējā un ilgā termiņā var garantēt ieguldījumu ekonomikas kopapjoma pieaugumā. ERAF DP investīcijām ir jāsekmē tautsaimniecības restrukturizāciju, panākot, lai valstī saražotajā kopproduktā daudz nozīmīgāks īpatsvars būtu produktiem, kas balstīti uz zināšanām un demonstrētu augstu pievienoto vērtību, tādējādi arī veidojot priekšnoteikumu ekonomiskās izaugsmes ilgtspējai.

187. *Vienādas iespējas* – jebkāda veida diskriminācijas dzimuma, rases, etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, seksuālās orientācijas, vecuma dēļ izskaušana un vienādu iespēju nodrošināšana dažādām sabiedrības grupām kā horizontāls princips ir ievērojams visās ES fondu intervences jomās. ERAF DP, ieviešot īpaši mērķētus projektu atlases kritērijus, jāpanāk, ka īstenojamajam atbalstam ir vai nu pozitīva, vai neitrāla ietekme uz prioritātes mērķu sasniegšanu.

188. *Ilgtspējīga attīstība* – dabas resursu saprātīga izmantošana un vides saglabāšana nākamajām paaudzēm ir priekšnoteikums valsts izaugsmei. Tādēļ arī ES fondu finansēto programmu īstenošanā jāievēro nepieciešamība saskaņot ekonomisko izaugsmi un dabas resursu izmantošanu, lai tautsaimniecības un sociālie panākumi netiktu gūti uz dabas resursu pārmērīgas izmantošanas un vides kvalitātes pasliktināšanas rēķina.

189. *Informācijas sabiedrība* – informācijas sabiedrības attīstība ir cieši saistīta ar virzību uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku un zināšanu sabiedrību, jo no tās ir atkarīga piekļuve zināšanām kā galvenajam valsts attīstības resursam. ERAF DP uzdevums ir veicināt IKT pielietojumu komersantos, kā arī IKT priekšrocību izmantošanu komersantu konkurētspējas palielināšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

190. Katras DP prioritātes ietvaros tiks atbalstīti pasākumi un aktivitātes, kas atbilst regulās pieļautajām atbalsta jomām un šeit nospraustās stratēģijas īstenošanai. Īstenojot katru no prioritātēm, ir jānodrošina arī izvērsto horizontālo prioritāšu sasniegšana. Horizontālo prioritāšu ievērošana un īstenošana tiek panākta, ieviešot katrā no pasākumiem īpašas uz kādu no horizontālajām prioritātēm mērķētas aktivitātes, izstrādājot specifiskus projektu atlases kritērijus, kā arī nodrošinot horizontālo mērķu sasniegšanas rezultatīvo rādītāju uzraudzību.

4. PRIORITĀŠU UN PASĀKUMU APRAKSTI

2.1.prioritāte „Zinātne un inovācijas”

190.¹ (Svītrots ar MK 11.02.2014. rīkojumu nr. 60)

191. Prioritāte vērsta uz valsts zinātnes un pētniecības potenciāla nostiprināšanu, starptautiskās konkurētspējas palielināšanu, kā arī zināšanu pārneses un to komercializācijas veicināšanu. Šie mērķi sasniedzami, investējot zinātnes un pētniecības centru aprīkojumā, pētniecības veicināšanā, izveidojot zināšanu pārneses infrastruktūru un atbalsta mehānismus.

Prioritātes pamatojums

192. Esošās situācijas analīze ļauj identificēt sekojošas stiprās un vājās puses, kā arī draudus un iespējas, kas pamato investīcijas šīs prioritātes ietvaros.

Tabula Nr. 3: 2.1.prioritātes „Zinātne un inovācijas” SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> - 2 starptautiski atpazīti un pētnieciskās darbības ziņā augsti rezultatīvi zinātniskie institūti - Starptautiski atzīti izgudrojumi un patenti medicīniskajā ķīmijā, gēnu inženierijā - Sekmīga zinātnisko institūtu darbība ES IP un citās starptautiskās sadarbības programmās - LU CFI ieguvis ES ekselences centra statusu - Zinātniskās darbības tradīcijas - Sekmīga zinātnes, pētniecības un uzņēmēju sadarbība koksnes pārstrādes un kokrūpniecības sektoros, farmācijā, informācijas tehnoloģijās un materiālizinātnē - Zinātņu nozares, kas ar savām izstrādņēm spēj konkurēt pasaules līmenī – informācijas tehnoloģijas, magnetohidrodinamika, modernie materiāli, biomedicīna, farmaceitiskā ķīmija, koksnes ķīmija 	<ul style="list-style-type: none"> - Novecojusi zinātniskā infrastruktūra - Nepietiekams zinātnē, pētniecībā un attīstībā strādājošo skaits, nelabvēlīga strādājošo vecuma struktūra un neproporcionāls sadalījums starp augstākās izglītības un privāto sektoru - Zems starptautiski atzītu publikāciju (SCI) un patentu skaits - Zems inovatīvo komersantu īpatsvars - Nepietiekama privātā sektora sadarbība ar zinātniski pētnieciskiem institūtiem, zinātniekiem un augstskolām - Nepietiekams lietišķo pētījumu skaits un vāji attīstīta tehnoloģiju pārnese - Ierobežotas zināšanu komercializācijas iespējas un prasmes - Zemas privātā sektora investīcijas pētniecībai un attīstībai un inovācijām - Nepietiekami attīstīta specializēta inovatīvo darbību veicinoša infrastruktūra

Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> - Doktorantu skaita pieaugums pēdējos gados - Ieguldījumi zinātniskajā infrastruktūrā - Pieaudzis valsts budžeta finansējums zinātnei un pētniecībai - Jauni izgudrojumi ar komercializācijas iespējām perspektīvajās „izgudrojumu nozarēs” - medicīniskā ķīmija, gēnu inženierija, MHD metalurģija - Zinātnes un industrijas sadarbības nozaru – klasteru tālāka attīstība perspektīvajās nozarēs – kokapstrāde, ķīmijas rūpniecība, informācijas tehnoloģijas, materiālzinātnes - Pārrobežu un starptautiskas sadarbības attīstība zinātnes un inovāciju jomā - Latvijas komersanti izmanto ārvalstīs radītās zināšanas - Zinātnes menedžmenta kultūras attīstība 	<ul style="list-style-type: none"> - Studējošo skaita samazinājums augstākajā izglītībā - Izglītotu speciālistu un zinātnieku aizplūšana uz ārzemēm - Izpratnes trūkums par inovāciju lomu tautsaimniecībā - Pieaugot starptautiskai konkurencei zinātnes, pētniecības un attīstības jomā, Latvija var zaudēt savas priekšrocības

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

193. Globalizācijas apstākļos konkurences priekšrocības nenodrošina ilgspējīgu tautsaimniecības izaugsmi - mainīgā tirgus apstākļos ir jāturpina attīstīties, meklējot jaunus izaugsmes virzītājspēkus – inovācijas. Tādēļ svarīgi ir veikt investīcijas zinātnes un pētniecības potenciāla nostiprināšanā, kā arī zināšanu pārneses un nonākšanas pie uzņēmējiem – ražotājiem, pakalpojumu sniedzējiem – veicināšanā.

Prioritātes mērķis

194. Prioritātes mērķis ir sekmēt starptautiski konkurētspējīgas zinātnes attīstību, stiprinot zinātnes un pētniecības potenciāla kapacitāti un sniedzot atbalstu zinātnes infrastruktūras modernizācijai, veicināt zināšanu pārnesi tautsaimniecībā un uz zināšanām balstītas uzņēmējdarbības nostiprināšanos.

Pasākumu apraksts

195. Prioritātes ietvaros tiks īstenoti divi pasākumi. Pasākuma „Zinātne, pētniecība un attīstība” ietvaros atbalsts tiks sniegts zinātnes un pētniecības potenciāla attīstībai vadošajos zinātnes un pētniecības centros, atbalstot lietišķu pētījumu veikšanu, uzlabojot pētniecības infrastruktūru un aprīkojumu, veicinot jaunu pētnieku darbavietu izveidi, attīstot kapacitāti pētniecības un inovāciju popularizēšanai, kā arī sniedzot atbalstu vietējo un starptautisko kontaktu dibināšanai un sadarbības uzlabošanai. Pasākums „Inovācijas” sniegs atbalstu zināšanu ekonomikas veidošanai, veicinot tehnoloģiju pārnesi tautsaimniecībā, Rīgas Zinātnes un tehnoloģiju parka izveidei un jaunu produktu ražošanai.

Sinergija

196. Prioritāte ir tiešā veidā saistīta ar ERAF sniegto atbalstu uzņēmējdarbības veicināšanai, īpaši finansējuma pieejamības jomā. Prioritātes pasākumi dos pozitīvu ietekmi Eiropas Sociālā fonda finansētās darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” prioritātē „Augstākā izglītība un zinātne” paredzētajam atbalstam augstākās izglītības un zinātnes attīstībai, panākot sinerģijas efektu. Atbalstot zinātnes un pētniecības infrastruktūras uzlabojumus gan augstskolās, gan zinātniskajos institūtos, tiks dots pozitīvs iespaids uz cilvēkresursu attīstību zinātnē un pētniecībā un veicināta jauno zinātnieku iesaistīšanās zinātniskajos pētījumos, nodrošinot jaunu darba vietu izveidi un resursu pieejamību zinātniskajai un pētnieciskajai darbībai.

Rādītāji¹⁵

197. Iznākuma rādītāji:
- Atbalstīto pētniecības projektu skaits – 200 (mērķis 2009.gadā – 80).
 - Projektu skaits, kas ietver sadarbību¹⁶ starp komersantiem un zinātniskajām institūcijām – 50 (mērķis 2009.gadā – 10).
198. Rezultāta rādītāji¹⁷:
- Pieaudzis starptautiski atzītu publikāciju (tajā skaitā SCI) skaits gadā – 800 (bāzes vērtība 2004.gadā – 350, mērķis 2009.gadā – 450).
 - Pieaudzis pieteikto starptautisko patentu skaits gadā – 43 (bāzes vērtība 2004.gadā – 11, mērķis 2009.gadā – 15).
 - Radīto P&A darbavietu skaits – 50 (bāzes vērtība 2004.gadā – 0, mērķis 2009.gadā – 10).

2.1.1. pasākums „Zinātne, pētniecība un attīstība”

Ievads

199. Lisabonas stratēģija izvirza zinātnes un pētniecības attīstību kā vienu no galvenajiem faktoriem, kas veicina valsts ekonomisko attīstību un konkurētspēju, kā arī ceļ sabiedrības labklājību. Zinātnisko pētījumu rezultātā tiek radīti nozīmīgi atklājumi un izgudrojumi, rodas jaunas tehnoloģijas, kas sekmē ekonomikas un sabiedrības attīstību. Lietišķie pētījumi modernajās tehnoloģijās sekmē valsts konkurētspēju globālajā ekonomikā. Savukārt komercsabiedrību konkurētspēja ir tieši atkarīga no to spējas tirgum piedāvāt jaunus produktus un pakalpojumus, un to iespējams panākt, veicot lietišķus pētījumus. Zinātnes un pētniecības potenciālu raksturo atbilstošs materiāli tehniskais nodrošinājums, kas ir priekšnoteikums jebkurai produktīvai zinātniskai darbībai, it sevišķi dabas un inženierzinātņu jomā. Kopš 2004.gada, kad Latvijai ir pieejams ES finansējums, situācija ar modernas zinātniskās aparatūras atjaunināšanu ir uzlabojusies, tomēr situācija šajā jomā Latvijā ir joprojām neapmierinoša.

Pasākuma mērķis

200. Pasākuma mērķis ir stiprināt zinātnes un pētniecības potenciāla kapacitāti, sekmējot praktiskas ievirzes pētniecības projektu atbilstoši prioritārajiem virzieniem īstenošanu,

¹⁵ Visu indikatoru gala mērķi norādīti 2015.gadam.

¹⁶ Sadarbība kā pētījumu pasūtīšana.

¹⁷ Rezultatīvie rādītāji tiks sasniegti, pateicoties ES finanšu ieguldījumam šīs darbības programmas ietvaros.

modernizējot zinātniskās institūcijas, veidojot sabiedrības izpratni un interesi par pētniecību un inovācijām.

Pasākuma pamatojums un apraksts

201. Pašreizējā situācija liecina par to, ka Latvija būtiski atpaliek no Eiropas Savienības valstīm pēc tādiem pētniecības un attīstības (P&A) kritērijiem kā valsts investīciju apjoms P&A attiecībā pret iekšzemes kopproduktu (IKP), privātā kapitāla ieguldījums, zinātnieku skaits, zinātnisko publikāciju skaits, patentēto izgudrojumu skaits u.c. Kā viens no cēloņiem ir zinātnes nespēja piesaistīt finansējumu, kas būtiski ir samazinājies kopš 80.-to gadu beigām. Tā rezultātā ievērojami samazinājusies ir Latvijas zinātnes potenciāla kapacitāte: netika atjaunināta zinātniskā infrastruktūra, vairākas reizes samazinājās zinātnē strādājošo skaits, neliels ir līgumdarbu skaits ar vietējiem un ārvalstu komersantiem, un līdz ar to zems izgudrojumu skaits. Viens no P&A kritērijiem ir valsts un privātā kapitāla ieguldījumu samērs P&A finansēšanā. 2004.gadā Latvijā kopējais finansējums P&A bija tikai 0,42% no IKP. Valsts finansējums pētniecībai 2004.gadā sasniedza 0,18% no IKP, bet privāto investīciju apmērs šajā jomā bija 0,20% no IKP (IZM dati).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Tabula Nr. 4: Sektoru finansējums P&A 2004.gadā (% no IKP)

	Kopējais finansējums	Valsts budžeta finansējums	Biznesa sektora finansējums
ES 25	1,90*	0,67***	1,27***
E15	1,95*	0,69***	1,30***
Latvija	0,42**	0,18**	0,20**

*-Eurostat;

** -Izglītības un zinātnes ministrijas statistikas dati;

*** -European innovation scoreboard 2004.

202. Valstī ir perspektīvas zinātnes nozares ar joprojām spēcīgām zinātniskajām skolām, kas spējīgas konkurēt pasaules līmenī, tomēr izmantot šo konkurētspējīgo zinātnisko potenciālu traucē esošās pētniecības bāzes (zinātnes infrastruktūra, cilvēkresursi) neatbilstība mūsdienu prasībām. Izpētes infrastruktūra Latvijā tika izveidota pirms 20-30 gadiem un netika atbilstoši atjaunota pēc 90.-to gadu sākuma. Nepietiekošu investīciju rezultātā izpētes infrastruktūras nolietojums atsevišķajās zinātnes jomās sasniedza līdz pat 95% no sākotnējās vērtības.
203. Kaut gan ar 2004.gadu tiek realizēta Nacionālā programma „Atbalsts zinātniskās infrastruktūras modernizēšanai valsts zinātniskajās institūcijās”, piesaistot ERAF līdzfinansējumu, tomēr tikai daļa no visvairāk nepieciešamā, kas pārsvarā ir liela mēroga, zinātniskā aprīkojuma ir atjaunināta. Pasākuma ietvaros paredzēts sniegt turpmāku atbalstu zinātnisko institūciju renovācijai un pētniecības aprīkojuma modernizācijai, kā arī IKT pieejamības pilnveidošanai un modernizācijai, kas veicinās arī cilvēkresursu piesaisti zinātnei.
204. Latvijas zinātnieki un institūcijas aktīvi piedalās ES Ietvara programmās (IP). Aktīva dalība tika uzsākta 1999.gadā, kad savu darbību uzsāka ES 5.IP, kur tika iesniegti 667 projektu pieteikumi, no kuriem sekmīgi bija un ES līdzfinansējumu saņēma 178 projekti. Kopumā Latvijas dalībnieku sekmju rezultātā kopējais ES piešķirtais projektu finansējums divas reizes pārsniedza Latvijas dalības maksu 5.IP budžetā.

Indikatīvās pasākuma mērķa grupas

205. Indikatīvās pasākuma mērķa grupas ir zinātniskās institūcijas (zinātniskie institūti, augstākās izglītības institūcijas un citas institūcijas, kuru statūtos un nolikumos ir paredzēta zinātniskā darbība), kuras ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā, valsts pārvaldes iestādes, kas piedalās ES pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmu konkursos, zinātnē un pētniecībā

nodarbinātais personāls.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

Plānošanas dokumentu ietvars

206. Zinātnes un inovācijas potenciāla attīstību nosaka vairāki Eiropas līmeņa un Latvijas politikas dokumenti. Valsts stratēģiskais ietvardokuments 2007.-2013.gadam (VSID) norāda, ka Latvijas zinātnes un pētniecības (P&A) potenciāla pilnvērtīgai izmantošanai un tālākai attīstībai izšķiroši ir izmantot SF līdzekļus, lai atbalstītu zinātniskos centrus un nozares, kuras var skaidri demonstrēt savu pētniecisko potenciālu arī starptautiskā mērogā, kā arī attīstības perspektīvu.
207. Eiropas Padomes un Parlamenta lēmums par 7.Ietvara programmu pētniecībā un tehnoloģiju attīstībā un EURATOM 7.Ietvara programmu pētniecībā un rezultātu demonstrēšanā (2007.-2013.) nosaka 7.Ietvara programmas struktūru un darbības principus.
208. Zinātniskās darbības likuma mērķis ir nostiprināt valsts rūpes par zinātnei kā svarīgu sabiedrības attīstības faktoru un kas uzdod palielināt valsts investīciju zinātniskajai darbībai apmēru līdz tam 1% no IKP, kā arī veicināt starptautisko zinātnisko sadarbību.
209. Latvijas Nacionālā Lisabonas programma 2005.-2008.gadam (LNLP) uzsver P&A un komersantu veidošanas noteicošo lomu tautsaimniecības attīstībā, kā arī konstatē, ka inovāciju sistēma ir vāji attīstīta un nenodrošina valsts konkurētspēju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Iepriekšējais atbalsts

210. Kopš 1993.gada Izglītības un zinātnes ministrija īsteno Tirdzniecības orientēto pētījumu programmu, kuras mērķis ir veicināt zinātnes un ražošanas integrāciju, pētniecisko rezultātu ieviešanu, uz zināšanām bāzētu nozaru attīstību, tehnoloģiski orientētu mazo un vidējo komersantu veidošanos, kvalitātes nodrošinājuma sistēmas uzlabošanu un jaunu darba vietu radīšanu kvalificētiem darbiniekiem.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*
211. 1999.gadā tika uzsākta aktīvā darbība pie ES Ietvara programmām (IP), kad savu darbību uzsāka ES 5.IP, kuras ietvaros tika atbalstīti 178 projekti. 2002.gadā tika uzsākta ES 6.IP programma, kurā vidējais sekmju līmenis ir kritis.
 212. Sākot ar 2004.gadu, zinātnes attīstībai kļuva pieejami ES struktūrfondu līdzekļi 25 000 000 EUR apmērā projektu realizācijai laika periodā no 2004.-2006.gadam. 2004.gada 17.jūnijā tika saskaņota Nacionālā programma „Atbalsts zinātniskās infrastruktūras modernizēšanai valsts zinātniskajās institūcijās”, kuras ietvaros Latvijas zinātnes attīstībā no 2004.-2006.gadam kopumā tiks ieguldīti 15 800 000 EUR. Pārējais finansējums 9 200 000 EUR apmērā laikā no 2006.-2008.gadam tiks izlietots lietišķās pētniecības projektu realizācijas atbalstam, kuri tika apstiprināti atklātajā projektu iesniegumu konkursā, kas ir noslēdzies 2005.gadā.

Sinergija

213. Zinātnes un pētniecības potenciāla kapacitātes un infrastruktūras attīstības pasākumi sekmēs VSID tematiskās ass Nr.2 ”Konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku” noteiktos mērķus. Pasākumam ir cieša saistība ar DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” pasākumu ”Inovācijas”. Atbalstot lietišķo pētījumu projektus un atfistot zinātnes un pētniecības potenciālu, kā arī sekmējot zinātnes infrastruktūras attīstību, tiks veicināta plašāka inovāciju radīšana un praktiska pielietošana uzņēmējdarbībā, kā arī sekmēta
- FMPogr_13022014_2DP; Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas”

ilgtspējīga ekonomikas izaugsme.

214. Zinātnes un pētniecības potenciāla kapacitātes un infrastruktūras attīstības pasākuma izvirzītais tiešais mērķis – zinātnes un pētniecības infrastruktūras modernizācija un zinātnes potenciāla attīstība (otrā tematiskā ass) - dos pozitīvu ietekmi uz Eiropas Sociālā fonda finansētiem pasākumiem, kas saistīti ar nodarbinātības veicināšanu un vērsti uz cilvēkresursu attīstību (pirmā tematiskā ass), panākot sinerģijas efektu. Atbalstot zinātnes un pētniecības infrastruktūras uzlabojumus gan augstskolās, gan zinātniskajos institūtos, tiks dots pozitīvs iespaids uz cilvēkresursu attīstību, panākot sinerģijas efektu ar DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” pasākumu „Zinātnes un pētniecības potenciāla attīstība”, kā arī pasākuma „Augstākās izglītības attīstība” aktivitātēm, kas vērstas uz doktorantūras programmu īstenošanas un pēcdoktorantūras pētījumu atbalstu.
215. Lai palielinātu savstarpējās papildinātības iespējas, atbalsts ir koordinēts ar darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” pasākuma „Augstākās izglītības infrastruktūra” aktivitātēm (pirmā tematiskā ass), lai nodrošinātu pētniecības infrastruktūru augstskolās, tādejādi uzlabojot augstākās izglītības sasaisti ar pētniecību un stiprinot augstskolu kapacitāti pētniecībā.
216. Projektos tiks izvērtēts, lai šī pasākuma aktivitātes nepārklātos ar citiem darbības programmu „Uzņēmējdarbība un inovācijas”, „Cilvēkresursi un nodarbinātība” un „Infrastruktūra un pakalpojumi” pasākumiem un aktivitātēm, tai skaitā pasākumu „IKT infrastruktūra un pakalpojumi”.

Saskaņā ar horizontālajām prioritātēm

Teritorijas līdzsvarota attīstība

217. Atbalstu galvenokārt paredzēts koncentrēt starptautiskā akadēmiskā vidē konkurētspējīgajās zinātniskajās institūcijās, tātad Rīgā un nacionālas nozīmes attīstības centros. Lai nodrošinātu zinātnes izcilības attīstību reģionos un celtu reģionu augstskolu kapacitāti, kā arī veicinātu policentriskas attīstības modeļa īstenošanu, atbalsts plānots arī reģionālas nozīmes attīstības centriem, piedāvājot aktivitātes ietvaros piemērot projektu atlases kritērijus, kas dos zināmu priekšrocību zinātniskajām institūcijām, kas izvietotas Latvijas reģionos attiecībā pret Rīgā esošajām institūcijām. Tomēr paredzams, ka, neskatoties uz ES fondu ieguldījumu un tā teritoriālo sadalījumu, zinātnes potenciāla ievērojamākā koncentrācija tomēr paliks Rīgā.

Makroekonomiskā stabilitāte

218. Pasākums ir vērsts uz zināšanu ietilpīgas ekonomikas attīstību, līdz ar to pieaugs inovatīvo komersantu skaits, kas savukārt veicinās eksporta pieaugumu un ārējās bilances uzlabošanu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Ilgtspējīga attīstība

219. Investīcijas aktivitāšu ietvaros veicinās cilvēkresursu kapacitātes celšanos, kā arī tautsaimniecības attīstību, īstenojot praktiskas ievirzes pētniecības projektus, tādā veidā nodrošinot ilgtspējīgu attīstību.

Vienādas iespējas

220. Kopumā pasākumam nebūs tiešas ietekmes uz vienādu iespēju prioritātes mērķu sasniegšanu. Trešās aktivitātes ietvaros paredzēta īpašu ieeju izveidošana pie zinātniskajiem centriem, tādejādi nodrošinot piekļuves iespējas cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

Informācijas sabiedrība

221. Aktīvi tiks veicināta IKT izmantošana zinātnē, pētniecībā un inovācijās, veicinot zinātnisko institūciju sadarbību, integrāciju un starptautisko konkurētspēju. Sniedzot atbalstu praktiskās ievirzes pētījumiem informācijas tehnoloģiju jomā, tiks veicināta inovatīvu pieeju izstrāde IT izmantošanai un IT attīstībai. Trešās aktivitātes ietvaros ir paredzēts uzlabot informācijas sistēmas zinātniskajās institūcijās un augstskolās un izveidot nākamās paaudzes datu pārraides tīklu zinātniskās darbības nodrošināšanai (Latvijas akadēmisko pamattīklu), tādējādi veicinot zinātnisko institūciju un augstākās izglītības institūciju iesaistīšanos vienotajā Eiropas akadēmiskajā tīklā.

Rīgas starptautiskā konkurētspēja

222. Pasākuma ietvaros atbalstu galvenokārt paredzēts koncentrēt starptautiskā akadēmiskā vidē konkurētspējīgajās zinātniskajās institūcijās. Tā kā ap 80 – 90% pasaules klases Latvijas zinātniskā potenciāla ir koncentrēts Rīgā (daļēji arī tās apkārtnē), tiks sekmēta Rīgas kā Latvijas izglītības un zinātnes centra attīstība un starptautiskā konkurētspēja.

Indikatīvās aktivitātes

223. Indikatīvā 2.1.1.1.aktivitāte. Atbalsts zinātnei un pētniecībai.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
224. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Atbalstīt praktiskas ievirzes pētniecības projektus, kuri sekmētu zinātnes un ražošanas integrāciju un pētniecisko rezultātu ieviešanu atbilstoši valstī izvirzītajiem prioritārajiem zinātnes virzieniem (tādiem kā agrobiotehnoloģija, informātika, biomedicīna un farmācija, enerģētika, materiālzinātne, meža zinātne, medicīnas zinātne un vides zinātne), nodrošinot pētījumu rezultātu publisku pieejamību.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
225. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Zinātniskās institūcijas (zinātniskie institūti, augstskolas), zinātnē un pētniecībā nodarbinātais personāls.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
226. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Zinātniskās institūcijas (zinātniskie institūti, augstskolas, augstskolu zinātniskie institūti), kuras ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
227. Indikatīvā 2.1.1.2.aktivitāte. Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās (EUREKA, 7.IP un citi).
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
228. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Nodrošināt zinātnisko institūciju kapacitātes attīstību, sekmēt to īstenošanu, jaunu sadarbības projektu izstrādi un dalību tehnoloģiskajās platformās. Nodrošināt valsts zinātniskajām institūcijām iespēju piedalīties starptautiskās izstādēs, gadatirgos, zinātniskos kongresos, tādējādi veicinot Latvijas zinātnes atpazīstamību ES un pasaulē.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
229. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Zinātniskās institūcijas (zinātniskie institūti, augstskolas, kā arī citas institūcijas, kuru statūtos un nolikumos ir paredzēta zinātniskā darbība), kuras ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā, valsts pārvaldes iestādes, kas piedalās ES pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmu konkursos, zinātnē un pētniecībā nodarbinātais personāls.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

230. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Zinātniskās institūcijas (zinātniskie institūti, augstskolas, augstskolu zinātniskie institūti), kuras ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā, un valsts pārvaldes iestādes, kas piedalās ES pētniecības un tehnoloģiju attīstības programmu konkursos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

231. Indikatīvā 2.1.1.3.aktivitāte. Zinātnes un pētniecības infrastruktūras attīstība.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

232. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Pilnveidot zinātnes un pētniecības aprīkojumu un nodrošināt atbilstošu infrastruktūru, izveidojot atbilstošu materiāltehnisko bāzi pētniecības aktivitātēm vadošajos valsts nacionālās un reģionālās nozīmes pētniecības centros, attīstīt informācijas sistēmas, datu bāzes un Latvijas akadēmisko datu pārraides tīklu, nodrošināt zinātnei un pētniecībai nepieciešamos resursus un to pieejamību, sekmējot pētniecības intelektuālā potenciāla attīstību un veicinot Latvijas zinātnes iesaistīšanos vienotajā Eiropas zinātnes telpā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

233. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Zinātniskās institūcijas (zinātniskie institūti, augstskolas, kā arī citas institūcijas, kuru statūtos un nolikumos ir paredzēta zinātniskā darbība), kuras ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā, zinātnē un pētniecībā nodarbinātais personāls.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

234. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Zinātniskās institūcijas (zinātniskie institūti, augstskolas, augstskolu zinātniskie institūti) un citas augstākās izglītības institūcijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

2.1.2. pasākums „Inovācijas”

Ievads

235. Pašreizējā posmā Latvijas ekonomikā dominē nozares ar zemu pievienoto vērtību, t.i., uz dabas resursu pārstrādi un lēta darbaspēka izmantošanas priekšrocībām balstītas nozares. Lai ilgtermiņā nodrošinātu ekonomisko izaugsmi, nepieciešams celt pievienoto vērtību un darba ražīgumu caur vispusīgiem inovāciju procesiem. Šie procesi ietver ne tikai pašu tehnoloģiju un produktu inovāciju attīstību jeb P&A, bet arī praktisku inovāciju pielietošanu. Kopienas stratēģiskās pamatnostādnes kā vienu no trim kohēzijas politikas prioritātēm un investīciju virzieniem nosaka inovāciju veicināšanu, kā arī uz zināšanām bāzētas ekonomikas izaugsmi, ceļot P&A kapacitāti. Latvijas Nacionālajā Lisabonas programmā 2005. - 2008. gadam kā viena no galvenajām prioritātēm Latvijas konkurētspējas veicināšanai ir noteikta inovāciju sekmēšana.

Pasākuma mērķis

236. Pasākuma mērķis ir veicināt uzņēmējdarbību ar augstāku pievienoto vērtību, sniedzot atbalstu jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei un ražošanai, kā arī sadarbības veicināšanu starp pētniecības un uzņēmējdarbības sektoriem.

Pasākuma pamatojums un apraksts

237. Pašreizējie dati liecina, ka nacionālā inovāciju sistēma Latvijā ievērojami atpaliek ne tikai no ES-15, bet arī ES-10 – jaunajām ES dalībvalstīm. Saskaņā ar Eiropas Inovāciju rezultatīvo rādītāju ziņojumu (European Innovation Scoreboard, 2004.) Latvijai ir trešais zemākais rādītājs starp ES dalībvalstīm. Latvijā vidēji tikai 18,6% no visiem komersantiem ir inovatīvi, FMProgr_13022014_2DP; Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas”

kamēr ES valstīs šis rādītājs vidēji ir 45%. Turklāt statistika liecina, ka privātais sektors Latvijā finansē apmēram piekto daļu no P&A, kamēr vidēji ES valstīs uzņēmēju ieguldījumi pētniecībā pārsniedz pusi no visiem valsts izdevumiem šai jomai. Latvijā kopējais finansējums 2004.gadā pētniecībai un attīstībai bija tikai 0,42% no IKP (ES-25 valstīs - vidēji 1,93%, ES-15 valstīs - vidēji 1,99%).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Tabula Nr. 5: Sektoru finansējums P&A, % no kopējā finansējuma P&A (Eurostat, CSP)

	Latvija			ES25		
	Augstākā izglītība	Valsts	Uzņēmējdarbība	Augstākā izglītība	Valsts	Uzņēmējdarbība
2003.	20,4	46,4	33,2	8,5	34,9	54,3

238. Privātā sektora investīcijas pēdējos gados vidēji bija tikai 33% no kopējām investīcijām P&A (ES-25 valstīs vidēji 54%).
239. Savukārt, analizējot P&A iesaistītos cilvēkresursus, Latvijā tikai 0,8% nodarbināto iesaistīti P&A, turklāt no tiem aptuveni 60% strādā augstākās izglītības sektorā un tikai 14% strādā privātajā sektorā. ES zinātnē nodarbināto īpatsvars pārsniedz 1,4%, kur tuvu pusei (49-53%) ir nodarbināti privātajā sektorā.
240. Lai nodrošinātu valsts ilgtermiņa konkurētspēju, nepieciešams veicināt zināšanu pielietošanu un tehnoloģiski intensīvas investīcijas ekonomikā. Pašreizniecīgs komersantu skaits, pēc OECD definīcijas, atbilst vidējo un augsto tehnoloģiju komersantiem. Tādēļ nepieciešams mērķtiecīgs valsts atbalsts, lai stiprinātu nacionālo inovāciju sistēmu un virzītos uz zināšanām balstītu ekonomiku. Vienlaicīgi jākāpina gan P&A finansējums, gan jāmaina tā struktūra, sekmējot arvien lielāku privātā sektora iesaisti, veicinot sadarbību starp izglītības, pētniecības un rūpniecības sektoriem, komersantiem, kā arī uzlabojot pieeju starptautiskajam tehnoloģiju tirgum un nodrošinot, ka P&A aktivitātes lielākā apmērā notiek privātajos komersantos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Indikatīvās pasākuma mērķa grupas

241. Indikatīvās pasākuma mērķa grupas ir nodibinājumi, biedrības, komersanti, komercsabiedrības, augstākās izglītības iestādes un zinātniskie institūti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

Plānošanas dokumentu ietvars

242. Prioritāte sekmē VSID tematiskās ass Nr. 2 „Konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku” noteikto uzdevumu sasniegšanu – zinātnes un pētniecības potenciāla attīstību, zināšanu pārneses un inovāciju līmeņa palielināšanu, kā arī mērķtiecīgu komersantu konkurētspējas celšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

243. 2005.gada pavasara Eiropadomē ES valstu vadītāji vienojās par nepieciešamajiem pasākumiem Lisabonas stratēģijas efektīvākai īstenošanai un par stratēģijas galvenajiem mērķiem noteica izaugsmes un nodarbinātības veicināšanu Eiropā. Eiropadome apstiprināja Integrētās vadlīnijas izaugsmei un nodarbinātībai, kurās dalībvalstis aicinātas pievērst īpašu uzmanību visa veida inovāciju veicināšanai, rūpnieciskās bāzes konkurences priekšrocību stiprināšanai, sinerģijas stiprināšanai starp rūpniecību un vides aizsardzību, uzņēmējdarbības kultūras veicināšanai un labvēlīgas vides MVK radīšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

244. Ministru kabinets jau 2003.gadā apstiprināja Latvijas Nacionālo inovāciju programmu, lai

nodrošinātu inovatīvai darbībai labvēlīgu vidi Latvijā un veicinātu uz zināšanām balstītas ekonomikas veidošanos. Programma nosaka inovāciju politikas mērķus, uzdevumus un galvenos veicamos pasākumus nacionālās inovāciju kapacitātes palielināšanai.

245. Latvijas Nacionālajā Lisabonas programmā 2005.–2008.gadam kā viena no galvenajām prioritātēm Latvijas konkurētspējas veicināšanai noteiktas inovācijas. Prioritārie uzdevumi nacionālās inovāciju kapacitātes palielināšanai noteikti sekojoši:
- veidot inovatīvai darbībai labvēlīgu institucionālo vidi,
 - sekmēt zinātnes, izglītības un privātā sektora sadarbību,
 - atbalstīt zināšanu un tehnoloģiju pārnesi,
 - sekmēt jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādi, t.sk. vairojot uzņēmēju izpratni par intelektuālo īpašumu un tā aizsardzību.

Iepriekšējais atbalsts

246. 2004. – 2006. gada SF programmēšanas periodā tika sniegts atbalsts komercsabiedrībām jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādē un pārnēsē ar kopējo atbalsta apjomu 5,66 miljoni EUR apmērā. Aktivitātes ietvaros tika atbalstīti 45 projekti. Kopējais privātā sektora investīciju apjoms P&A šiem projektiem saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem ir 8,1 miljoni EUR. Lai nodrošinātu jauno produktu un tehnoloģiju veiksmīgāku izmantošanu augstākas pievienotās vērtības produktu ražošanā, jāturpina sniegt atbalsts komersantiem jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādē un pārnēsē, pilnveidojot 2004.–2006.gada SF plānošanas periodā uzsāktu grantu shēmu, vienlaicīgi nodrošinot atbalstu agrīnākās izstrādes procesa stadijās un atbalsot ražošanas procesu un līniju pielāgošanu jaunā produkta ražošanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

247. Plānotajai aktivitātei „Zinātnes komercializācija un tehnoloģiju pārnese” līdzīga tika īstenota arī 2004.–2006.gada SF programmēšanas periodā, kuras ietvaros, izmantojot valsts budžeta līdzekļus, finansēja tehnoloģiju pārnese kontaktpunktu izveidi augstskolās un valsts zinātniskajos institūtos. Kopējais programmas finansējums šai aktivitātei bija 767 tūkst. EUR un tās ietvaros paredzēts sagatavot 95 komercializācijas piedāvājumus, iniciēt vismaz 70 sadarbības līgumus ar uzņēmējiem, sagatavot 15 patentu pieteikumus. Programmas īstenošanu nepieciešams turpināt, jo šobrīd īstenotā programma ierobežoto finanšu resursu dēļ neaptver visus zinātniskos institūtos un augstskolas. Nepieciešams pilnveidot un dažādot jau esošo kontaktpunktu sniegtos pakalpojumus MVK, kā arī nodrošināt pēc iespējas lielāka privātā sektora finansējuma piesaistīšanu lietišķajiem pētījumiem un jaunu produktu attīstībai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Sinergija

248. Inovāciju un tehnoloģiju pārnese veicināšanas pasākumi sekmēs VSID stratēģijas tematiskās ass Nr. 2 „Konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku” noteiktos mērķus. Papildus tam pasākumam ir cieša saistība ar DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” pasākumu ”Zinātne, pētniecība un attīstība”. Veicinot plašāku inovāciju radīšanu un praktisku pielietojumu uzņēmējdarbībā, tiks sekmēta zinātnes infrastruktūrā ieguldīto līdzekļu praktiska pielietošana un pieprasījums pēc pētniecības radītajiem rezultātiem, kā arī veidota izpratne par zinātnes lomu ilgtspējīgas ekonomikas izaugsmes nodrošināšanā.
249. Atbalsts kompetenču centriem ir savstarpēji papildinošs ar pasākuma „Zinātne, pētniecība un attīstība” aktivitāti „Zinātnes un pētniecības infrastruktūras attīstība,” jo veicinās moderno laboratoriju un pētniecības aprīkojuma pielietojumu uzņēmējdarbības attīstībai nepieciešamo inovāciju radīšanai.

250. Granti komercsabiedrībām jaunu produktu un tehnoloģiju attīstībai un pārnesei un granti jauno produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā un atbalsts uzņēmējdarbībai ar augsto pievienoto vērtību pēc mērķa ir saistīti ar Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai ietvaros paredzētajiem pasākumiem „Lauku saimniecību modernizācija”, „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” un „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)”, kā arī ar Eiropas Zivsaimniecības fonda ietvaros paredzētajiem pasākumiem „Investīcijas akvakultūras uzņēmumos,” „Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un mārketing” un „Kopīgas rīcības pasākumi”. Vienlaikus ir skaidri nodalīti ERAF, Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonda līdzfinansētie pasākumi un to aktivitātes, novēršot iespējamo dubulto finansēšanu. Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai līdzfinansēs nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības projektus lauku teritorijā tikai sīkajām (mikro) komercsabiedrībām, kā arī EK Dibināšanas līguma I pielikumā minēto produktu (izņemot zivsaimniecības produktus) pārstrādi un tālāko ražošanu. Eiropas Zivsaimniecības fonds līdzfinansēs tikai tādus pasākumus, kas attiecas uz zivsaimniecības produktu apstrādi un pārstrādi. Savukārt jaunu produktu, procesu un tehnoloģiju attīstības un inovāciju izstrādi un ieviešanu (arī EK Dibināšanas līguma I pielikumā minētajiem produktiem) atbalstīs ERAF.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Saskaņā ar horizontālajām prioritātēm

251. Pasākums „Inovācijas” tieši sekmēs valsts ekonomikas attīstību un virzīšanos uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku, tādējādi veicinot VSID noteikto horizontālo prioritāšu sasniegšanu.

Teritorijas līdzsvarota attīstība

252. Pasākums tieši neveicinās horizontālās prioritātes mērķu sasniegšanu, taču ieviešanas gaitā tiks analizēta informācija par projektu teritoriālo dalījumu un nepieciešamības gadījumā veikti papildus pasākumi finansējuma pieejas veicināšanai reģionos.

Makroekonomiskā stabilitāte

253. Pasākums ir vērsts uz inovāciju attīstību, kas ir svarīgs tautsaimniecības attīstības veicināšanas instruments, kas sekmēs augstākas pievienotās vērtības radīšanu un līdz ar to arī komercsabiedrību un valsts konkurētspēju globālajā ekonomikā. Kritēriji projektu vērtēšanai netiek piemēroti, jo ietekme uz makroekonomisko stabilitāti nosaka aktivitātes saturs.

Ilgspējīga attīstība

254. Investīcijas pasākuma ietvaros sekmēs P&A kapacitātes celšanu, zinātniskā potenciāla attīstību un sasaisti ar ražošanu un tehnoloģisko jaunievedumu pielietošanu, tādējādi veicinot virzīšanos uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku, kas nodrošinās horizontālās prioritātes mērķu sasniegšanu.

Vienādas iespējas

255. Gan prioritātes administrēšanā, gan projektu īstenošanā tiks ievērota dzimumneitrāla pieeja. Projekta mērķiem un rezultātiem būs jābūt ar pozitīvu vai neitrālu ietekmi attiecībā uz vienādu iespēju prioritātes mērķu sasniegšanu.

Informācijas sabiedrība

256. Aktivitātes inovāciju veicināšanai ir cieši saistītas ar jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādi komersantos, tādējādi tieši sekmējot IKT risinājumu ieviešanu komersantos un nodrošinot prioritātes sasniegšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Rīgas starptautiskā konkurētspēja

257. Lielākā daļa no pasākuma mērķa grupas atrodas Rīgā, līdz ar to Rīga tiks sekmēta kā ekonomiski konkurētspējīga Baltijas jūras reģiona metropole, attīstot sadarbību starp uzņēmējiem un pētniecību un veicinot augstākas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu ražošanu. Papildus tam tiek paredzēta iespēja nodrošināt līdzfinansējumu Zinātnes un tehnoloģiju parka attīstībai Rīgā.

Indikatīvās aktivitātes

258. Indikatīvā 2.1.2.1.aktivitāte. Zinātnes komercializācija un tehnoloģiju pārnese.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

259. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Komersantu konkurētspējas paaugstināšana, veidojot kompetences centrus un zināšanu pārneses un komercializācijas centrus. Kompetences centri veicinās pētniecības un rūpniecības sektoru sadarbību rūpniecisko pētījumu (lietišķo pētījumu), jaunu produktu un tehnoloģiju attīstības projektu īstenošanā. Zināšanu pārneses un komercializācijas centri nodrošinās pētniecības komercializācijas veicināšanu, kā arī sistemātisku esošās un nepieciešamās pētniecības kompetences (kapacitātes) apzināšanu un mērķtiecīgu attīstību augstskolās un institūtos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

260. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Komersanti, augstākās izglītības iestādes, zinātnes institūti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

261. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Juridiskas personas, kas apvieno zinātniskos institūtos, augstākās izglītības iestādes, komersantus, kā arī augstākās izglītības iestādes, komersanti un zinātniskie institūti, LIAA.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

262. Indikatīvā 2.1.2.2.aktivitāte. Jaunu produktu un tehnoloģiju izstrāde.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

263. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Atbalstīt jaunu vai nozīmīgi uzlabotu produktu vai tehnoloģiju izstrādi, nodrošinot atbalstu arī veiksmīgi izstrādāto produktu, pakalpojumu vai tehnoloģisko procesu ieviešanai ražošanā, piešķirot finansējumu komersantiem jaunu produktu un tehnoloģiju attīstībai, patentēšanai, pārnesei un ieviešanai ražošanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

264. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Komersanti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

265. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: komersanti (izņemot atbalstu rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai, uz kuru var pretendēt tikai MVK).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

266. Indikatīvā 2.1.2.3. aktivitāte. Zinātnes un tehnoloģiju parks.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
267. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Zinātnes un tehnoloģiju parka projekts paredz izveidot mācību, pētniecības un uzņēmējdarbības infrastruktūru ar mērķi sekmēt šo sektoru sadarbību, kā arī veicināt inovācijas un tehnoloģiju pārnesi.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
268. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Komersanti, zinātnes institūti.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
269. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: universitāšu dibināta juridiska persona.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
- 269.¹ Indikatīvā 2.1.2.4. aktivitāte. Augstas pievienotās vērtības investīcijas.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr.11)
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
- 269.² Indikatīvais aktivitātes mērķis: Atbalstīt uzņēmējdarbību ar augsto pievienoto vērtību, stimulējot vietējos komersantus ieguldīt zināšanu un/vai tehnoloģiju intensīvajos projektos un piesaistot ārvalstu investīcijas jomās ar augsto pievienoto vērtību, lai veicinātu jaunāko tehnoloģiju pārnesi no ārvalstīm. Rezultātā tiktu stiprināta iesaistīto komersantu un attiecīgās nozares starptautiskā konkurētspēja, pieaugtu eksporta apjomi un tiktu sekmētas inovācijas un jaunu produktu ar augstu pievienoto vērtību ražošana. Vērtēšanas kritēriji izslēgs iespēju, ka ar šīs aktivitātes palīdzību tiek pārceltas darba vietas no citām dalībvalstīm uz Latviju.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
- 269.³ Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Komersanti.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
- 269.⁴ Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Komersanti.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

Valsts atbalsts

270. Pasākuma ietvaros tiks sniegts valsts atbalsts. Jebkuram sabiedriskā sektora atbalstam šīs programmas ietvaros jābūt saskaņā ar procedurālām un materiālām valsts atbalsta tiesību normām, kādas ir spēkā brīdī, kad minētais sabiedriskā sektora atbalsts tiek piešķirts.

2.2. prioritāte „Finanšu pieejamība”

271. Prioritāte vērsta uz finansējuma pieejamības veicināšanu uzņēmējdarbības attīstībai. Mērķis sasniedzams, sekmējot aptverošas finanšu instrumentu sistēmas veidošanos, kas ietver

garantiju, aizdevumu, riska kapitāla un citu finanšu instrumentu klāstu.

Prioritātes pamatojums

272. Esošās situācijas analīze ļauj identificēt sekojošas stiprās un vājās puses, kā arī draudus un iespējas, kas pamato investīcijas šīs prioritātes ietvaros.

Tabula Nr. 6: 2.2.prioritātes „Finanšu pieejamība” SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> - Latvija ir iekļāvusies ES vienotajā tirgū, pastāv brīva preču un pakalpojumu, kapitāla un darbaspēka kustība - Uzņēmējdarbību regulējošā tiesiskā bāze atbilst ES prasībām - Komersanta ienākuma nodoklis (un citi izdevumi) ir viens no zemākajiem ES 	<ul style="list-style-type: none"> - Zema uzņēmējdarbības aktivitāte - Zema uzņēmība, vāja iniciatīva un trūkst pamatiemaņu uzņēmējdarbības sākšanā - Liels komersantu īpatsvars nozarēs ar zemu pievienoto vērtību un augstu dabas resursu intensitāti - Investīcijas tiek uzkrātas tradicionālajās nozarēs (darbaspēka un dabas resursu intensīvajās, zemas pievienotas vērtības) - Neelastīgs finanšu tirgus un uzņēmējdarbības veicināšanas instrumentu klāsts - Ekonomiskās aktivitātes nevienmērīgs sadalījums valsts teritorijā
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> - Attīstīti finanšu instrumenti uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai - Dabas resursu mazietilpīgo un uz intelektuālām tiesībām balstīto nozaru attīstība 	<ul style="list-style-type: none"> - Konkurences pieaugums Latvijas tradicionālajās līderu nozarēs - Privāto investīciju aizplūšana uz potenciāli aktīvākiem tirgiem - Teritoriālo atšķirību palielināšanās uzņēmējdarbības aktivitātes un nodarbinātības ziņā

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Prioritātes mērķis

273. Prioritātes mērķis ir veicināt pieeju finansējumam komercdarbības attīstībai, vienlaicīgi samazinot tiešā valsts atbalsta negatīvo ietekmi uz tirgus konkurenci un efektīvāk izlietot valsts atbalsta līdzekļus, tos izmantojot atkārtoti uzņēmējdarbības attīstības veicināšanā vai piemērojot multiplikatoru.

Pasākumu apraksts

274. Prioritātes ietvaros tiks īstenots viens pasākums – „Finanšu resursu pieejamība”, kas uzlabos jaunradīto, mazo, vidējo un lielo komersantu pieeju aizdevumu kapitālam, sniedzot garantijas, paaugstinātā riska finanšu instrumentus, kā arī attīstīs finanšu tirgu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

Sinergija

275. Prioritāte ir cieši saistīta ar ERAF un ESF sniegto atbalstu zinātnei un inovācijām, sniedzot papildinošu atbalstu inovatīvo ideju ieviešanai uzņēmējdarbībā. Prioritātes sniegtais atbalsts ir papildinošs Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai sniegtajam uzņēmējdarbības atbalstam, nodrošinot nepārklāšanos ar to, ievērojot teritoriālu un tematisku atbalsta nošķirtību.

Rādītāji¹⁸

276. Iznākuma rādītāji:
- Riska kapitāla finansējumu saņēmušo MVK skaits – 65 (mērķis 2009.gadā – 8).
277. Rezultāta rādītāji:
- Sēklas stadijas investīciju skaits, kas tiek finansētas tālākās attīstības stadijās – 45 (bāzes vērtība 2004.gadā – 0, mērķis 2009.gadā – 10).
 - Apgrozījuma pieaugums atbalstītajos komersantos divus gadus pēc investīcijas/aizdevuma saņemšanas – 20% (bāzes vērtība 2004.gadā – 0%, mērķis 2009.gadā – 0%).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

2.2.1.pasākums „Finanšu resursu pieejamība”

Ievads

278. Finanšu resursu pieejamība ir svarīga ekonomikas attīstībai, investīcijas komercdarbībā ļauj paaugstināt tautsaimniecības efektivitāti un konkurētspēju, nodrošināt straujāku augšupeju. Pieeja apgrozāmajam un kapitāla finansējumam ir nozīmīgs šķērslis uzņēmējdarbības aktivitātes un konkurētspējas palielināšanai maziem un vidējiem komersantiem, kā arī uzņēmējdarbības uzsācēju vidū, it sevišķi inovatīviem un strauji augošiem komersantiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Pasākuma mērķis

279. Pasākuma mērķis ir veicināt pieeju finansējumam komercdarbības attīstībai, vienlaicīgi samazinot tiešā valsts atbalsta negatīvo ietekmi uz tirgus konkurenci un efektīvāk izlietojot valsts atbalsta līdzekļus, tos izmantojot atkārtoti vai piemērojot multiplikatoru.

Pasākuma pamatojums un apraksts

280. Lai gan pēdējos gados (2004.–2006.) ievērojami palielinājušās ārējā finansējuma saņemšanas iespējas, tomēr prasības pēc nodrošinājuma komercbankās un augstās izmaksas riska kapitāla investīciju veikšanai ierobežo MVK pieeju finansējumam. Tādēļ finanšu resursu pieejamības uzlabošana visā komersanta dzīves cikla laikā, īpaši izveidojot piemērotus kredītu un riska kapitāla pieejamības nosacījumus, noteikts kā viens no prioritārajiem pasākumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

281. Komercdarbības attīstībai, ražošanas un pakalpojumu sniegšanas modernizācijai

¹⁸ Visu indikatoru gala mērķi norādīti 2015.gadam

tautsaimniecībā nepieciešami ievērojami kapitālieguldījumi. MVK un lielie komersanti saskaras ar grūtībām finansējuma nodrošināšanai komercdarbības attīstībai, kas sekmētu tautsaimniecības izaugsmi. Visbiežāk ar nepietiekamu pieeju finansējumam sastopas komercdarbības uzsācēji. Par to liecina 2004.gadā veiktais datu apkopojums attiecībā uz komercdarbību un individuālo komersantu skaitu - uz 1000 iedzīvotājiem bija 22,7 komersanti.¹⁹ Īpaši grūti saņemt finansējumam ir komercdarbības uzsācējiem augsto tehnoloģiju nozarēs, kur kapitālu attīstībai tradicionāli nodrošina riska kapitāla investīcijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

282. Finanšu instrumentu piedāvājuma ziņā, kas nodrošinātu finansējumu uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai, Latvija atpaliek no Eiropas Savienības rādītājiem. Piemēram, 2004.gadā riska kapitāla investīcijas attīstības un restrukturizācijas stadijās ES-15 bija 0,085% no IKP. Savukārt riska kapitāla investīcijas agrīnajā stadijā 2004.gadā ES-15 bija 0,023% no IKP.²⁰ Saskaņā ar Latvijas Riska kapitāla asociācijas 2004.gadā veiktu aptauju Latvijā tikai astoņi riska kapitāla fondi veikuši investīcijas Latvijas komersantos, un riska kapitāla investīcijas attīstības un restrukturizācijas stadijās 2004.gadā bija ap 0,05% no IKP. Aptaujājot riska kapitāla tirgus dalībniekus, kā galvenās problēmas tika norādītas Latvijas un pat Baltijas mazais tirgus (lielas izmaksas vienam darījumam), informācijas trūkums par tirgus riskiem (mazs darījumu skaits tirgū) un ierobežotas izejas iespējas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

283. Tirgus kapitalizācijas līmenis ir viens no biežāk izmantotajiem rādītājiem, lai raksturotu privātā sektora investoru lomu tautsaimniecībā kopumā. Latvijā tas ir ievērojami zemāks gan par ES vidējo, gan salīdzinot ar Lietuvu un Igauniju.

Tabula Nr. 7: Tirgus kapitalizācija, % no IKP

	2000	2001	2002	2003	2004
ES-25	100%	81,8%	54,8%	63%	66,8%
Latvija	7,2%	8,7%	7,1%	9,1%	9,9%
Lietuva	26,6%	22,1%	19,3%	25,5%	33,7%
Igaunija	32%	25,5%	30,8%	36,9%	48,7%

Avots: Eurostat, www.epp.eurostat.cec.eu.int

284. Savukārt saistībā ar finansējuma pieejamību ārējās tirdzniecības stimulēšanai 2004.gadā tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS veiktajā aptaujā noskaidrota nepieciešamība pēc eksporta kredītiem. 22,4 % uzņēmēju atzina, ka eksportu veicinošu finanšu instrumentu (kredīti, garantijas) pieejamība sekmētu eksporta pieaugumu.

Indikatīvās pasākuma mērķa grupas

285. Indikatīvās pasākuma mērķa grupas ir jaunradītie komersanti, mazie, vidējie un lielie komersanti un investori.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

Plānošanas dokumentu ietvars

286. Pasākums „Finanšu pieejamība” sekmē VSID tematiskās ass Nr.2 „Konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku” noteikto uzdevumu sasniegšanu - panākt augstākus ekonomiskās aktivitātes rādītājus, veicināt jaunu uzņēmumu veidošanos, kā arī

¹⁹ Avots: Centrālā statistikas pārvalde.

²⁰ Avots, Eurostat, www.epp.eurostat.cec.eu.int.

mazo un vidējo komersantu attīstību un konkurētspējas pieaugumu un nodrošināt finansējuma pieejamību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

287. Latvijas ilgtermiņa politikas plānošanas dokuments Tautsaimniecības vienotā stratēģija kā vienu no indikatoriem nosaka tirgus kapitalizāciju, kam līdz 2030.gadam jāsasniedz ES-15 vidējais līmenis, kas ir aptuveni 150% no IKP. Latvijas Mazo un vidējo komersantu attīstības politikas pamatnostādnes (2004.-2013.) kā prioritāro rīcības virzienu izvirza finanšu pieejamības sekmēšanu mazās un vidējās uzņēmējdarbības attīstībai. Saskaņā ar Lisabonā nolemtu 2000.gada 19.-20. jūnijā ES dalībvalstis Eiropas Padomē Feirā apstiprināja Mazo komersantu Eiropas hartu kas nosaka, ka viena no prioritātēm ir uzlabot finanšu resursu pieejamību visā komersanta dzīves cikla laikā, īpaši izveidojot piemērotus kredītu un riska kapitāla pieejamības nosacījumus un īstenojot iniciatīvas, lai palielinātu jaunu komersantu darbības uzsākšanai un augsto tehnoloģiju komersantiem pieejamo finansējumu, ieskaitot pašu kapitāla instrumentus. LNLP paredz uzlabot MVK piekļuvi finansējumam, izsniedzot vidējā un ilgtermiņa aizdevumu garantijas MVK, nodrošinot finansējuma piešķiršanu uzņēmējdarbības attīstībai agrīnajā stadijā, veicinot finanšu pieejamību MVK riska kapitāla veidā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

288. ES likumdošanā atļautais valsts atbalsts saviem komersantiem eksporta kredītu un garantiju veidos ir pieejams gandrīz visās Rietumeiropas un Centrāleiropas valstīs. Pārņemot LR likumdošanā ES direktīvas eksporta kredītu garantēšanas jomā un ieviešot praksē eksporta kredītu garantēšanas sistēmu, Latvijas uzņēmējiem tiks nodrošināti vienlīdzīgas konkurences apstākļi ar citiem ES eksportētājiem trešo valstu tirgos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Iepriekšējais atbalsts

289. 2004.–2006.gada SF plānošanas periodā tiek īstenotas aktivitātes, kas nodrošina finansējuma pieejamību mazajiem un vidējiem komersantiem ar kopējo finansējuma apjomu 34,6 miljoni EUR apmērā.
290. Aizdevumu garantiju sistēmas attīstības programmas ietvaros paredzēts piešķirt finansējumu, lai attīstītu aizdevumu garantiju sistēmu, lai nodrošinātu iespēju MVK saņemt aizdevumu situācijās, kad pašu nodrošinājuma apjoms nav pietiekošs kredītresursu piesaistei nepieciešamajā apjomā. Programmas kopējais finansējums ir 7,6 miljoni EUR.
291. Riska kapitāla finansējuma programmas mērķis ir veicināt MVK pieeju finansējumam situācijās, kad pašu kapitāls ir nepietiekošs, bet komercdarbības risks ir par augstu kredīta saņemšanai. Programmas ietvaros nodibināti trīs riska kapitāla fondi ar kopējo investīcijām paredzēto finansējuma apjomu 31,14 miljoni EUR. To veido 46% valsts budžeta un ERAF ieguldījums un 54% privāto investoru finansējums. Šos līdzekļus fondi investēs mazās un vidējās komercsabiedrībās (MVK) ar augstu izaugsmes potenciālu un pievienoto vērtību, to ieguldot komersantu pašu kapitālā vai piešķirot ar pašu kapitālu saistīto finanšu instrumentu veidā, kā rezultātā piesaistītais papildus finansējums tiek izmantots esošās darbības paplašināšanai un jaunu produktu vai tehnoloģiju attīstībai. Tiek prognozēts, ka investīcijas vidēji 714 tūkstošu EUR apmērā saņems 40-50 MVK.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

292. Lai veicinātu MVK pieeju finansējumam, tika izstrādāta un 2005.gada 15.septembrī apstiprināta nacionālā programma „Aizdevumi (t.sk. mikrokredīti) komercdarbības uzsākšanai” (turpmāk - Programma) un tās projekts „Komercdarbības uzsācēju kredīšanas sistēmas attīstība”. Programmas ietvaros paredzēts izveidot publiskā sektora līdzfinansētu

finanšu instrumentu, kas ļautu MVK saņemt aizdevumus, t.sk. mikrokredītus ar atvieglotiem noteikumiem. Programmas īstenošanai piesaistītie resursi ir 29,98 miljoni EUR. Finansējuma saņēmējs un Programmas ieviesējs ir VAS „Latvijas Hipotēku un zemes banka” (turpmāk – Hipotēku banka). Programmas ietvaros Hipotēku banka nodrošinās MVK iespēju saņemt aizdevumus, t.sk. mikrokredītus komercdarbības uzsākšanas nodrošināšanai.

Sinergija

293. Finanšu pieejamības veicināšanas pasākumi sekmēs VSID tematiskās ass Nr.2 „Konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku” noteiktos mērķus. Finanšu instrumenti piedāvā mehānismu investīciju stimulēšanai komercdarbības attīstībā, izmantojot finanšu tirgum maksimāli līdzīgus instrumentus kā alternatīvu grantu finansējumam, tādējādi samazinot konkurences kropļošanu. Finanšu pieejamības veicināšanas pasākumi ne tikai piedāvā finansējumu komersantu attīstībai, bet arī kalpo kā inkubators finanšu instrumentu attīstībai tautsaimniecībā, nodrošinot privātā sektora speciālistu izaugsmi finanšu tirgū un radot piemērus investoriem par riska kapitāla investīciju atdevi.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

294. Bez tam finanšu instrumenti papildina darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība” ietvaros iekļautās aktivitātes, kas paredzētas uzņēmējdarbības uzsācējiem, nodrošinot finansējumu tālākās uzņēmējdarbības stadijās.

295. Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonda ietvaros netiks sniegts atbalsts finanšu pieejamības veicināšanas pasākumiem, savukārt tāds atbalsts lauksaimniecības un zivsaimniecības nozaru komersantiem tiks sniegts ERAF pasākuma „Finanšu resursu pieejamība” ietvaros, novēršot iespējamo dubulto finansēšanos un nodrošinot fondu savstarpējas papildinātības principu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Saskaņa ar horizontālajām prioritātēm

296. Pasākums tieši veicinās valsts ekonomikas attīstību, tādējādi veicinot VSID noteikto horizontālo prioritāšu sasniegšanu.

Teritorijas līdzsvarota attīstība

297. Teritorijas līdzsvarota attīstība tiks sekmēta, uzlabojot finansējuma pieejamību komersantiem reģionos, kur nodrošinājuma vērtība bieži ir zemāka nekā Rīgā un Rīgas reģionā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Makroekonomiskā stabilitāte

298. Veicinot komercdarbības attīstību un jaunu komersantu veidošanos, tiks nodrošināta makroekonomiskās stabilitātes prioritātes īstenošana. It sevišķi riska kapitāla finansēto komersantu konkurētspējas un darbinieku skaita izaugsme tradicionāli ir vairākas reizes augstāka par vidējiem rādītājiem tautsaimniecībā. Visi investīciju virzieni pasākuma ietvaros paredz piesaistīt ievērojamu privāto finansējumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Vienādas iespējas

299. Gan prioritātes administrēšanā, gan projektu īstenošanā tiks ievērota dzimumneitrāla pieeja. Projekta mērķiem un rezultātiem būs jābūt ar pozitīvu vai neitrālu ietekmi attiecībā uz

vienādu iespēju prioritātes mērķu sasniegšanu.

Ilgspējīga attīstība

300. Ilgtspējīgas attīstības prioritātes īstenošana tiks nodrošināta ar pastarpinātu vairāku aktivitāšu palīdzību, kuru ietvaros tiks sekmēta finansējuma pieejamība komersantiem un līdz ar to komersantiem pieejamie resursi uzņēmējdarbības attīstībai, kas var tikt izmantoti vides prasību, kā arī standartu nodrošināšanai uzņēmējdarbībā, kas veicinās vides ilgtspējīgu attīstību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Informācijas sabiedrība

301. Pasākuma ietvaros tieša saikne ar horizontālo prioritāti nav paredzēta, taču finanšu pieejamības uzlabošana nodrošinās uzņēmēju iespējas apgūt jaunas tehnoloģijas. It sevišķi riska kapitāla finansētie komersanti ir tradicionāli ar augstāku zināšanu ietilpību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Rīgas starptautiskā konkurētspēja

302. Prioritātes ietvaros Rīgā tiks veicināta tās izaugsme, padarot to kā ekonomiski konkurētspējīgu Baltijas jūras reģiona metropoli, attīstot sadarbību starp uzņēmējiem un pētniecību un sekmējot elastīgu un spējīgu uzņēmējdarbības vidi.

Indikatīvās aktivitātes

303. Indikatīvā 2.2.1.1.aktivitāte. Ieguldījumu fonds investīcijām garantijās, paaugstināta riska aizdevumos, riska kapitāla fondos un cita veida finanšu instrumentos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

304. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Nodrošināt MVK pieeju finansējumam komercdarbības uzsākšanai un attīstībai, saņemot aizdevumu vai riska kapitālu situācijās, kad paša nodrošinājums nav pietiekošs kredītresursu piesaistei nepieciešamajā apjomā, kā arī veicināt Latvijas komersantu konkurētspēju ārējos tirgos, sekmēt jaunu tirgu apgūšanu, nostiprināšanos esošajos, attīstot un nodrošinot Latvijas uzņēmējiem tādas finanšu instrumentus tādas kā eksporta garantijas eksporta veicināšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

305. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Uzņēmējdarbības uzsācēji, MVK, investori.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr.11)

306. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Ieguldījumu fonds.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

307. Indikatīvā 2.2.1.2. aktivitāte. Stratēģisko investoru piesaiste.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

308. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Šīs aktivitātes mērķis ir sekmēt sistēmu mazu un vidēju komersantu tirdzniecībai, tādā veidā palielinot investoriem izejas iespējas. Ar šo mehānismu biržas cenšas piesaistīt MVK, kas uzreiz nespēj izpildīt visas kotēšanas prasības. Vienlaikus birža piesaista papildus investorus, kuri ir ieinteresēti vērtspapīros ar augstāku ienesīgumu nekā tradicionāli kotēto komersantu akcijas. Aktivitātes mērķis ir arī sekmēt finansējuma pieejamību komercsabiedrībām, veicinot informācijas apmaiņu starp potenciālajiem

privātajiem investoriem un komercsabiedrībām ar vajadzību pēc pašu kapitāla finansējuma, kā arī palielinot izpratni par šāda veida investīcijām starp investoriem un komersantiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

309. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Investori un komersanti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

310. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Komersanti, valsts aģentūra.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr.11)

310.¹ Indikatīvā 2.2.1.3.aktivitāte. Garantijas komersantu konkurētspējas uzlabošanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

310.² Indikatīvais aktivitātes mērķis: Nodrošināt komersantiem pieeju finansējumam komercdarbības attīstībai un Eiropas Savienības fondu projektu ieviešanai, saņemot garantijas situācijās, kad komersanta rīcībā esošais nodrošinājums nav pietiekams kredītresursu piesaistei nepieciešamajā apjomā un bankas komersantu novērtē kā pārāk riskantu, kā arī veicināt Latvijas komersantu konkurētspēju, sekmēt jaunu tirgu apgūšanu un nostiprināšanos esošajos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

310.³ Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Komersanti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

310.⁴ Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Garantiju aģentūra".

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

310.⁵ Indikatīvā 2.2.1.4.aktivitāte. Aizdevumi komersantu konkurētspējas uzlabošanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

310.⁶ Indikatīvais aktivitātes mērķis: Nodrošināt komersantiem pieeju finansējumam komercdarbības attīstībai un Eiropas Savienības fondu projektu ieviešanai, saņemot aizdevumus situācijās, kad komersanta rīcībā esošais nodrošinājums nav pietiekams kredītresursu piesaistei nepieciešamajā apjomā un bankas komersantu novērtē kā pārāk riskantu, kā arī veicināt Latvijas komersantu konkurētspēju, sekmēt jaunu tirgu apgūšanu un nostiprināšanos esošajos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

310.⁷ Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Komersanti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

310.⁸ Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Valsts akciju sabiedrība "Latvijas Hipotēku un zemes banka".

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 27.02.2009. rīkojumu nr. 142)

Finanšu instrumenti

311. Pasākuma „Finanšu resursu pieejamība” aktivitāte „Ieguldījumu fonds investīcijām garantijās, paaugstināta riska aizdevumos, riska kapitāla fondos un cita veida finanšu instrumentos” tiks ieviesta, izmantojot ieguldījumu fonda mehānismu atbilstoši Padomes regulas Nr.1083/2006 44.pantam. Ņemot vērā, ka Latvijas atbildīgajām iestādēm ir izveidojusies sekmīga sadarbība ar JEREMIE administrāciju, Latvijas puse atzinīgi vērtē EIB atbalstu aktivitātes ieviešanā, kurā tiks izmantots ieguldījuma fonda mehānisms.

Valsts atbalsts

312. Pasākuma ietvaros tiks sniegts valsts atbalsts. Jebkuram sabiedriskā sektora atbalstam šīs programmas ietvaros jābūt saskaņā ar procedurālām un materiālām valsts atbalsta tiesību normām, kādas ir spēkā brīdī, kad minētais sabiedriskā sektora atbalsts tiek piešķirts.

2.3.prioritāte „Uzņēmējdarbības veicināšana”

313. Prioritāte vērsta uz ekonomiskās aktivitātes stimulēšanu un konkurētspējas pieaugumu, veidojot jaunus un nostiprinot esošos komersantus. Šo mērķu sasniegšanai tiks veicināta jaunu komersantu veidošanās, kā arī sekmēta komersantu konkurētspēja gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Prioritātes pamatojums

314. Esošās situācijas analīze ļauj identificēt sekojošas stiprās un vājās puses, kā arī draudus un iespējas, kas pamato investīcijas šīs prioritātes ietvaros.

Tabula Nr. 8: 2.3.prioritātes „Uzņēmējdarbības veicināšana” SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> - Atrašanās ekonomiski un politiski aktīvā reģionā, kas rada priekšnoteikums jaunu sadarbības partneru piesaistei - Latvija ir iekļāvusies ES vienotajā tirgū, pastāv brīva preču un pakalpojumu, kapitāla un darbaspēka kustība - Uzņēmējdarbību regulējošā tiesiskā bāze atbilst ES prasībām - Komersanta ienākuma nodoklis (un citi izdevumi) ir viens no zemākajiem ES - Stabila eksportspējīgo tradicionālo un jaunu ražošanas un pakalpojumu nozaru attīstība - IKT, kokapstrāde, mašīnbūve, elektronika, pārtikas rūpniecība, farmācija, biomedicīna un biotehnoloģijas, finanšu pakalpojumi, transports un loģistika 	<ul style="list-style-type: none"> - Zema uzņēmējdarbības aktivitāte - Zema uzņēmība, vāja iniciatīva un trūkst pamatiemaņu uzņēmējdarbības sākšanā - Liels komersantu īpatsvars nozarēs ar zemu pievienoto vērtību un augstu dabas resursu intensitāti - Liela daļa komersantu ražo pamatā iekšējām (Latvijas) tirgum - Investīcijas tiek uzkrātas tradicionālajās nozarēs (darbaspēka un dabas resursu intensīvajās, zemas pievienotas vērtības) - Neelastīgs finanšu tirgus, uzņēmējdarbības veicināšanas instrumentu klāsts - Ekonomiskās aktivitātes nevienmērīgais sadalījums valsts teritorijā

Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> - Sadarbības attīstība esošo kokapstrādes, ķīmiskās rūpniecības, metālapstrādes, transporta un loģistikas, sakaru (IKT) klasteros, kā arī jaunu klasteru veidošanās - Pielietojamo pētījumu un zināšanu izmantošana uzņēmējdarbībā - Dabas resursu mazietilpīgo un uz intelektuālām tiesībām balstīto nozaru attīstība - Tehnoloģisko procesu un darba organizācijas optimizācija komersantos 	<ul style="list-style-type: none"> - Konkurences pieaugums Latvijas tradicionālajās līderu nozarēs - Privāto investīciju aizplūšana uz potenciāli aktīvākiem tirgiem - Darbaspēka deficīts - Teritoriālo atšķirību palielināšanās uzņēmējdarbības aktivitātes un nodarbinātības ziņā

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

315. Uzņēmējdarbības aktivitāte ir viens no svarīgākiem valsts attīstības rādītājiem, kas raksturo liberalizācijas, konkurences un līdz ar to arī konkurētspējas līmeni, kā arī darba vides kvalitāti. Uzņēmējdarbības aktivitāte raksturo arī iedzīvotāju uzņēmību un finansiālo neatkarību. Līdz ar to ir nepieciešamas investīcijas ekonomiskās aktivitātes veicināšanā, priekšnosacījumu radīšanā jaunu komersantu izveidei, investīciju piesaistei, kā arī esošo komersantu konkurētspējas nostiprināšanā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Prioritātes mērķis

316. Prioritātes mērķis ir veicināt jaunu komersantu rašanos un paaugstināt esošo komersantu konkurētspēju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Pasākumu apraksts

317. Prioritātes ietvaros tiks īstenoti divi pasākumi. Pasākums „Uzņēmējdarbības atbalsta aktivitātes” veicinās uzņēmējdarbības aktivitātes celšanos un pieeju starptautiskiem noieta tirgiem. Pasākums „Uzņēmējdarbības infrastruktūras un aprīkojuma uzlabojumi” nodrošinās uzņēmējdarbības attīstību reģionos, sekmēs sadarbības veidošanos starp komersantiem un nozaru asociācijām (klasteru veidošanās), kā arī veicinās uzņēmējdarbības ar augstu pievienoto vērtību attīstību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Sinergija

318. Prioritāte ir cieši saistīta ar ERAF un ESF sniegto atbalstu zinātnei un inovācijām, sniedzot papildinošu atbalstu komersantu konkurētspējas celšanai. Prioritātes sniegtais atbalsts ir papildinošs Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonda sniegtajam uzņēmējdarbības atbalstam, nodrošinot nepārklāšanos ar to, ievērojot teritoriālu un tematisku atbalsta nošķirtību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Rādītāji²¹

319. Iznākuma rādītāji:
- Attīstīto inkubatoru platība – 18 000 m² (mērķis 2009.gadā – 4000 m²).
 - Uz ārējo tirgu apgūšanu vērsto atbalstīto projektu skaits – 330 (mērķis 2009.gadā – 40).
 - Atbalstu saņēmušo mazo un mikro komersantu skaits īpaši atbalstāmajās teritorijās – 360 (mērķis 2009.gadā – 65).
320. Rezultāta rādītāji:
- Ekonomiski aktīvie komersanti, kas saņēmuši atbalstu biznesa inkubatoros – 82 (bāzes vērtība 2004.gadā – 0, mērķis 2009.gadā – 10).
 - Apgrozījuma pieaugums atbalstītajos komersantos divus gadus pēc investīcijas saņemšanas²² – 20% (bāzes vērtība 2004.gadā – 0%, mērķis 2009.gadā – 0%).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

2.3.1.pasākums „Uzņēmējdarbības atbalsta aktivitātes”

Ievads

321. Augsta uzņēmējdarbības aktivitāte ir viens no svarīgākajiem nosacījumiem ekonomiskajai augšupejai. Konkurences palielināšanās piedāvājuma pusē starp ražotājiem vai pakalpojumu sniedzējiem rada nepieciešamību celt katra individuālā komersantu konkurētspēju, tādējādi nodrošinot arī kopējās valsts ekonomikas konkurētspējas attīstību.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Pasākuma mērķis

322. Pasākuma mērķis ir veicināt pieeju starptautiskiem tirgiem, piesaistīt ārvalstu investīcijas, kā arī informēt un iedrošināt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu uzsākt uzņēmējdarbību un veicināt inovāciju izmantošanu un radīšanu ilgtermiņa konkurētspējas nodrošināšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 05.09.2011. rīkojumu nr. 425)

Pasākuma pamatojums un apraksts

323. 2004.gadā no ekonomiski aktīviem komersantiem Latvijā 74,9% ir mikro komersanti, 20,9% mazie komersanti un 4,2% vidējie komersanti. Kopumā MVK īpatsvars ir 99,3% no visiem komersantiem - līdzīgi kā ES valstīs. 2006.gadā komercsabiedrību un individuālo komersantu skaits uz 1000 iedzīvotājiem Latvijā bija 22,7, bet ES15 – no 40 līdz 60. Uzņēmējdarbības aktivitāte saistīta ar zemo motivāciju uzņēmējdarbības uzsākšanai, īpaši zema motivācija uzņēmējdarbības uzsākšanai ir sieviešu vidū. To nepieciešams celt visos izglītības posmos, sākot jau ar pamatzglītību. Pie tam uzņēmējdarbības uzsācējiem pietrūkst nepieciešamo zināšanu sekmīgai uzņēmējdarbības veikšanai. Papildus tam dati liecina, ka Latvijas sabiedrībā uzņēmēju un jauniešu vidū trūkst izpratnes par inovāciju lomu komersantu attīstībā, valsts konkurētspējas celšanā un sociālās labklājības pieaugumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

324. Veicinot augstākas pievienotās vērtības produktu radīšanu, nepieciešams ņemt vērā arī to

²¹ Visu indikatoru gala mērķi norādīti 2015.gadam

²² Attiecas uz aktivitāti „Atbalsts ieguldījumiem mikro, maziem un vidējiem komersantiem īpaši atbalstāmās teritorijās (ĪAT)” un aktivitāti „Augstas pievienotās vērtības investīcijas”.

potenciālo noieta tirgu, jo Latvijas iekšējais patēriņš ir pārāk mazs. 2004.gadā preču un pakalpojumu eksports Latvijā veidoja 43,6% no IKP, taču lielākā daļa no eksportētajām precēm ir ar zemu pievienoto vērtību (2004.gadā preču ar augstu pievienoto vērtību īpatsvars no kopējā eksporta – 7,9% Latvijā, bet Īrijā – 62,1%). Lai nodrošinātu Latvijas ārējās tirdzniecības politikas mērķu sasniegšanu, nepieciešams aktīvi veicināt Latvijas komersantu starptautisko konkurētspēju, sekmēt jaunu tirgu apgūšanu, kā arī nostiprināšanos esošajos. Galvenās problēmas eksportā ir cieši saistītas ar kvalificētu cilvēkresursu trūkumu, ko nepieciešams risināt ar atbalstu apmācībām, kā arī eksporta mārketinga aktivitātēm.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Indikatīvās pasākuma mērķa grupas

325. Indikatīvās pasākuma mērķa grupas ir potenciālie uzņēmējdarbības uzsācēji, pašvaldības, komersanti, nozaru asociācijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

Plānošanas dokumentu ietvars

326. Prioritāte sekmē VSID tematiskās ass Nr.2 „Konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku” noteikto uzdevumu sasniegšanu - panākt augstākus ekonomiskās aktivitātes rādītājus, veicinot jaunu uzņēmumu veidošanos, kā arī komersantu attīstību un konkurētspējas pieaugumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

327. Latvijas ilgtermiņa politikas plānošanas dokuments Tautsaimniecības vienotā stratēģija kā vienu no indikatoriem ekonomikas funkcionēšanai labvēlīgu nosacījumu veidošanā nosaka ekonomiski aktīvo komersantu un komercsabiedrību skaita uz 1000 iedzīvotājiem pieaugumu, līdz 2030.gadam sasniedzot ES-15 vidējo līmeni, kas ir aptuveni 50 komersantu. Latvijas Mazo un vidējo komersantu attīstības politikas pamatnostādnes (2004.-2013.) kā prioritāro rīcības virzienu izvirza potenciālo un esošo uzņēmēju iniciatīvas stimulēšanu, mazinot vispārējo risku un sekmējot finanšu kapitāla pieejamību un efektivitāti, lai veicinātu Latvijas komersantu attīstību un konkurētspēju tirgū. Saskaņā ar Lisabonā nolemtu 2000.gada 19.-20. jūnijā ES dalībvalstis Eiropas Padomē Feirā apstiprināja Mazo komersantu Eiropas hartu, kas nosaka, ka prioritāro rīcības virzienu vidū ir uzņēmējdarbības apmācību pieejamība. Latvija ir pievienojusies gan Hartai, gan tās realizācijas nodrošināšanas nolūkā izstrādātajam pasākumu plānam – Daudzgadējai komersantu un uzņēmējdarbības programmai, īpaši attiecībā uz mazajiem un vidējiem komersantiem (2001.-2005.).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

328. Valsts politiku ārējās tirdzniecības veicināšanā nosaka Latvijas eksporta veicināšanas programma (EVP), kas definē eksporta veicināšanas mērķus, galvenos uzdevumus un veicamos pasākumus plānoto rezultātu sasniegšanai. Starptautiskā tirdzniecība, t.sk. eksports, ir arī nozīmīga Lisabonas stratēģijas daļa. Šobrīd ES ir labi pārstāvēta stabilajos eksporta tirgos, kur pieprasījums ir statisks, savukārt ne tik labi pozicionēta strauji augošajos tirgos - salīdzinājumā ar ASV un Japānas eksportu. Līdz ar to liels uzsvars tiek likts uz ES konkurētspējas attīstību globālajā ekonomikā.

329. Nacionālās attīstības plāns izvirza šādus risināmos uzdevumus: veicināt jaunu eksporta tirgu apgūšanu un stiprināt Latvijas komersantu starptautisko konkurētspēju, uzlabot komersantu kompetences ārējo tirgu apgūšanā, veicināt Latvijas eksportētāju integrāciju globālajās piegādes ķēdēs, nodrošināt vienotu un efektīvu atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanai, īpaši sekmēt komersantu veidošanos Latvijas reģionos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Iepriekšējais atbalsts

330. 2004.–2006.gada SF programmēšanas periodā tika sniegts atbalsts MVK dalībai starptautiskās izstādēs, gadatirgos un tirdzniecības misijās ar kopējo finansējuma apjomu 1,66 miljoni EUR. Ar īstenotās aktivitātes palīdzību ir atbalstīti 95 projekti. Lai palielinātu uzņēmējdarbības konkurētspēju, ir nepieciešams paplašināt atbalstu ārējo tirgu apgūšanai, paredzot dalību ārējo tirgu apgūšanu veicinošos pasākumos ne tikai atsevišķiem komersantiem, bet arī komersantus apvienojošām organizācijām – nozaru asociācijām.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Sinērgija

331. Uzņēmējdarbības aktivitātes un konkurētspējas celšanas aktivitātes sekmēs VSID tematiskās ass Nr. 2 „Konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku” noteiktos mērķus.
332. Aktivitāte „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” papildinās ESF līdzfinansēto aktivitāti „Motivācijas veicināšana zinātniskajai darbībai”.
333. Savstarpēji papildinoši ir ERAF līdzfinansēta aktivitāte „Ārējo tirgu apgūšana” un Eiropas Zivsaimniecības fonda pasākums „Jaunu noieta tirgu sekmēšana un reklāmas kampaņas”, kuru mērķis ir veicināt produktu patēriņa pieaugumu un produkcijas noieta tirgu paplašināšanos, toties, lai izvairīties no aktivitāšu pārklāšanas, Eiropas Zivsaimniecības fonds līdzfinansēs tikai zivsaimniecības nozares komersantus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Saskaņa ar horizontālajām prioritātēm

334. Uzņēmējdarbības aktivitātes un konkurētspējas celšanas pasākums tieši sekmēs valsts ekonomikas attīstību, tādējādi veicinot VSID noteikto horizontālo prioritāšu sasniegšanu.

Teritorijas līdzsvarota attīstība

335. Pasākums tieši neveicinās horizontālās prioritātes mērķu sasniegšanu, taču, īstenojot aktivitāti „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai”, īpaša uzmanība tiks pievērsta uzņēmējdarbības aktivitātei reģionos.

Makroekonomiskā stabilitāte

336. Prioritātes īstenošana tiks nodrošināta, veicinot uzņēmējdarbības aktivitātes celšanos un jaunu komersantu veidošanos. Vienlaicīgi ar komersantu skaita pieaugumu palielināsies konkurence komersantu starpā, kas motivēs komersantus dažādos veidos celt savu konkurētspēju (celt produktivitāti, ražot augstākas pievienotās vērtības produktus u.c.), kas nodrošinās ekonomiskās izaugsmes ilgtspēju. Līdzīgs efekts paredzams ārējā mārketinga pasākumiem, kas palīdzēs komersantiem celt savu konkurētspēju ārējos tirgos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Vienādas iespējas

337. Gan prioritātes administrēšanā, gan projektu īstenošanā tiks ievērota horizontālās prioritātes noteikto mērķu ievērošana. Projekta mērķiem un rezultātiem būs jābūt ar pozitīvu vai neitrālu ietekmi attiecībā uz vienādu iespēju prioritātes mērķu sasniegšanu.

Ilgtspējīga attīstība

338. Pasākums tieši neietekmēs un būs neitrāls attiecībā uz horizontālās prioritātes mērķu sasniegšanu.

Informācijas sabiedrība

339. Pasākuma ietvaros īstenotā aktivitāte „Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai” veicinās sabiedrības izpratni par inovāciju, t.sk. IKT prasmju, lomu komersantu attīstībā, konkurētspējas nodrošināšanā un sociālās labklājības palielinājumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Rīgas starptautiskā konkurētspējas

340. Lielākā daļa no pasākuma mērķa grupas atrodas Rīgā, līdz ar to tiks sekmēta horizontālās prioritātes mērķu sasniegšana.

Indikatīvās aktivitātes

341. Indikatīvā 2.3.1.1.aktivitāte. Ārējo tirgu apgūšana un ārvalstu investīciju piesaiste.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 05.09.2011. rīkojumu nr. 425)

342. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Iepazīstināt ārvalstu pircējus ar Latvijas preču un pakalpojumu priekšrocībām, sekmēt Latvijas komersantu dalību starptautiskās izstādēs un tirdzniecības misijās vienotos nacionālos standos, sekmēt Latvijas komersantu iekļaušanos starptautiskajās piegāžu ķēdēs, kā arī piesaistīt ārvalstu investīcijas. Galvenokārt ir paredzēts veicināt augstākas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu noieta tirgu iepazīšanu un apgūšanu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 05.09.2011. rīkojumu nr. 425)

343. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Komersanti, nozaru asociācijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

344. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: saimnieciskās darbības veicēji, biedrības, kuras reģistrētas biedrību un nodibinājumu reģistrā, biedrību vai saimnieciskās darbības veicēju partnerības, LIAA.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK .01.2009. rīkojumu nr. 11)

345. Indikatīvā 2.3.1.2.aktivitāte. Pasākumi motivācijas celšanai inovācijām un uzņēmējdarbības uzsākšanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

346. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Informēt un iedrošināt pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu uzsākt uzņēmējdarbību, celt uzņēmējdarbības prestižu sabiedrības acīs, kā arī sekmēt sabiedrības izpratni par inovāciju lomu konkurētspējas veicināšanā, informēt sabiedrību par norisēm saistībā ar inovācijām un to potenciālu, tādējādi iedrošinot pēc iespējas plašāku

sabiedrības un uzņēmēju daļu pievērsties inovatīvu risinājumu izstrādei un pielietošanai.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

347. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Izglītības iestāžu audzēkņi, potenciālie uzņēmējdarbības uzsācēji, pašvaldības, kā arī sabiedrība kopumā.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

348. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr.11)

Valsts atbalsts

349. Pasākuma ietvaros tiks sniegts valsts atbalsts. Jebkuram sabiedriskā sektora atbalstam šīs programmas ietvaros jābūt saskaņā ar procedurālām un materiālām valsts atbalsta tiesību normām, kādas ir spēkā brīdī, kad minētais sabiedriskā sektora atbalsts tiek piešķirts.

2.3.2.pasākums „Uzņēmējdarbības infrastruktūras un aprīkojuma uzlabojumi”

Ievads

350. Straujais Latvijas ekonomikas izaugsmes temps jānostiprina ar skaidru virzību uz zināšanām balstītu ekonomiku. Lai gan IKP pieauguma tempi nav samazinājušies un privātās investīcijas pamatlīdzekļos strauji aug, ekonomikas attīstībai ilgākā periodā svarīgi nodrošināt pievienotās vērtības kāpināšanu, komersantu veiksmīgu attīstību un konkurētspēju gan vietējā, gan ārējos tirgos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Pasākuma mērķis

351. Pasākuma mērķis ir palielināt uzņēmējdarbības konkurētspēju gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā, kā arī nodrošināt uzņēmējdarbības attīstību reģionos.

Pasākuma pamatojums un apraksts

352. Ievērojamas reģionālās atšķirības novērojamas komersantu skaitā uz 1000 iedzīvotājiem: Rīgas reģionā – 32,9, Vidzemes reģionā – 13,8, Kurzemes reģionā 15,1, Zemgales reģionā 11,8, Latgales reģionā 10,8 komersanti uz 1000 iedzīvotājiem (CSP dati). Tomēr ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai nepietiek ar jaundibinātu komersantu veidošanās veicināšanu. Lai nodrošinātu konkurētspējas celšanos, jaundibinātajiem komersantiem jābūt dzīvotspējīgiem. Jaundibināto komersantu skaits pa gadiem ir ļoti mainīgs un 2004.gadā pieauga par 33% – 10221 komersantiem. 2005.gadā jaundibināto komersantu pieauguma temps samazinājās (pieaugums par 7,7%, jeb 11 009 jauni komersanti), savukārt 2006.gadā jaundibināto komersantu skaits atkal pieauga ļoti strauji – pieaugums par 22,6%, jeb 13 500 komersantiem. Statistika liecina, ka kopējais komersantu skaits pieaug aptuveni tikai par pusi no jaundibināto komersantu skaita, tādējādi netieši norādot uz to dzīvotspējas problēmām. Papildus tam no minētajiem datiem jāsecina, ka uzņēmējdarbības aktivitāte valstī pieaug, taču tas nenotiek pietiekoši ātri, lai tuvākajā laikā tuvotos ES-15 vidējam līmenim. Tādēļ svarīgi īstenot pasākumus, kas palielina gan motivāciju sākt uzņēmējdarbību, gan sekmē jaundibināto komersantu dzīvotspēju. Lielāks komersantu skaits veicinātu gan nodarbinātības pieaugumu valstī, gan sekmētu konkurenci komersantu vidū un palielinātu ekonomiskās izaugsmes

tempu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

353. Komersantu savstarpējās sadarbības stiprināšana, kā arī to sadarbības stiprināšana ar pētniecības un izglītības institūcijām ir viens no starptautiskajā praksē atzītiem veidiem, kā veicināt komersantu konkurētspējas, produktivitātes, kritiskās masas nodrošināšanu un inovāciju attīstību. Latvijā nav attīstīta sadarbības tradīcija starp uzņēmējiem, kā arī ir nepietiekoša sadarbība daudzās nozarēs starp nozaru asociācijām un uzņēmējiem, produkcijas piegādātājiem un realizētājiem, pakalpojumu sniedzējiem. Šāda sadarbība sekmētu pieredzes pārņemšanu, kopīgu pasākumu, piemēram, mārketinga, izpētes veikšanu, kopīgu projektu īstenošanu, kopīgas infrastruktūras attīstību, kā rezultātā palielinātos augstākas pievienotas vērtības produkcijas īpatsvars, pieaugtu komersantu konkurētspēja.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Indikatīvās pasākuma mērķa grupas

354. Indikatīvās pasākuma mērķa grupas ir pašvaldības, komersanti, nozaru asociācijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

Plānošanas dokumentu ietvars

355. Prioritāte sekmē VSID tematiskās ass Nr.2 „Konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku” noteikto uzdevumu sasniegšanu - panākt augstākus ekonomiskās aktivitātes rādītājus, veicinot jaunu uzņēmumu veidošanos, kā arī komersantu attīstību un konkurētspējas pieaugumu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

356. Latvijas ilgtermiņa politikas plānošanas dokuments Tautsaimniecības vienotā stratēģija kā vienu no indikatoriem ekonomikas funkcionēšanai labvēlīgu nosacījumu veidošanā nosaka ekonomiski aktīvo komersantu un komercsabiedrību skaita uz 1000 iedzīvotājiem pieaugumu, īpašu uzmanību pievēršot teritorijām ar relatīvi zemu sociālekonomiskās attīstības indeksu, līdz 2030.gadam sasniedzot ES-15 vidējo līmeni, kas ir aptuveni 50 komersantu.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

357. Latvijas Nacionālajā Lisabonas programmā kā viens no galvenajiem plānotajiem pasākumiem 2005.-2008.gadam saistībā ar rūpniecības konkurētspējas stiprināšanu ir veicināt klasteru attīstību, izpētīt to izveides potenciālu un atbalstīt perspektīvākos klasterus. Savukārt mazo un vidējo komersantu attīstībai kā viens no galvenajiem politikas virzieniem noteikts konkurētspējas celšana, atbalstot jauno tehnoloģiju ieviešanu, ražošanas modernizāciju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

358. Nacionālais attīstības plāns izvirza šādus risināmos uzdevumus: attīstīt jaunas ražotāju, piegādātāju un pakalpojumu sniedzēju sadarbības formas, atbalstot klasteru veidošanu un konkurētspējas attīstīšanu eksportspējīgās tradicionālajās un jaunās ražošanas un pakalpojumu nozarēs, nodrošināt vienotu un efektīvu atbalstu uzņēmējdarbības uzsākšanai (biznesa inkubatori, biznesa eņģeļu tīklu atbalstīšana, riska kapitāla fondi, investīciju garantijas u.c.), īpaši sekmēt komersantu veidošanos Latvijas reģionos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Iepriekšējais atbalsts

359. 2004.–2006.gada SF plānošanas periodā tiek īstenotas aktivitātes, kas nodrošina atbalstu uzņēmējdarbības attīstībai īpaši atbalstāmās teritorijās ar kopējo atbalsta finansējumu 12,82

miljonu EUR apmērā. Ar programmas palīdzību atbalsts sniegts 173 projektiem no 155 komercsabiedrībām. Tādējādi plānots izveidot jaunas vai saglabāt 420 darbavietas. Aktivitāti plānots turpināt, nodrošinot līdzfinansējumu sākotnējiem ieguldījumiem mazos komersantos, kas darbojas īpaši atbalstāmās teritorijās. Līdz šim piešķirtais finansējums bijis nepietiekams, lai izlīdzinātu esošās uzņēmējdarbības aktivitātes reģionālās atšķirības.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

360. Latvijā 2000.-2001.gadā tika realizēta pirmā klasteru veicināšanas iniciatīva - Phare projekts „Atbalsts komersantu klasteru pārstrukturizācijai”, kura ietvaros tika sniegts konsultatīvs atbalsts trīs potenciālo klasteru attīstībai, no kuriem divi ir uzskatāmi par funkcionējošiem arī pašlaik (informācijas sistēmu klasteris un meža un saistīto nozaru klasteris). Tā kā tika sniegts tikai konsultatīvs atbalsts mazam potenciālo klasteru lokam, nenodrošinot pietiekošus instrumentus sadarbības veidošanai starp komersantiem, nepieciešams turpināt atbalstīt klasteru programmas, būtiski paplašinot atbalstāmās aktivitātes un klasteru loku.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Sinergija

361. Uzņēmējdarbības aktivitātes un konkurētspējas celšanas aktivitātes sekmēs VSID tematiskās ass Nr. 2 „Konkurētspējas palielināšana un virzība uz zināšanu ietilpīgu ekonomiku” noteiktos mērķus.
362. Klasteru programmas ietvaros pieejams papildus atbalsts kopīgu projektu īstenošanai sadarbības veicināšanai un konkurētspējas uzlabošanai nozaru ietvaros, tādējādi papildinot ESF līdzfinansēto aktivitāti „Darbspējas vecuma iedzīvotāju (15-64) konkurētspējas paaugstināšana darba tirgū, t.sk. nodarbināto pārkvalifikācija un aktīvie nodarbinātības pasākumi”.
363. Atbalsts ieguldījumiem MVK attīstībā īpaši atbalstāmajās teritorijās (ĪAT) papildinās Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai līdzfinansētos pasākumus „Lauku saimniecību modernizācija”, „Lauksaimniecības produktu pievienotās vērtības radīšana” un „Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai (ietverot ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošanu)”, kā arī Eiropas Zivsaimniecības fonda līdzfinansētos pasākumus „Investīcijas akvakultūras uzņēmumos” un „Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde un mārketing”. Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai līdzfinansēs nelauksaimnieciskās uzņēmējdarbības projektus lauku teritorijā tikai sīkajām (mikro) komercsabiedrībām, kā arī EK Dībināšanas līguma I pielikumā minēto produktu (izņemot zivsaimniecības produktus) pārstrādi un tālāko ražošanu, kas nav ERAF attiecīgā pasākuma un tā aktivitātes atbalstāmā nozare, tādējādi nodalot to no ERAF līdzfinansētajām aktivitātēm. Savukārt no Eiropas Zivsaimniecības fonda tiks finansēti tikai zvejas un akvakultūras nozaru komercsabiedrību projekti, kas nav ERAF attiecīgās aktivitātes atbalstāmā nozare.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Saskaņa ar horizontālajām prioritātēm

364. Uzņēmējdarbības aktivitātes un konkurētspējas celšanas pasākums tieši sekmēs valsts ekonomikas attīstību, tādējādi veicinot VSID noteikto horizontālo prioritāšu sasniegšanu.

Teritorijas līdzsvarota attīstība

365. Horizontālās prioritātes mērķu sasniegšana tiks nodrošināta ar divu aktivitāšu īstenošanu. Aktivitātes „Biznesa inkubatori” ietvaros katrā reģionā tiks izveidota uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai nepieciešamā vide – biznesa inkubators. Savukārt aktivitāte „Atbalsts ieguldījumiem mikro, maziem un vidējiem komersantiem īpaši atbalstāmās teritorijās (ĪAT)”

tiks ieviesta tikai ĪAT.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

Makroekonomiskā stabilitāte

366. Makroekonomiskā stabilitāte netieši tiks sekmēta ar vairāku aktivitāšu palīdzību, veicinot uzņēmējdarbības aktivitātes celšanos un jaunu komersantu veidošanos. Vienlaicīgi ar komersantu skaita pieaugumu palielināsies konkurence komersantu starpā, kas motivēs komersantus dažādos veidos celt savu konkurētspēju (celt produktivitāti, ražot augstākas pievienotās vērtības produktus u.c.), kas nodrošinās ekonomiskās izaugsmes ilgtspēju.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

Vienādas iespējas

367. Gan prioritātes administrēšanā, gan projektu īstenošanā tiks ievērota horizontālās prioritātes noteikto mērķu ievērošana. Projekta mērķiem un rezultātiem būs jābūt ar pozitīvu vai neitrālu ietekmi attiecībā uz vienādu iespēju prioritātes mērķu sasniegšanu.

Ilgspējīga attīstība

368. Pasākums tieši neietekmēs un būs neitrāls attiecībā uz horizontālās prioritātes mērķu sasniegšanu.

Informācijas sabiedrība

369. Pasākuma reģionālo attīstību veicinošās aktivitātes pastarpināti sekmēs IKT prasmju apguvi un izmantošanu uzņēmējdarbībā.

Rīgas starptautiskā konkurētspējas

370. Tā kā liela daļa no Latvijā reģistrētajiem komersantiem darbojas Rīgā un Rīgas rajonā, tad var prognozēt, ka tajās aktivitātēs, kur netiks noteikti reģionāli ierobežojumi, šo komersantu aktivitāte attiecībā uz pretendēšanu uz atbalstu būs augsta. Tādējādi Rīgā tiks veicināta tās izaugsme, padarot to kā ekonomiski konkurētspējīgu Baltijas jūras reģiona metropoli, attīstot sadarbību starp uzņēmējiem un pētniecību un sekmējot uzņēmējdarbības vidi.

Indikatīvās aktivitātes

371. Indikatīvā 2.3.2.1.aktivitāte. Biznesa inkubatori.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

372. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Veicināt jaunu, dzīvotspējīgu un konkurētspējīgu komersantu veidošanos un attīstību Latvijas reģionos, nodrošinot tos ar uzņēmējdarbībai nepieciešamo vidi un biznesa atbalsta pakalpojumiem, tai skaitā infrastruktūru un konsultatīvajiem pakalpojumiem.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

373. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Pašvaldības, inkubatora operatori un inkubatoros izvietotie, izveidotie un cita veida atbalstu saņēmušie komersanti.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

374. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Komersanti (inkubatoru operatori), LIAA.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

375. Indikatīvā 2.3.2.2.aktivitāte. Atbalsts ieguldījumiem mikro, maziem un vidējiem komersantiem īpaši atbalstāmās teritorijās (ĪAT).
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
376. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Veicināt uzņēmējdarbības attīstību īpaši atbalstāmajās teritorijās. Tā rezultātā samazināsies nelabvēlīgās atšķirības starp reģioniem un teritorijām to ietvaros, tiks sekmēta līdzsvarota valsts attīstība.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
377. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Mikro un mazie komersanti.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
378. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Mikro un mazie komersanti, kas darbojas ĪAT.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
379. Indikatīvā 2.3.2.3.aktivitāte. Klasteru programma.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
380. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Aktivitāte veicinās efektīvas klasteru attīstības stratēģijas sagatavošanu un ieviešanu, iekļaujot sadarbības projektu īstenošanu, tādējādi nodrošinot ātrāku nozaru un pastarpināti arī pašu komersantu konkurētspējas celšanu.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
381. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: Klasteri – komersantu, pētniecības, izglītības un citu saistīto institūciju sadarbības tīkli.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
382. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Biedrība vai nodibinājums – pastāvoša nozaru asociācija vai arī klastera koordinācijai speciāli izveidota institūcija.
(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
383. *(Svītrots ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)*
384. *(Svītrots ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)*
385. *(Svītrots ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)*
386. *(Svītrots ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)*

Valsts atbalsts

387. Pasākuma ietvaros tiks sniegts valsts atbalsts. Jebkuram sabiedriskā sektora atbalstam šīs programmas ietvaros jābūt saskaņā ar procedurālām un materiālām valsts atbalsta tiesību normām, kādas ir spēkā brīdī, kad minētais sabiedriskā sektora atbalsts tiek piešķirts.

2.4.prioritāte “Tehniskā palīdzība”

388. Prioritātes ietvaros tiks sniegts atbalsts programmas vadības funkciju nodrošināšanai.

Prioritātes pamatojums

389. Esošās situācijas analīze ļauj identificēt sekojošas stiprās un vājās puses, kā arī draudus un iespējas, kas pamato investīcijas šīs prioritātes ietvaros.

Tabula Nr. 9: 2.4.prioritātes „Tehniskā palīdzība” SVID analīze

Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> - Izveidota un darboties spējīga ERAF vadības sistēma 2004.-2006.gadam - Augsti projektiem piesaistīta finansējuma rādītāji un apmierinošs maksājumu progress - Augsta projektu pieteicēju aktivitāte 	<ul style="list-style-type: none"> - ERAF vadības sistēmas smagnējums – ilgstoša projektu pieteikumu izskatīšana, kavējumi maksājumu veikšanā - Nepietiekama darbinieku kvalifikācija, neatbilstošs augsti kvalificētu darbinieku skaits un kvalificēto darbinieku pārlika noslodze ERAF vadībā iesaistītās institūcijās - Vāji sagatavoti projekti, biežas izmaiņa apstiprinātos projektos
Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> - Kopējais valsts administrācijas kapacitātes pieaugums - ERAF vadībā ieviestās labākās prakses piemērošana arī citu publisko finanšu resursu apsaimniekošanā 	<ul style="list-style-type: none"> - Neadekvāta administratīvā slodze un „sastrēgumu” veidošanās ERAF vadībā iesaistītās institūcijās, palielinoties apgūstamā finansējuma apjomam un pārklājoties diviem programmēšanas periodiem - Darbinieku rotācija ERAF vadībā iesaistītajās institūcijās - Izmaksu pieauguma un citu ārējo faktoru ietekme uz ERAF projektu īstenošanu

390. Lai uzlabotu ERAF vadību, nodrošinātu tās vienkāršošanu, efektivitāti un vienlaicīgi arī vadības sistēmas drošumu, ir nepieciešams nodrošināt tehniskās palīdzības piesaisti programmas vadības funkciju nodrošināšanai, kā arī atbalsta funkciju īstenošanai.

Prioritātes mērķis

391. Prioritātes mērķis ir atbalstīt darbības programmas efektīvu un drošu vadību.

Prioritātes pasākumi

392. Prioritātes ietvaros tiks īstenots viens pasākums „Atbalsts darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” vadībai”. Tas finansēs ar programmas vadības funkciju - programmu sagatavošanu, atlasī, vadību, kontroli, uzskaiti, auditu, uzraudzību, izvērtēšanu un

ieviešanu - nodrošināšanu tieši saistītās izmaksas, kā arī izdevumus, kas saistīti ar atbalsta pasākumiem programmas vadības funkcijām – apmācību, semināru, informācijas un publicitātes, konsultāciju, izvērtēšanas īstenošanu.

Sinergija

393. Prioritāte ir saistīta ar DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” līdzfinansēto prioritāti „Administratīvās kapacitātes stiprināšana”, kā ietvaros paredzēta administratīvās kapacitātes stiprināšana publiskajā pārvaldē, kā arī DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” un DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” tehniskās palīdzības prioritātēm.

Rādītāji²³

394. Iznākuma rādītāji:
- Atbalstu saņēmušo institūciju skaits – 13 (mērķis 2009.gadā – 13).
395. Rezultāta rādītāji:
- ES fondu līdzekļu sekmīgas apguves vērtējums Latvijas iedzīvotāju vidū – 42% (bāzes vērtība 2004.gadā – 38%, mērķis 2009.gadā – 40%).

2.4.1.pasākums „Atbalsts darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” vadībai”

Ievads

396. Lai veiksmīgi apgūtu Latvijai paredzētos ES fondu līdzekļus, ir būtiski palielināt ES fondu vadībā iesaistīto institūciju kapacitāti. Šai nolūkā katrā DP ir izstrādāta atsevišķa prioritāte fondu vadības procesā iesaistīto valsts pārvaldes iestāžu administratīvās spējas stiprināšanai.

Pasākuma mērķis

397. Pasākuma mērķis ir atbalstīt darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” efektīvu un drošu vadību, ieviešanu, uzraudzību, izvērtēšanu un kontroli.

Pasākuma pamatojums un apraksts

398. Pasākums ir izveidots, lai atbalstītu DP vadībā iesaistītās institūcijas un nodrošinātu efektīvu un atbilstošu ES fondu vadību. Ievērojot to, ka ES fondu atbilstoša un efektīva ieviešana lielā mērā ir atkarīga no ES fondu vadībā iesaistīto cilvēkresursu apjoma un kvalifikācijas, ir jānodrošina atbalsta pasākumi arī ES fondu vadībā iesaistīto institūciju cilvēkresursu kapacitātes celšanai.
399. 2006.gada sākumā veiktās struktūrfondu vadībā iesaistīto institūciju aptaujas rezultātā secināts, ka 2005.gada laikā struktūrfondu vadībā iesaistītajās institūcijās ir notikusi vidēji 12% liela darbinieku rotācija attiecībā pret esošiem darbiniekiem. Turklāt, ja ņem vērā, ka jaunie darbinieki pret esošiem procentuāli veido 24,5% un ne visas plānotās darbinieku vietas ir bijušas aizpildītas, tad jauno darbinieku skaits 2005.gadā veidotu procentuāli 44,4%. Iepriekš minētā situācija struktūrfondu vadībā iesaistītajās institūcijās nozīmē, ka mērķtiecīga un koordinēta esošo un jauno darbinieku mācību un attīstības pasākumu kopuma īstenošana, darbiniekiem kļūstot par speciālistiem ar struktūrfondu vadību saistītās jomās, ir viens no vadošajiem faktoriem veiksmīgai struktūrfondu vadībai un ieviešanai Latvijā.

²³ Visu indikatoru gala mērķi norādīti 2015.gadam

400. Papildus, lai ES struktūrfondu vadībā un ieviešanā institūciju savstarpējā konkurence darbinieku piesaistē būtu balstīta uz nozares specifiku, nevis uz pamatmotivatoriem, tādējādi nodrošinot efektīvāku cilvēkresursu izmantošanu, ieviešot ES struktūrfondus Latvijā ilgtermiņā, šis pasākums sniegs vienlīdzīgas iespējas struktūrfondu vadībā iesaistītajām institūcijām veikt cilvēkresursu attīstības pasākumus.
401. Realizējot iepriekš minētās aktivitātes, tiks paaugstināts struktūrfondu finansēto pasākumu administrēšanā iesaistīto institūciju darbības efektivitāte, jo palielināsies iespēja piesaistīt atbilstošus speciālistus un pilnvērtīgi konkurēt darba tirgū, kā arī nodrošināt nepieciešamos struktūrfondu vadības, kontroles un uzraudzības mehānismus.

Indikatīvās pasākuma mērķa grupas

402. Indikatīvā pasākuma mērķa grupa ir valsts pārvaldes iestādes, kas ir iesaistītās DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” vadībā, ieviešanā, uzraudzībā, izvērtēšanā un kontrolē.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

Plānošanas dokumentu ietvars

403. Padomes Regulas Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālā fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, 46.pants paredz, ka, lai stiprinātu administratīvo kapacitāti fondu ieviešanā, dalībvalsts ar tehniskās palīdzības līdzekļiem var līdzfinansēt darbības programmu sagatavošanas, vadības, uzraudzības, izvērtēšanas, informācijas un kontroles aktivitātes. Latvijā kā konverģences reģionā tehniskās palīdzības finansējuma apjoms nedrīkst pārsniegt 4% no kopējā fondu finansējuma piešķiruma apjoma.

Iepriekšējais atbalsts

404. 2004.-2006.gada plānošanas periodā vienotā programmdokumenta prioritātes „Tehniskā palīdzība” ietvaros iezīmēts sabiedriskais finansējums 22,68 miljonu EUR apjomā. Tā ietvaros atbalsts paredzēts struktūrfondu vadībā iesaistīto institūciju fondu vadības funkciju nodrošināšanai, kā arī netiešo struktūrfondu vadības izmaksu segšanai. Atbalstu saņēma vadošā iestāde, maksājumu iestāde, 10 pirmā līmeņa starpniekinstitūcijas, 4 otrā līmeņa starpniekinstitūcijas un 4 grantu shēmu apsaimniekotāji.

Sinergija

405. Pasākums „Atbalsts darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” vadībai” ir papildinošs ar DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” prioritātes „Administratīvās kapacitātes stiprināšana” pasākumiem. Prioritātes „Administratīvās kapacitātes stiprināšana” pasākumu ietvaros atbalstu paredzēts sniegt publiskās pārvaldes iestāžu kapacitātes stiprināšanai, savukārt pasākums „Atbalsts darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” vadībai” paredz līdzfinansēt struktūrfondu vadībā iesaistītās institūcijas struktūrfondu vadības funkciju nodrošināšanai DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas”.
406. Tāpat pasākums ir papildinošs ar DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” prioritāti „Tehniskā palīdzība”, DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” prioritāti „Tehniskā palīdzība ERAF ieviešanai” un prioritāti „Tehniskā palīdzība KF ieviešanai”.

Saskaņa ar horizontālajām prioritātēm

Teritoriju līdzsvarota attīstība

407. Pasākums neattiecas uz šo jomu.

Makroekonomiskā stabilitāte

408. Pasākums atstās labvēlīgu ietekmi uz makroekonomisko stabilitāti. Līdzfinansējot ES fondu vadības funkciju nodrošināšanu no ES fondu līdzekļiem, tiek veicināta pilnīga un efektīva ES fondu apguve.

Ilgspējīga attīstība

409. Pasākums neattiecas uz šo jomu.

Vienādas iespējas

410. Pasākuma ietvaros atbalstu paredzēts sniegt valsts pārvaldes iestāžu darbiniekiem neatkarīgi no to dzimuma, rases, etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, seksuālās orientācijas, vecuma, nodrošinot dzimumu vienlīdzības principu ievērošanu visos programmas ieviešanas posmos.

Informācijas sabiedrība

411. Ievērojot to, ka struktūrfondu vadībā būtiska ir kvalitatīvas un savlaicīgas informācijas nodrošināšana gan finansējuma saņēmējiem, gan fondu vadībā iesaistītajām institūcijām, gan sabiedrībai kopumā, pasākums atstās labvēlīgu ietekmi uz informācijas sabiedrības veidošanu.

Rīgas starptautiskā konkurētspēja

412. Pasākums neattiecas uz šo jomu.

Indikatīvās aktivitātes

413. Indikatīvā 2.4.1.1.aktivitāte. Programmas vadības un atbalsta nodrošināšana.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

414. Indikatīvais aktivitātes mērķis: Atbalstīt programmas vadībā iesaistītās institūcijas programmas vadības funkciju nodrošināšanā un tiešā vadības procesa nodrošināšanā. Aktivitātes mērķis ir arī atbalstīt programmas vadībā iesaistītās institūcijas, nodrošinot programmas atbalsta funkcijas, līdzfinansējot dažādus pakalpojumus. Aktivitāte atbalstīs arī reģionālos informācijas centrus.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)

415. Indikatīvā aktivitātes mērķa grupa: DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” vadībā, ieviešanā, uzraudzībā, izvērtēšanā un kontrolē iesaistītās valsts pārvaldes institūcijas.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

416. Indikatīvie finansējuma saņēmēji: Finanšu ministrija kā vadošā iestāde un revīzijas iestāde, Valsts kase kā maksājumu iestāde un sertifikācijas iestāde, atbildīgās iestādes un sadarbības iestādes DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” aktivitātēm, plānošanas reģionu reģionālie informācijas centri, Iepirkumu uzraudzības birojs.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)

Izdevumu deklarēšana

416.¹ Ja Eiropas Savienības fondu finansējuma saņēmējs saņem finansējumu no vairākām Eiropas Savienības fondu tehniskās palīdzības aktivitātēm, tad, sagatavojot izdevumu deklarāciju, katram Eiropas Savienības fondu finansējuma saņēmējam piemēro individuālu izdevumu deklarēšanas proporciju atbilstoši nacionāli noteiktām finansējuma proporcijām no tehniskās palīdzības katrai darbības programmai un fondam, ievērojot Padomes regulas (EK) Nr.1083/2006 46.panta 1.a) un 3.punktā noteikto.”

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 05.09.2011. rīkojumu nr. 425)

417. *(Svītrots ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*

418. *(Svītrots ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*

419. *(Svītrots ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*

5. FINANŠU PLĀNS

Tabula Nr. 10: Finanšu plāns ar katra fonda gada piešķirumu darbības programmai, (EUR)²⁴

	Struktūrfondi (ERAF) (1)	Kohēzijas fonds (2)	Kopā (3) = (1)+(2)
2007	80 478 333		80 478 333
2008	87 978 834	0	87 978 834
2009	96 083 145	0	96 083 145
2010	104 533 758	0	104 533 758
2011	113 293 243	0	113 293 243
2012	122 433 486	0	122 433 486
2013	91 480 835	0	91 480 835
Kopā 2007- 2013	696 281 634	0	696 281 634

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 22.02.2010. rīkojumu nr. 88)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 05.09.2011. rīkojumu nr. 425)

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 30.09.2013 rīkojumu nr. 447)

Tabula Nr. 11: Finanšu plāns plānošanas periodam par katra fonda un valsts līdzfinansējuma piešķirumu un līdzfinansējuma likmi darbības programmas prioritātēm(EUR)

	Kopienas finansējums (a)	Latvijas līdzfinansējums (b) (= (c) + (d))	Latvijas līdzfinansējuma indikatīvais sadalījums		Kopējais finansējums (e) = (a)+(b)	Līdzfinansēšanas likme (f) ²⁵ = (a)/(e)	Informācijai	
			Publiskais finansējums (c)	Privātais finansējums (d)			EIB	Cits finansējums
2.1.prioritāte „Zinātne un inovācijas” (ERAF)	451 884 038	235 576 951	11 910 624	223 666 327	687 460 989	65.73 %	0	0
2.2.prioritāte „Finanšu pieejamība” (ERAF)	147 515 386	42 478 222	15 505 217	26 973 005	189 993 608	77.64%	0	0
2.3.prioritāte „Uzņēmējdarbības veicināšana” (ERAF)	73 897 154	49 405 563	9 934 603	39 470 960	123 302 717	59.93%	0	0
2.4.prioritāte „Tehniskā palīdzība” (ERAF)	22 985 056	0	0	0	22 985 056	100 %	0	0
Kopā	696 281 634	327 460 736	37 350 444	290 110 292	1 023 742 370	68,01%	750 000 000*	0

* Kopējais EIB aizdevuma apjoms darbības programmas „Cilvēkresursi un nodarbinātība”, darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” un darbības programmas „Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros īstenojamo projektu valsts budžeta finansējuma nodrošināšanai.

²⁴ Saskaņā ar Padomes 2006.gada 11.jūlija Regulu(EK) Nr. [1083/2006](#), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulas (EK) Nr. [1260/1999](#), 37.pantu.

²⁵ Līdzfinansējuma likme tiek noteikta, balstoties uz kopējām attiecināmām izmaksām (e).

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr. 11)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 02.11.2009. rīkojumu nr. 750)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 22.02.2010. rīkojumu nr. 88)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 05.09.2011. rīkojumu nr. 425)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.06.2013. rīkojumu nr. 270)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 30.09.2013. rīkojumu nr. 447)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 11.02.2014. rīkojumu nr. 60)

Tabula Nr. 12: Eiropas Savienības indikatīvs līdzfinansējuma sadalījums kategorijās darbības programmai „Uzņēmējdarbība un inovācijas”, (EUR)

1.dimensija Prioritārie temati		2.dimensija Finansējuma forma		3.dimensija Teritorija	
Kods*	Līdzfinansējums**	Kods*	Līdzfinansējums**	Kods*	Līdzfinansējums**
01	210 963 075	01	548 766 248	01	688 333 161
03	73 070 006	02	80 350 120	05	7 948 473
05	29 772 659	03	67 165 266		
07	159 792 568				
08	30 935 839				
09	168 762 431				
85	17 238 792				
86	5 746 264				
Kopā	696 281 634	Kopā	696 281 634	Kopā	696 281 634

* Kategorijas atbilstoši standarta klasifikācijai.

** Eiropas Savienības līdzfinansējuma novērtētais apjoms.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 16.07.2009. rīkojumu nr. 475)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 22.02.2010. rīkojumu nr. 88)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 05.09.2011. rīkojumu nr. 425)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.06.2013. rīkojumu nr. 270)
 (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 30.09.2013. rīkojumu nr. 447)

6. ADMINISTRATĪVAIS IETVARS

420. Atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 18.oktobrī apstiprinātajai koncepcijai par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda plānošanas un vadības sistēmu 2007.-2013.gadā struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībai Latvijā 2007.-2013.gada plānošanas periodā izvēlēts koncentrētais modelis. Tas paredz 2004.-2006.gada plānošanas perioda struktūrfondu vadības sistēmas pēctecību, saglabājot vienu vadošo iestādi, vienu maksājumu iestādi, vienu uzraudzības komiteju. Atšķirībā no 2004.-2006.gada plānošanas perioda optimizēts starpniekinstitūciju skaits un to statuss, atsakoties no divu līmeņu starpniekinstitūcijām. Tādējādi 2007.-2013.gada struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības institucionālais ietvars ietver sevī gan pēctecības elementus, kas ir bijuši veiksmīgi struktūrfondu ieviešanā, gan arī pilnveido 2004.-2006.gada plānošanas perioda vadības sistēmas būtiskākās nepilnības.
421. Struktūrfondu vadībā darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros iesaistītas šādas institūcijas:
- Finanšu ministrija kā VSID koordinējošā iestāde un DP vadošā iestāde,
 - Valsts kase kā maksājumu iestāde,
 - Ekonomikas ministrija, Izglītības un zinātnes ministrija un Finanšu ministrija kā atbildīgās iestādes, kas veic starpniekinstitūcijas funkcijas atbilstoši to politikas jomām,
 - Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra, Valsts izglītības attīstības aģentūra, Centrālā finanšu un līgumu aģentūra kā sadarbības iestādes, kas veic starpniekinstitūcijas funkcijas atbilstoši atbildīgās iestādes funkciju deleģējumam,
 - Valsts kase kā sertifikācijas iestāde,
 - Finanšu ministrija kā revīzijas iestāde,
 - Iepirkumu uzraudzības birojs kā ES fondu projekta iepirkuma dokumentācijas pirmspārbaudes veicējs.
422. Neskatoties uz to, ka Finanšu ministrija pilda gan vadošās, gan atbildīgās un revīzijas iestādes funkcijas, to izpilde ministrijas ietvaros ir skaidri nodalīta. Arī Valsts kases kā maksājumu iestādes un sertifikācijas iestādes funkcijas institūcijas ietvaros ir nodalītas. Vadošās iestādes, sertifikācijas iestādes un audita iestādes pienākumi un tiesības ir skaidri noteiktas Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likumā. Tāpat tajā ir noteikts, ka vadošās iestādes un audita iestādes funkcijām jābūt nošķirtām no citām Finanšu ministrijas funkcijām, kas tiek nodrošināts ar iekšējo normatīvo aktu palīdzību.
423. Īpašu uzdevumu ministrs Eiropas Savienības līdzekļu apguves lietās atbild par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda programmu koordināciju Latvijā.
424. Struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadību Latvijā nosaka Kopienas stratēģiskās pamatnostādnes, Padomes Regula Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālā fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Regulas (EK) Nr. 1783/1999 atcelšanu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1081/2006 par Eiropas Sociālo fondu un Regulas (EK) Nr. 1784/1999 atcelšanu, Padomes Regula (EK) 1084/2006 par Kohēzijas fonda izveidi un Regulas (EK) Nr. 1164/1994 atcelšanu, Komisijas Regula (EK) Nr. 1828/2006, kas paredz noteikumus par to, kā īstenot Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālā fondu un Kohēzijas fondu, un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1080/2006 par Eiropas Reģionālās attīstības fondu.
425. Struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanai vadošā iestāde izstrādā vienotu normatīvo aktu bāzi, nodrošinot vienotu un iespējami vienvērtīgu struktūrfondu un Kohēzijas fonda

ieviešanu. Galvenais nacionālā līmeņa normatīvais akts, kas nosaka ES fondu vadību, lai veicinātu efektīvu, caurredzamu un finanšu vadības principiem atbilstošu ES fondu ieviešanu Latvijā, ir Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likums (spēkā no 2007.gada 1.marta). Likums nosaka ES fondu vadībā iesaistīto institūciju un ES fondu finansējuma saņēmēja tiesības un pienākumus, kā arī ES fondu vadībā iesaistīto institūciju lēmumu pieņemšanas, apstrīdēšanas un pārsūdzēšanas kārtību.

426. Lai nodrošinātu ES fondu vadību, Ministru kabinets, balstoties uz likumā noteikto deleģējumu, izdod t.s. horizontālos MK noteikumus, kas attiecas uz dažādiem ES fondu ieviešanas posmiem un nosaka ES fondu ieviešanas sistēmu. Likums paredz deleģējumu šādu horizontālo MK noteikumu izdošanai:

- Kārtība, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un ES fondu ieviešanu, t.sk. iepirkuma dokumentācijas un iepirkuma procedūras norises izlases veida pirmspārbaudi;
- Kārtība, kādā uzrauga un izvērtē ES fondu ieviešanu;
- Kārtība, kādā ziņo par ES fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, pieņem pārvaldes lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus;
- Kārtība, kādā nodrošina revīzijas iestādes funkcijas ES fondu vadībā;
- Kārtība, kādā vadošā iestāde, sertifikācijas iestāde, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde veic pārbaudi ES fonda finansētā projekta īstenošanas vietā;
- Kārtība, kādā valsts budžetā tiek paredzēti līdzekļi ES fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī kārtība, kādā veic maksājumus un sagatavo izdevumu deklarāciju;
- Kārtība, kādā publisko informāciju par ES fondu projektiem;
- Kārtība, kādā nodrošina ES fondu publicitāti un vizuālās identitātes prasību ievērošanu;
- ES fondu vadības informācijas sistēmas izveidošanas un izmantošanas kārtība;
- Prasības ES fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanai;
- UK nolikums.

427. Katras ES fonda līdzfinansētās aktivitātes vai apakšaktivitātes ieviešanai MK, balstoties uz likuma deleģējumu, izdod MK noteikumus – kārtība, kādā īsteno darbības programmas papildinājumā norādīto ES fonda aktivitāti, nosaka projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijus, prasības projekta iesniedzējam, atbildīgo iestādi un sadarbības iestādi, kompetences sadalījumu starp šīm iestādēm un sadarbības kārtību, kā arī atbildīgās iestādes un sadarbības iestādes funkcionālās padotības formu.

6.1. FONDU VADĪBĀ IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS

Vadošā iestāde

428. Vadošās iestādes pienākums ir nodrošināt ES fondu vadību un īstenošanu. Vadošā iestāde, sadarbojoties ar atbildīgajām iestādēm un konsultējoties ar sociālajiem, nevalstiskā sektora un reģionālajiem partneriem, izstrādā Valsts stratēģisko ietvardokumentu un darbības programmas, tādējādi nodrošinot partnerības principa ievērošanu plānošanas dokumentu sagatavošanā, kā arī nodrošinot starpnozaru koordināciju starp struktūrfondu un Kohēzijas fonda intervencēm. Papildus ar Eiropas Kopienas tiesību aktiem noteikto plānošanas dokumentu sagatavošanai vadošā iestāde nodrošina arī darbības programmas papildinājuma, kuru apstiprina Ministru kabinets, izstrādi. Darbības programmas papildinājums nosaka aktivitāšu attiecināmās izmaksas, atbalsta veidu, finansējuma saņēmējus, finanšu plānus sadalījumā pa aktivitātēm un gadiem, aktivitāšu ieviešanas nosacījumus, uzraudzības rādītājus pasākuma līmenī, kā arī to sadalījumu reģionālā griezumā.

429. Tāpat vadošā iestāde nodrošina vienotas struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības informācijas sistēmas izveidošanu un uzturēšanu.

430. Citas vadošās iestādes funkcijas ir:
- nodrošināt ES fondu ieviešanas izvērtēšanas pasākumus,
 - nodrošināt ES fondu vadības informācijas, publicitātes un komunikācijas pasākumu izpildi,
 - nodrošināt ES fondu tehniskās palīdzības vadību un tās īstenošanas efektivitāti,
 - vadīt uzraudzības komiteju un apakškomitejas, nodrošināt darbības programmu uzraudzību,
 - sagatavot gadskārtējos un nobeiguma ziņojumus,
 - sagatavot gadskārtējam ziņojumam par valsts reformu programmas īstenošanu sadaļu par ES fondu ieguldījumu,
 - saskaņot un iesniegt lielā projekta iesniegumu Eiropas Komisijā.
 - izvērtēt vadošajai iestādei sniegto informāciju par konstatētajām neatbilstībām, informēt Eiropas Krāpšanas apkarošanas biroja nacionālo pārstāvniecību un Eiropas Komisiju par konstatētajām neatbilstībām un, ja nepieciešams, uzsākt vai veikt papildus Eiropas Savienības finansētas kontroles un audita operācijas vai ieviešanas sistēmas; izstrādāt Ministru kabineta noteikumus, lai nodrošinātu 1995.gada 18.decembra Eiropas padomes regulas Nr. 2988/95 par Eiropas Kopienas finanšu interešu aizsardzību nosacījumu ieviešanu.
 - nodrošināt projektu, kuri tiek finansēti ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda programmu palīdzību, ieviešanas tiesību piešķiršanu atbilstoši direktīvu 2004/17/EC, 2004/18/EC un Komisijas Regulas (EK) Nr.1564/2005 nosacījumiem, vai arī Pievienošanās līguma principiem, ja tas piemērojams.
431. Vadošās iestādes funkcijas veic Finanšu ministrija.

Maksājumu iestāde

432. Maksājumu iestāde veic:
- maksājumus finansējuma saņēmējam,
 - uzskaita no Eiropas Komisijas saņemtos maksājumus un avansa maksājumus,
 - nodrošina nepareizi izmaksāto un atgūto summu atmaksu attiecīgajā fonda kontā,
 - atmaksā nepareizi izmaksātās summas Eiropas Komisijai.
433. Maksājumu iestādes funkcijas veic Valsts kase.
- #### **Atbildīgās un sadarbības iestādes, kas veic starpniekinstitūciju funkcijas**
434. Starpniekinstitūcija ir funkciju kopums, kuras veic vai nu atbildīgā iestāde, vai arī atbildīgā iestāde kopā ar sadarbības iestādi, kopīgi īstenojot starpniekinstitūcijas funkcijas.
435. Paredzēts, ka 2007.-2013.gada programmēšanas periodā starpniekinstitūcijai ir šādas pamatfunkcijas:
- ES fondu plānošanas dokumentu izstrādāšana nozares kompetences ietvaros (analīze, stratēģija, prioritātes, pasākumi, utml.),
 - ieviešanas nosacījumu (kritēriju, attiecināmo izmaksu, atbilstošo aktivitāšu, utml.) izstrādāšana,
 - finanšu plānošana,
 - uzraudzība pasākuma līmenī, ceturkšņa ziņojuma par aktivitāšu ieviešanas progresu, ietverot informāciju par iznākumu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanu, iesniegšana vadošajā iestādē
 - projektu atlase un apstiprināšana,
 - projektu ieviešanas vadība, līgumu slēgšana, to izpildes uzraudzība,
 - kontrole un pārbaudes projektu īstenošanas vietās,

- maksājumu pieprasījumu pārbaude un apstiprināšana, izdevumu deklarāciju sagatavošana,
 - informācijas un publicitātes pasākumi prioritātes un pasākumu līmenī.
 - projektu, kuri tiek finansēti ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda programmu palīdzību, ieviešanas tiesību piešķiršanas atbilstoši direktīvu 2004/17/EC, 2004/18/EC un Komisijas Regulas (EK) Nr.1564/2005 nosacījumiem, vai arī Pievienošanās līguma principiem, ja tas piemērojams, nodrošināšana.
 - ceturkšņa pārskatu par konstatētajām neatbilstībām sniegšana vadošajai iestādei un dokumentācijas uzglabāšana par katru no konstatētajām neatbilstībām,
 - nepareizi izmaksātās summas atgūšana no finansējuma saņēmēja un neatbilstoši izmaksātās summas (atgūtās un atgūstamās) uzskaitīšana
436. 1.-4. funkcija ir nedelegējama funkcija un tās veic pati atbildīgā iestāde, savukārt 5.-9.funkcijas īstenošana var tikt deleģēta sadarbības iestādei (aģentūrai).
437. Citas starpniekinstitūcijas funkcijas, ņemot vērā sadarbības iestādei deleģēto funkciju apjomu, ir:
- pārbaudīt preču un pakalpojumu piegāžu un izmaksu atbilstību,
 - nodrošināt elektronisku grāmatvedības datu uzskaiti par katru projektu, kā arī nepieciešamo informācija finanšu vadībai, uzraudzībai, kontrolei un izvērtēšanai,
 - nodrošināt, ka finansējuma saņēmēji vai institūcijas, kas nodrošina darbības programmas ieviešanu, kārtā atsevišķu grāmatvedības uzskaiti,
 - nodrošināt dokumentu uzglabāšanu.

Revīzijas iestāde

438. Revīzijas iestāde nodrošina darbības programmu vadības un kontroles sistēmu efektivitātes un atbilstības pārbaudes:
- nosaka prasības starpniekinstitūciju, vadošās iestādes un sertificējošās iestādes izveidoto sistēmu auditam un organizē audita veikšanu, pārliecinoties par izveidoto darbības programmu vadības un kontroles sistēmu atbilstību EK tiesību aktos un LR normatīvajos aktos noteiktajām prasībām,
 - pārliecinās par darbības programmu vadības un kontroles sistēmu efektivitāti un atbilstību darbības programmu ieviešanas gaitā,
 - veic izdevumu atbilstības pārbaudes,
 - iesniedz Eiropas Komisijai audita stratēģiju par iestādēm, kuras veiks sistēmas efektivitātes un atbilstības pārbaudes un izdevumu atbilstības pārbaudes, izmantojamo audita metodoloģiju, izlases veidošanas metodoloģiju izdevumu atbilstības pārbaudēm, auditu un kontroļu indikatīvo plānu,
 - sagatavo un iesniedz Eiropas Komisijai:
 - gadskārtējo vadības un kontroles sistēmas ziņojumu,
 - ikgadējo atzinumu par vadības un kontroles sistēmas efektivitāti un atbilstību,
 - noslēguma izdevumu deklarāciju kopā ar noslēguma ziņojumu par vadības un kontroles sistēmu,
 - nodrošina auditu veikšanu saskaņā ar starptautiski atzītiem audita standartiem,
 - sniedz vadošajai iestādei ceturkšņa pārskatu par konstatētajām neatbilstībām un uzglabā dokumentāciju par katru no konstatētajām neatbilstībām.
439. Revīzijas iestādes funkcijas veic Finanšu ministrija.

Sertifikācijas iestāde

440. Sertifikācijas iestāde nodrošina Eiropas Komisijai pieprasāmo finanšu līdzekļu sertificēšanu:
- sagatavo un iesniedz Eiropas Komisijai elektroniskā formātā izdevumu deklarācijas,

- apliecina, ka izdevumu deklarācijās iekļautā informācija ir pareiza, pamatota ar pārbaudāmiem pamatojošiem dokumentiem, kā arī par veiktajiem izdevumiem ir nodrošināta atbilstoša grāmatvedības uzskaitē,
- pārbauda deklarējamo izdevumu atbilstību Eiropas Savienības un nacionālajiem tiesību aktiem, kā arī, ka izdevumi radušies atbilstošu projektu ietvaros,
- pārliecinās, ka saņemtā informācija par procedūrām un veiktajām pārbaudēm sniedz pietiekamu pamatojumu izdevumu sertificēšanai,
- sertificēšanas nodrošināšanai izvērtē visus audita iestādes veikto auditu un pārbažu rezultātus,
- nodrošina Eiropas Komisijai pieprasīto izdevumu uzskaiti elektroniskā formātā,
- uzkrāj informāciju par atmaksājamām summām, veic atmaksas Eiropas Komisijai, kur iespējams, par atmaksājamo summu samazinot nākamo izdevumu atmaksas pieprasījumu EK.

441. Sertifikācijas iestādes funkcijas veic Valsts kase.

Iepirkumu uzraudzības birojs

442. Iepirkumu uzraudzības biroja pienākums ir nodrošināt ES fondu projektu iepirkuma dokumentācijas un iepirkuma procedūras norises izlases veida pirmspārbaudi.

443. Iepirkumu uzraudzības birojam ir tiesības pieprasīt no ES fondu vadībā iesaistītajām institūcijām un ES fonda finansējuma saņēmējiem informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu ES fonda projekta iepirkuma dokumentācijas un iepirkuma procedūras norises izlases veida pirmspārbaudi.

6.2. PARTNERĪBA

444. Latvija atzīst, ka partnerības principa ievērošana ir svarīga VSID un DP sagatavošanas un īstenošanas sastāvdaļa. Latvijas mērķis bija iesaistīt VSID un DP izstrādē visas attiecīgās puses, t.sk. sociālekonomiskos partnerus, reģionālos partnerus (plānošanas reģionus, vietējās pašvaldības un to savienības), kā arī NVO, lai ievērotu visu partneru un ES fondu finansējuma saņēmēju intereses, tādējādi nodrošinot to atklātību un pārskatāmību.

445. Partnerība VSID un DP izstrādes laikā tika nodrošināta ar dažādiem paņēmieniem – partneru iesaisti (profesionālās asociācijas, reģionālie partneri un pašvaldības) attiecīgo DP prioritāšu un pasākumi izstrādē, VSID un DP apspriešanu ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda darbības programmu pagaidu uzraudzības komitejā, plānošanas dokumentu sabiedrisko apspriežu organizēšanu, VSID un DP projektu izvietojumu ES fondu internet mājas lapā www.esfondi.lv jau no to izstrādes agrīnajiem posmiem.

446. 2005.gada novembrī izveidotā pagaidu uzraudzības komiteja galvenokārt kalpo partneru iesaistei diskusijās par VSID un DP projektiem. Līdz ar to plānošanas reģionu padomēm, LPS, LDDK, LBAS un NVO tika lūgts nominēt savus pārstāvjus komitejā. VSID un DP projektu apspriedes šajā komitejā notika 2005.gada 2.decembrī un 2006. gada 2.jūnijā.

447. Lai nodrošinātu plānošanas dokumentu izstrādes procesa atklātību un dotu iespēju iepazīties ar šo dokumentu jaunāko redakciju, kopš 2005.novembra VSID un DP projekti ir publicēti ES fondu mājas lapā www.esfondi.lv.

448. Ikviens plānošanas dokuments tika izsludināts sabiedriskajā apspriešanā, informējot par to partnerus un plašāku sabiedrību preses konferencē. Lai veicinātu sabiedriskās konsultācijas par minētajiem dokumentiem, tie tika izvietoti ES fondu mājas lapā www.esfondi.lv. Visas organizācijas un personas, kurām bija interese par šiem dokumentiem, tika lūgtas sniegt savus komentārus. Noslēgumā tika organizēta plānošanas dokumentu izstrādātāju un visu iesaistīto pušu tikšanās, kurā tika izteikti komentāri un ieteikumi attiecībā uz tiem. Komentāros ietvertā

informācija tika ziņota Ministru kabinetam, norādot arī kādos jautājumos netika panākta vienprātība.

449. Sabiedriskā VSID apspriešana sākās 2005.gada 16.novembrī un noslēdzās 2005.gada 9.decembrī, kas sakrīt ar VSID oficiālās saskaņošanas laika grafiku. Sabiedriskās apspriedes gaitā par VSID tika saņemti 358 komentāri no vairāk nekā 20 organizācijām (t.sk. plānošanas reģionu attīstības aģentūrām, vietējām pašvaldībām, NVO, utt.). 2006.gada 10.janvārī Finanšu ministrija organizēja tikšanos, lai apspriestu sabiedrisko konsultāciju laikā izteiktos komentārus, kur tika panākta vienošanās par 114 jeb 44% komentāru iekļaušanu VSID tekstā.
450. Paralēli tam Finanšu ministrija 2006.gada 25.janvārī organizēja apaļā galda diskusiju ar aktīvākajām NVO (Eiropas Kustība Latvijā, Sabiedriskās politikas centrs „Providus”, Latvijas Pieaugušo izglītības asociāciju, Latvijas Zaļo kustību), lai vienotos par neskaidrajiem organizāciju izteiktajiem komentāriem. Lielākā daļa diskusiju jautājumu bija saistīti ar ESF finansējumu. Sabiedrisko konsultāciju rezultātā VSID būtiskāk akcentēti jautājumi, kas saistīti ar cilvēkresursu jomu, īpaši izglītību un zinātni.
451. Triju DP („Cilvēkresursi un nodarbinātība”, „Uzņēmējdarbība un inovācijas” un „Infrastruktūra un pakalpojumi”) sabiedriskās apspriedes sākās 2006.gada 16.maijā, kas arī sakrīt ar oficiālo DP saskaņošanas gaitu. Par DP kopumā tika saņemti 453 sabiedrisko apspriežu komentāri, no kuriem 240 jeb 53% tika ņemti vērā DP.
452. Komentāru sadalījums pa DP ir šāds - 177 komentāri par DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” (89 komentāri jeb 50,3% no tiem ņemti vērā DP), 102 komentāri par DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” (46 komentāri jeb 45,1% no tiem ņemti vērā DP) un 174 komentāri par DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” (105 komentāri jeb 60,3% no tiem ņemti vērā DP).
453. Ar Reģionālo struktūrfondu informācijas centru palīdzību piecos Latvijas plānošanas reģionos tika organizētas DP sabiedriskās apspriešanas. Bez ministrijas apaļā galda diskusijām 2006.gada 26.jūnijā tika organizēta arī tikšanās ar cilvēkresursu, uzņēmējdarbības, makroekonomikas, infrastruktūras, reģionālās attīstības un ES finansējuma jautājumu ekspertiem. Diskusijas, kuru norise tika atspoguļota interneta portālā www.politika.lv, iekļāva tādus apspriežamos jautājumus kā 2007.–2013.gada ES fondu plānošanas dokumentos apskatītie investīciju virzieni.
454. Visbeidzot 2006.gada 6.septembrī Finanšu ministrija organizēja diskusiju par ES fondu apguves jautājumiem 2007.–2013. gadā, uzaicinot valsts, sabiedriskās organizācijas, reģionu un sociālos partnerus, kā arī ESF finansējuma saņēmējus iepriekšējā programmēšanas periodā, lai darba grupās apspriestu fondu vadības sistēmas izmaiņas jaunajā plānošanas periodā.
455. Plānošanas reģioni tika iesaistīti vairākkārtējās diskusijās ar atbildīgajām iestādēm, ko organizēja Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija, lai identificētu teritoriālos kritērijus (specifiskas uz konkrētām teritorijām vērstas atbalsta aktivitātes, specifiski projektu atlases kritēriji, reģionālās kvotas, diferencēta līdzfinansējuma likme) atbalsta aktivitāšu ietvaros, tādā veidā sekmējot teritoriju līdzsvarotas attīstības horizontālās prioritātes ievērošanu.
456. Ņemot vērā iepriekš minēto, partnerības princips tika ievērots arī DP apstiprināšanas tālākajā gaitā – MK apstiprinātajā sarunu delegācijā konsultācijām ar Eiropas Komisiju par plānošanas dokumentu apstiprināšanu bija arī sociālekonomisko un reģionālo partneru, kā arī NVO pārstāvji. Līdz ar to partneriem, tāpat kā atbildīgo iestāžu un nozaru ministriju pārstāvjiem tika radīta iespēja piedalīties visos divpusējos sarunu raundos ar Eiropas Komisiju par plānošanas dokumentu apstiprināšanu, kas noritēja 2007.gada martā un aprīlī.
457. Partnerības princips tiks ievērots arī ES fondu ieviešanā, uzraudzībā un izvērtēšanā – piesaistot partnerus ES fondu aktivitāšu ieviešanas, uzraudzības un izvērtēšanas

dokumentācijas izstrādē, organizējot sabiedriskās apspriedes par ES fondu aktivitāšu ieviešanas nosacījumiem (projektu vērtēšanas kritērijiem, MK noteikumiem par aktivitātes ieviešanu), partnerus iesaistot projektu vērtēšanas komisijās, partneriem piedaloties uzraudzības komitejas darbā, kā arī iesaistot programmas ieviešanas finanšu un fiziskā progresu uzraudzībā. Tādējādi tiks nodrošināta partnerības principa ievērošana, kā arī plānošanas reģionu vajadzību īstenošana, ievērojot konkrētai teritorijai raksturīgās attīstības iezīmes un potenciālu.

6.3. IEVIEŠANA

458. ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu ieviešanā noteikti šādi horizontālie principi:
- Vienkāršošanas princips: projekta iesnieguma vērtēšana un lēmums par atbalstu projekta īstenošanai struktūrfondu un Kohēzijas fonda ietvaros tiek pieņemts vienā institūcijā,
 - Efektivitātes princips: laiks no projekta iesnieguma pieņemšanas termiņa beigām līdz lēmuma pieņemšanai par projekta apstiprināšanu nedrīkst pārsniegt trīs mēnešus, izņemot lielos projektus. Konkrēti finansējuma saņēmēji tiek definēti nacionālā līmeņa plānošanas dokumentos un normatīvajos aktos.

(Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 13.01.2009. rīkojumu nr.11)

Projektu atlase

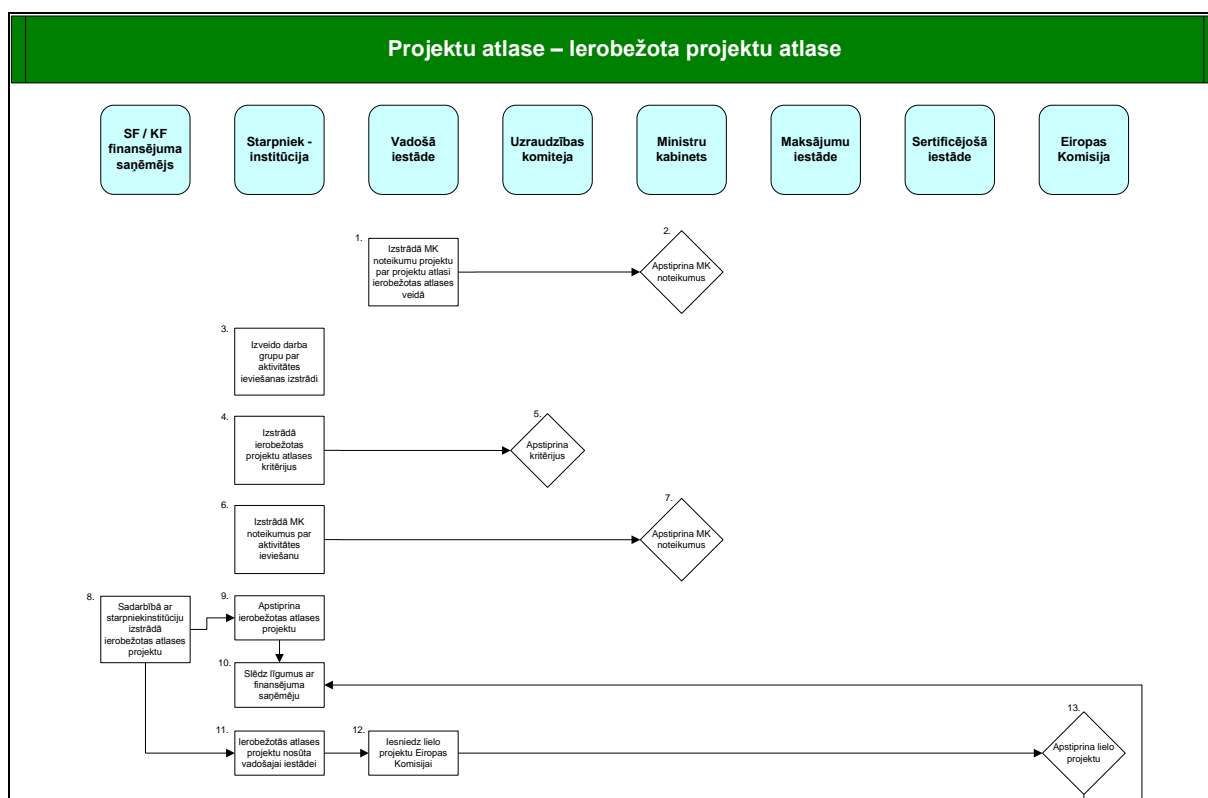
459. 2007.-2013.gada plānošanas periodā paredzēti divi ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu atlases veidi:
- ierobežota projektu atlase,
 - atklāts konkurss.
460. Ierobežota projektu atlase kā struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu atlases veids ir nozares ministrijas izstrādāta projektu atlases kārtība politikas īstenošanai noteiktā investīciju jomā ierobežotam finansējuma saņēmēju lokam, kuru uzaicina iesniegt projekta iesniegumu. Šajā gadījumā apstiprina un finansē visus projektu iesniegumus, kuri atbilst projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijiem.
461. Atklāts konkurss kā struktūrfondu līdzfinansēto projektu atlases veids paredz sacensību starp projektu pieteikumiem, kā rezultātā tiek atlasīti projekti, kuri tiks līdzfinansēti no ES fondu līdzekļiem.
462. DP aktivitātei atbilstošais ieviešanas veids noteikts DP papildinājumā, kuru apstiprina Ministru kabinets.

Ierobežota projektu atlase

463. Vadošā iestāde izstrādā MK noteikumu projektu par projektu atlasīto ierobežotas atlases veidā, nosakot vienotus nosacījumus projektu atlasei (Kārtība, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un ES fondu ieviešanu, t.sk. iepirkuma dokumentācijas un iepirkuma procedūras norises izlases veida pirmspārbaudi) (1). MK apstiprina MK noteikumus (2).
464. Starpniekinstitūcija izveido darba grupu par aktivitātes ieviešanas izstrādi (3).
465. Starpniekinstitūcija izstrādā ierobežotas projektu atlases kritērijus (4), kas tiek iesniegti vadošajā iestādē. Vadošā iestāde virza tos apstiprināšanai UK (5).
466. Starpniekinstitūcija izstrādā MK noteikumu projektu par aktivitātes ieviešanu, kuros iekļauj

projektu atlasē kritērijus (6).

467. Pēc MK noteikumu projekta par aktivitātes ieviešanu izstrādes starpniekinstitūcija iesniedz tos izsludināšanai VSS, kā ietvaros vadošā iestāde un citas nozares ministrijas sniedz atzinumu par MK noteikumu projektu. Starpniekinstitūcija iesniedz saskaņoto MK noteikumu projektu apstiprināšanai MK (7).
468. Starpniekinstitūcija nosūta uzaicinājumu iesniegt projekta iesniegumu ierobežotam pretendentu lokam.
469. SF/KF finansējuma saņēmējs izstrādā ierobežotas atlasē projektu (8) un iesniedz to starpniekinstitūcijā. Starpniekinstitūcija izvērtē un apstiprina ierobežotas atlasē projektu (9) un slēdz līgumu ar finansējuma saņēmēju (10).
470. Lielo projektu gadījumā starpniekinstitūcija ierobežotās atlasē projektu nosūta vadošajai iestādei (11), kura to pārsūta Eiropas Komisijai (12). Eiropas Komisija apstiprina lielo projektu (13) un starpniekinstitūcija slēdz līgumu ar finansējuma saņēmēju (10).

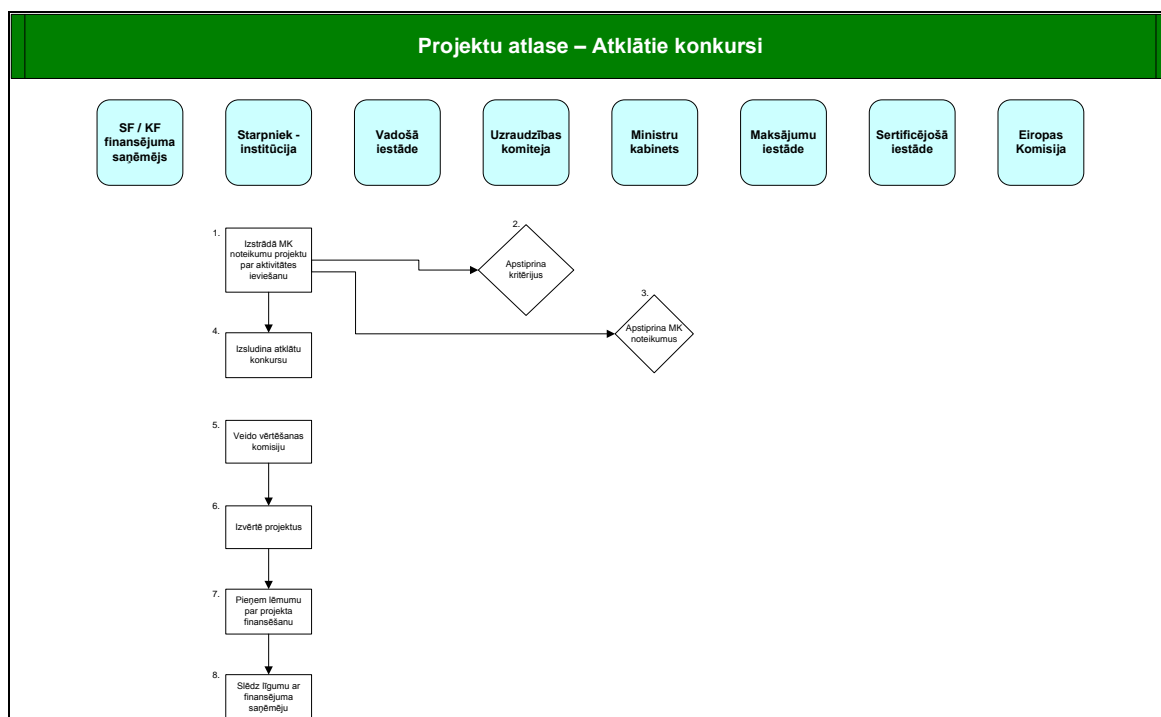

Attēls Nr. 4: Projektu atlasē shēma ierobežota konkursa projektu atlasē

Atklāts konkurss

471. Starpniekinstitūcija izstrādā MK noteikumu projektu par aktivitātes ieviešanu (1).
472. MK noteikumu projektā iekļautos kritērijus projektu atlasē starpniekinstitūcija iesniedz vadošajā iestādē apstiprināšanai UK. UK apstiprina projektu atlasē kritērijus (2).
473. Pēc kritēriju apstiprināšanas UK starpniekinstitūcija izstrādāto MK noteikumu projektu virza saskaņošanai VSS, kā ietvaros vadošā iestāde un citas nozares ministrijas sniedz atzinumu par MK noteikumu projektu. Starpniekinstitūcija iesniedz saskaņoto MK noteikumu projektu apstiprināšanai MK (3).
474. Pēc MK noteikumu apstiprināšanas starpniekinstitūcija izsludina atklātu konkursu projektu pieteikšanai (4).

475. Starpniekinstitūcija veido atklātu projektu konkursa vērtēšanas komisiju (5). Vērtēšanas komisija izvērtē projektus (6), pēc kā tiek pieņemts lēmums par projekta finansēšanu (7).
476. Starpniekinstitūcija slēdz līgumu ar finansējuma saņēmēju par atklāta konkursa projekta īstenošanu (8).

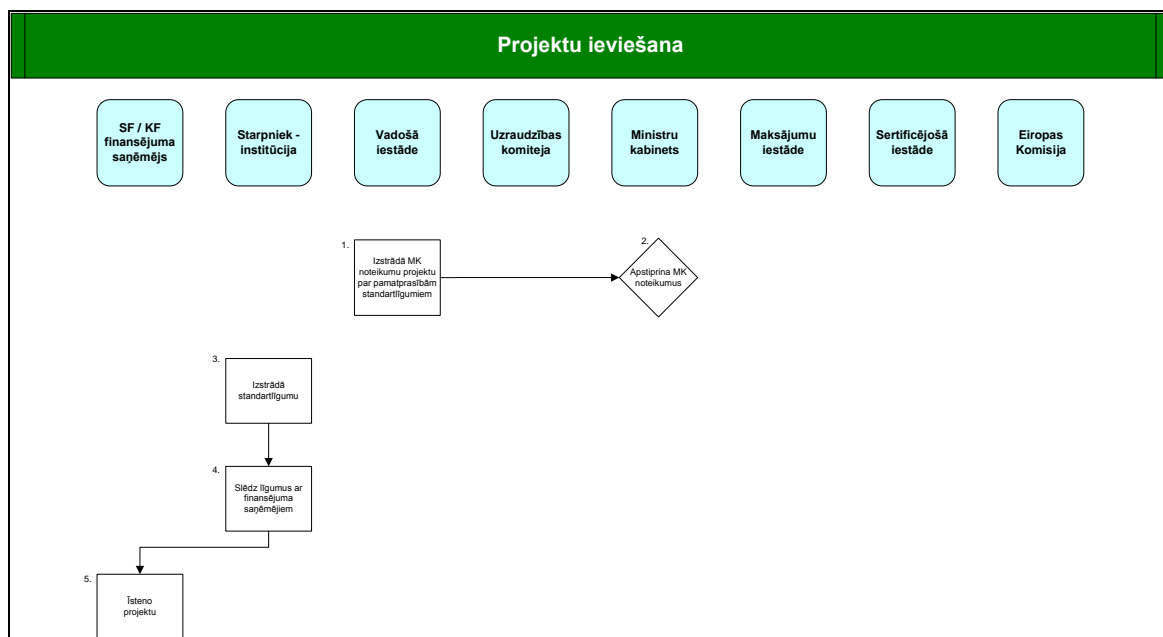

Attēls Nr. 5: Projektu atlases shēma atklāta konkursa projektu atlasē

Projektu ieviešana

477. Vadošā iestāde izstrādā MK noteikumu projektu par prasībām standartlīgumiem (Kārtība, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un ES fondu ieviešanu, t.sk. iepirkuma dokumentācijas un iepirkuma procedūras norises izlases veida pirmspārbaudi) (1). Vadošā iestāde izstrādāto MK noteikumu projektu virza saskaņošanai VSS, kā ietvaros citas nozares ministrijas sniedz atzinumu par MK noteikumu projektu. Vadošā iestāde iesniedz saskaņoto MK noteikumu projektu apstiprināšanai MK. MK apstiprina MK noteikumus (2).
478. Starpniekinstitūcija izstrādā standartlīgumu (3), balstoties uz kuru tā slēdz līgumu ar finansējuma saņēmēju (4).
479. Finansējuma saņēmējs īsteno projektu (5). Finansējuma saņēmējs veic iepirkuma procedūru²⁶ un atbilstoši nacionālajiem tiesību aktiem nodrošina iepirkuma procesu. Finansējuma saņēmējs slēdz līgumu ar darbu izpildītāju par darbu izpildi, piegādēm un pakalpojumiem un nodrošina projekta ieviešanas darbības uzraudzību saskaņā ar noslēgtajiem līgumiem.

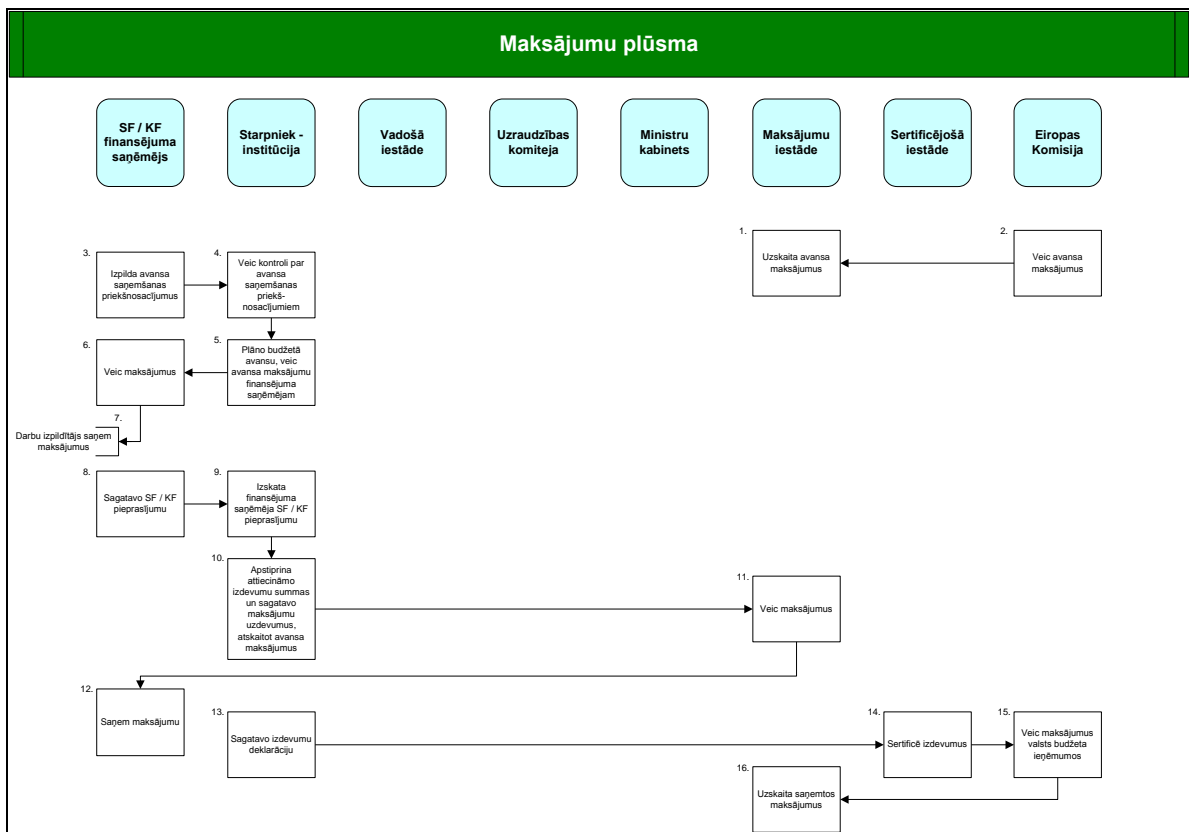
²⁶ Ja pasūtītāja funkcijas iepirkuma laikā neveic nozares ministrija.

Attēls Nr. 6: Projektu ieviešanas shēma

Maksājumu plūsma

480. Eiropas Komisija veic avansa maksājumus (2), Maksājumu iestāde uzskaita avansa maksājumus (1).
481. Finansējuma saņēmējs izpilda noteiktos avansa maksājuma saņemšanas priekšnosacījumus (3) un informē par to starpniekinstitūciju, pēc kā starpniekinstitūcija veic kontroli par avansa saņemšanas priekšnosacījumiem (4). Starpniekinstitūcija plāno budžetā avansa maksājumu finansējuma saņēmējam un veic avansa maksājumu finansējuma saņēmējam (5).
482. Finansējuma saņēmējs veic maksājumus darbu izpildītājam (6). Darbu izpildītājs saņem maksājumus (7). Finansējuma saņēmējs sagatavo SF/KF finansējuma pieprasījumu un iesniedz to starpniekinstitūcijā (8).
483. Starpniekinstitūcija izskata SF/KF finansējuma pieprasījumu (9), apstiprina attiecināmo izdevumu summas un sagatavo maksājumu uzdevumu, atskaitot veiktos avansa maksājumus (10). Starpniekinstitūcija nosūta maksājumu uzdevumu maksājumu iestādei (11). Maksājumu iestāde veic maksājumu finansējuma saņēmējam (12).
484. Starpniekinstitūcija sagatavo izdevumu deklarāciju un nosūta to pārbaudei vadošajai iestādei (13). Vadošā iestāde pārbauda izdevumu deklarāciju un nosūta to sertificējošajai iestādei (14), kura sertificē izdevumus (15).
485. Sertificējošā iestāde iesniedz izdevumu deklarāciju Eiropas Komisijā. Eiropas Komisija veic maksājumus valsts budžeta ieņēmumos (16). Maksājumu iestāde uzskaita saņemtos maksājumus (17).

Attēls Nr. 7: Maksājumu plūsmas shēma

6.4. UZRAUDZĪBA

486. Uzraudzības mērķis ir nodrošināt regulāru struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas uzraudzību atbilstoši DP noteiktajām prioritātēm un mērķiem. DP uzraudzība nodrošinās ieviešanas kvalitāti un efektivitāti, novērtējot DP definēto finansiālo un fizisko rādītāju progresu un programmas ieviešanas gaitu.
487. Lai nodrošinātu efektīvu struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansējuma izmantošanu, vadošā iestāde izveido DP ieviešanas uzraudzības sistēmu.
488. Lai nodrošinātu regulāru DP noteikto rādītāju uzraudzību un analīzi, vadošā iestāde sadarbībā ar starpniekinstitūcijām izstrādā programmas novērtēšanas rādītājus. DP tiek noteikti iznākuma un rezultāta rādītāji prioritātes līmenī. Lai apkopotu nepieciešamo informāciju, DP papildinājumā tiks noteikti iznākuma un rezultāta rādītāji pasākumu līmenī.
489. DP uzraudzība sākas zemākajā – projektu līmenī. Projekts ir analīzes pamatvienība, kurā tiek savākta uzraudzībai nepieciešamā informācija. Informācija par projektiem tiek apkopota, parādot ieviešanas gaitu aktivitātes, pasākuma, prioritātes un DP līmenī.

Uzraudzības komiteja

490. Saskaņā ar Padomes regulu (EK) Nr. 1083/2006 (2006. gada 11. jūlijs), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, DP uzraudzības komiteja tiek izveidota ne vēlāk kā trīs mēnešu laikā pēc darbības programmas apstiprināšanas.
491. Atbilstoši Konceptijai par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda plānošanas un vadības sistēmu 2007.-2013.gadā Latvijā visām darbības programmām paredzēts izveidot kopīgu uzraudzības komiteju. Uzraudzības komitejas nolikumu apstiprina Ministru kabinets. Uzraudzības komiteju vada vadošās iestādes vadītājs, uzraudzības komitejā iekļauti pārstāvji

no vadošās iestādes, maksājumu iestādes, starpniekinstitūcijām, ieviešanas aģentūrām, audita iestādes, sertificējošās iestādes. Novērotāja statusā uzraudzības komitejā piedalās arī reģionālo, nevalstisko (kas nodarbojas ar tādiem jautājumiem kā vides aizsardzība, vienādas iespējas, informācijas sabiedrība un citi), ekonomisko un sociālo partneru (Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības, Latvijas Darba devēju konfederācijas) pārstāvji, kā arī Zemkopības ministrijas, Ārlietu ministrijas, Saeimas Eiropas lietu komisijas pārstāvji, Labklājības ministrijas pārstāvis, kā atbildīgā persona par horizontālās prioritātes „Vienādas iespējas” koordināciju un Vides ministrijas pārstāvis kā atbildīgā persona par horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” vides aizsardzības jautājumos koordināciju. Uzraudzības komitejas darbā piedalās arī Eiropas Komisijas un starptautisko finanšu institūciju pārstāvji.

492. Uzraudzības komitejai tiek izveidotas divas apakškomitejas – atsevišķi ERAF un KF līdzfinansēto darbības programmu uzraudzībai un ESF darbības programmas uzraudzībai.
493. Uzraudzības komiteja pārliecinās par DP izpildes efektivitāti un kvalitāti. Šim mērķim uzraudzības komiteja veic šādus uzdevumus:
- periodiski pārbauda DP specifisko mērķu ieviešanas gaitu un novērtē sasniegtos rezultātus,
 - pārskata sasniegtos mērķus prioritāšu un pasākumu līmenī,
 - izskata un apstiprina priekšlikumus grozījumiem DP,
 - apstiprina katra pasākuma ietvaros finansējamo projektu vērtēšanas kritērijus,
 - izskata un apstiprina gadskārtējos un noslēguma ieviešanas ziņojumus pirms to nosūtīšanas EK,
 - iepazīstas ar kontroles gadskārtējo ziņojumu vai šā ziņojuma daļu un atbilstīgajiem EK komentāriem,
 - apstiprina ES struktūrfondu vadības komunikācijas stratēģiju,
 - ierosina izvērtēšanas,
 - apstiprina izvērtēšanas plānu,
 - veic horizontālo prioritāšu, t.sk. horizontālās prioritātes „Ilgtspējīga attīstība” monitoringu un vides aizsardzības politikas uzraudzību un vides aizsardzības politikas īstenošanu.

Vadības informācijas sistēma

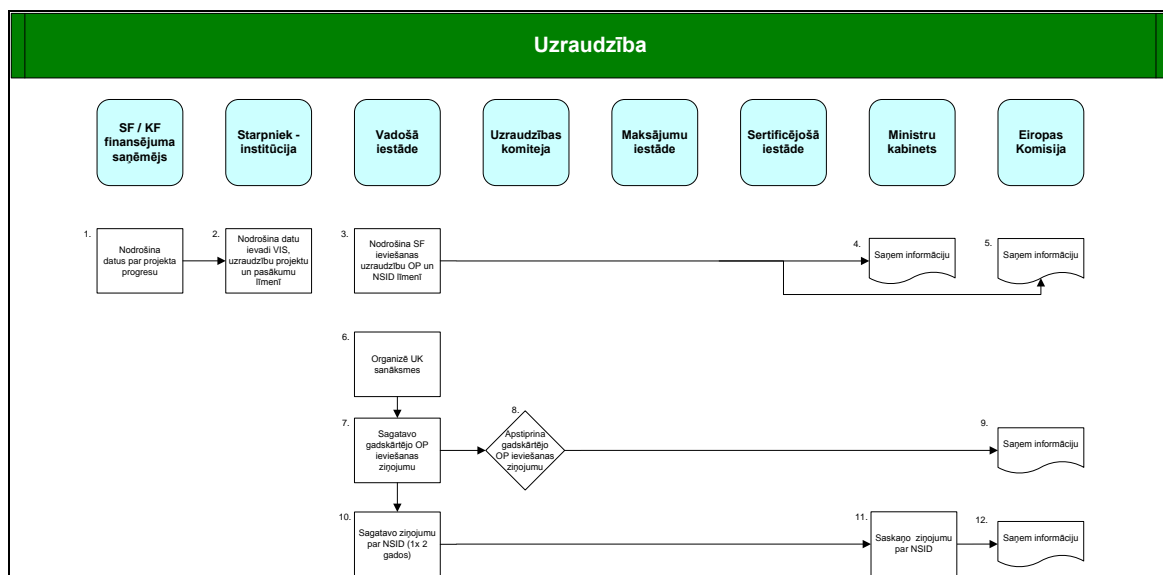
494. Lai nodrošinātu efektīvu uzraudzības sistēmu Latvijā, tiek izveidota struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības informācijas sistēma – VIS, kas ir viens no struktūrfondu un Kohēzijas fonda uzraudzības īstenošanas instrumentiem. Lai nodrošinātu operacionālu informācijas apriti, par SF/KF VIS izstrādi un uzturēšanu atbild vadošā iestāde.
495. VIS lietošanas mērķi ir:
- uzkrāt datus par ES struktūrfondu/Kohēzijas fonda finansētajām aktivitātēm;
 - uzskaitīt ES struktūrfondu/ Kohēzijas fonda finansēto projektu ietvaros veiktos maksājumus;
 - uzkrāt informāciju par uzraudzības rādītāju izpildi;
 - uzkrāt iznākuma, rezultāta un ietekmes rādītājus un izstrādāt iznākuma datus;
 - veikt elektronisku datu apmaiņu ar Eiropas Komisiju, veikt datu apstrādi, veidojot dažādas atskaites utt.
496. VIS uzkrās datus par finanšu rādītājiem (ieguldītām un izmaksātām summām), kā arī par īstenošanas seku rādītājiem (iznākuma, rezultatīviem un ietekmes rādītājiem).

Uzraudzības procesa nodrošināšana

497. Operacionālas informācijas aprites nodrošināšanai SF/KF finansējuma saņēmējs nodrošina datu par projekta progresu uzkrāšanu un to iesniegšanu attiecīgajai starpniekinstitūcijai (1).

Starpniekinstitūcija pārbauda SF/KF finansējuma saņēmēja iesniegto informāciju un ievada SF/KF finansētā projekta īstenošanas datus VIS (2). Starpniekinstitūcija analizē problēmas SF/KF ieviešanā un sniedz priekšlikumus vadošajai iestādei par SF/KF ieviešanas uzlabošanu. Vadošā iestāde izskata starpniekinstitūcijas iesniegto informāciju un novērtē SF/KF izlietošanu saskaņā ar DP un VSID noteiktajām prioritātēm un mērķiem (3). Iepriekšminēto informāciju kopā ar SF/KF izlietošanas novērtējumu vadošā iestāde nosūta MK un EK (4, 5).

498. Lai nodrošinātu efektīvu informācijas apmaiņu starp ERAF un ESF vadībā iesaistītajām institūcijām un ELFLA un EZF iesaistītajām institūcijām par projektiem un finansējuma saņēmējiem, kas ir pieteikušies vai saņēmuši atbalstu no fondiem, VIS tiks savstarpēji savienota ar Lauku atbalsta dienesta vadības informācijas sistēmu. Tas ir paredzēts kā efektīvs instruments iespējamās ERAF un ESF projektu un finansējuma saņēmēju pārklāšanās ar ELFLA un EZF projektiem un finansējuma saņēmējiem novēršanai papildus programmas līmenī noteiktajiem uzraudzības mehānismiem.
499. Vadošā iestāde nodrošina UK organizēšanu un vadību (6). VI sagatavo un iesniedz gadskārtējo DP ieviešanas ziņojumu, kurš sniedz informāciju par programmas ieviešanas finanšu un fizisko progresu (7) UK apstiprināšanai. UK apstiprina gadskārtējo DP ieviešanas ziņojumu (8) un vadošā iestāde iesniedz to EK (9).
500. Balstoties uz uzraudzības informāciju, vadošā iestāde sagatavo ziņojumu par VSID ieviešanu (10). Pēc saskaņojuma ar MK (11) vadošā iestāde iesniedz ziņojumu par VSID ieviešanu EK (12).

Attēls Nr. 8: Uzraudzības nodrošināšanas shēma

6.5. IZVĒRTĒŠANA

501. Saskaņā ar Padomes regulas (EK) Nr. 1083/2006 (2006.gada 11.jūlijs), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, 47.pantā noteikto, kā arī saskaņā ar vispārpieņemto praksi izvērtēšanas mērķis ir uzlabot fondu atbalsta kvalitāti, efektivitāti un saderību un darbības programmu stratēģiju un īstenošanu, ņemot vērā īpašās strukturālās problēmas attiecīgajās dalībvalstīs un reģionos.
502. Izvērtēšanas veikšanu nodrošina Vadošā iestāde sadarbībā ar ES fondu vadībā iesaistītajām institūcijām, izveidojot starpinstiūciju darba grupu, kas nodrošina izvērtēšanas kvalitatīvu veikšanu (darba grupas funkcijas tiek noteiktas tās reglamentā) un kuras sastāvā ietilpst visu FMPogr_13022014_2DP; Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas”

ES fondu vadībā iesaistīto institūciju un Eiropas Komisijas deleģēti pārstāvji.

503. Tiek izdalīti izvērtējumi, kas tiek veikti pirms (*ex-ante*) un pēc (*ex-post*) attiecīgā plānošanas perioda, kā arī tā laikā (*thematic/ on-going*).
504. Izvērtējumus veic iekšēji vai ārēji neatkarīgi eksperti.
505. Izvērtēšana tiek finansēta no tehniskās palīdzības līdzekļiem.
506. Izvērtēšanas rezultāti tiek publicēti saskaņā ar spēkā esošajiem normatīviem aktiem par piekļuvi dokumentiem. Uzraudzības komiteja tiek informēta par veikto izvērtēšanu rezultātiem un par izvērtētāju izteikto rekomendāciju ieviešanas statusu, kā arī var ierosināt izvērtēšanu.
507. Vadošā iestāde izstrādā izvērtēšanas plānu, kurā attiecībā uz izvērtēšanas jautājumiem izklāstītas indikatīvās izvērtēšanas darbības. Vadošā iestāde sadarbībā ar starpinstitūciju darba grupu, nodrošina iespējamo ieviešanas procesa grūtību novirzīšanu izvērtēšanas aktivitātēs un neatkarīgo ekspertu izteikto secinājumu un ierosinājumu izskatīšanu un ieviešanu praksē.
508. Izvērtējumu plāns tiks saskaņots uzraudzības komitejā līdz 2008.gada jūlijam.

Ex-ante izvērtēšana

509. Sākotnējo (*ex-ante*) izvērtēšanu veic tās iestādes atbildībā, kas ir atbildīga par plānošanas dokumentu sagatavošanu.
510. Sākotnējās izvērtēšanas mērķis ir nodrošināt kvalitatīvu ES fondu plānošanas dokumentu 2007.-2013.gadiem izstrādi, atbilstoši ES un Latvijas normatīviem aktiem, kā arī saskaņā ar valsts attīstības vajadzībām un ES un Latvijas plānošanas dokumentos noteikto.
511. Saskaņā ar iepriekš minētās regulas 48.pantu sākotnējās izvērtēšanas mērķis ir optimizēt budžeta līdzekļu sadali darbības programmās un uzlabot plānošanas kvalitāti. Izvērtējumos identificē un izvērtē atšķirības, trūkumus un attīstības potenciālu, sasniedzamos mērķus, sagaidāmos rezultātus, kvantitatīvos mērķus, ja vajadzīgs – ierosinātās reģiona stratēģijas saskaņotību, Kopienas pievienoto vērtību, to, ciktāl ir ņemtas vērā Kopienas prioritātes, iepriekšējā plānošanā izdarītos secinājumus, kā arī īstenošanas, uzraudzības, izvērtēšanas un finanšu pārvaldības procedūru kvalitāti.
512. Sākotnējā izvērtēšana noris paralēli ar ES fondu plānošanas dokumentu sagatavošanu. Tās laikā neatkarīgi eksperti plānošanas dokumentu sagatavotājiem sniedz vērtējumu un rekomendācijas par dokumentu izstrādi, kā arī piedalās sarunās ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.
513. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums ir daļa no sākotnējās izvērtēšanas procesa, kura ietvaros tika veikta plānošanas dokumentu līmenim atbilstošo ES un Latvijas vides politikas dokumentu un normatīvo aktu analīze, analizētas plānošanas dokumentos paredzētās aktivitātes no vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības viedokļa, noteikta plānošanas dokumentu realizācijas iespējamā ietekme uz vidi, analizētas iespējamās alternatīvas, ja tādas tiek izvirzītas, kā arī sniegtas rekomendācijas plānošanas dokumentos paredzēto darbību ietekmes uz vidi samazināšanai un ilgtspējīgas attīstības veicināšanai.
514. Sīkāku informāciju par ES fondu plānošanas dokumentu sākotnējo izvērtēšanu un stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu skatīt sadaļā par *ex-ante* izvērtējuma norisi.

Ex-post izvērtēšana

515. Saskaņā ar Padomes regulā (EK) Nr. 1083/2006 (2006. gada 11. jūlijs), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, 49.pantu Eiropas Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalsti un vadošo iestādi veic un līdz 2015.gada 31.decembrim pabeidz FMProgr_13022014_2DP; Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas”

noslēguma (*ex-post*) izvērtēšanu.

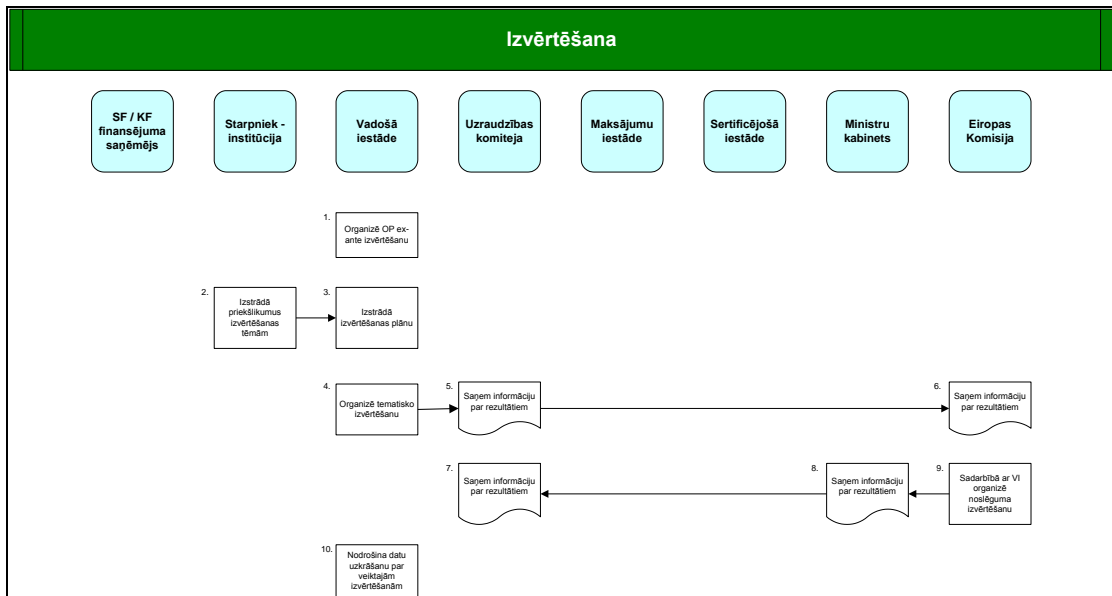
516. Noslēguma izvērtējums aptver visas darbības programmas, un tajā izskata resursu izmantošanas apjomu, fonda plānošanas efektivitāti un lietderību un tā sociālekonomisko ietekmi, izdarot secinājumus par politiku ekonomiskās un sociālās kohēzijas jomā. Izvērtējumā identificē faktorus, kas bijuši par iemeslu darbības programmu īstenošanas panākumiem vai neveiksmēm, kā arī identificē labās prakses piemērus.

Stratēģiskā un darbības izvērtēšana

517. Iepriekš minētā regula paredz veikt gan stratēģiska rakstura izvērtējumus, lai izskatītu programmas vai programmu grupas attīstību saistībā ar Kopienas un attiecīgās valsts prioritātēm, gan darbības izvērtējumus, lai veicinātu darbības programmas uzraudzību.
518. Izvērtēšana var notikt pa tēmām, politikas jomām, prioritātes asīm, par daļu no vai par visu plānošanas dokumentu, kā arī var būt kopīgas izvērtēšanas par vairāku ES fondu jautājumiem un citas izvērtēšanas par kādu politikas jomu, kas aptver vairākus finanšu avotus, ne tikai no ES fondus.
519. Gadījumos, kad plānošanas dokumentos būtu nepieciešams veikt grozījumus vai izmaiņas, tiks veikts pamatojošs izvērtējums.
520. Izvērtējumu sagatavošanas rezultātā tiks vērtēta gan horizontālo politiku ietekme, gan programmu ietekme, tai skaitā, mērītas VSID minēto konteksta rādītāju un ietekmes rādītāju vērtības, DP minēto iznākuma un rezultāta rādītāju vērtības.
521. Pamatojums darbības izvērtēšanas veikšanai ir 25% novirze no gadskārtējās mērķa vērtības, kas ir noteikta, proporcionāli sadalot 2009. vai 2013.gadā sasniedzamo mērķa vērtību pa gadiem, ievērojot ar konkrēto rādītāju saistītās aktivitātes uzsākšanas termiņu. 25% novirzes gadījumā par faktu tiek informēta uzraudzības komiteja un starpinstitūciju darba grupa, kas, izvērtējot esošo situāciju, pieņem lēmumu par darbības izvērtēšanas uzsākšanu. Uzraudzības komiteja un starpinstitūciju darba grupa var lemt arī par stratēģisko un darbības izvērtēšanas veikšanu, balstoties uz citiem iemesliem.
522. Izvērtēšanas tiks pabeigtas plānošanas perioda ietvaros, lai nodrošinātu iespēju vadošajai iestādei veikt pasākumus darbības programmu uzlabošanai vai iegūt noderīgus secinājumus nākamā plānošanas perioda sagatavošanai.

Izvērtēšanu organizēšana

523. Vadošā iestāde organizē DP sākotnējo izvērtēšanu (1) un izmanto tās rezultātus DP pilnveidošanai.
524. Starpniekinstitūcija izstrādā priekšlikumus izvērtēšanas tēmām un iesniedz tos vadošajā iestādē tematiskās izvērtēšanas organizēšanai un tematiskās izvērtēšanas plāna izstrādei (2). Vadošā iestāde izskata un apkopo starpniekinstitūcijas iesniegtās izvērtēšanas tēmas, ja nepieciešams, identificē papildu izvērtēšanas tēmas, un izstrādā izvērtēšanas plānu (3), saskaņā ar kuru organizē tematisko izvērtēšanu. Vadošā iestāde organizē tematiskās izvērtēšanas (4), un, saņemot izvērtēšanas rezultātus, informē par tiem darbības programmu UK (5) un EK (6).
525. Ar vadošās iestādes līdzdalību EK organizē DP noslēguma izvērtēšanu (7), par kuras rezultātiem tiek informēta arī darbības programmu UK un MK (8, 9).
526. Vadošā iestāde nodrošina datu uzkrāšanu par veiktajām izvērtēšanām un to rezultātiem (10).

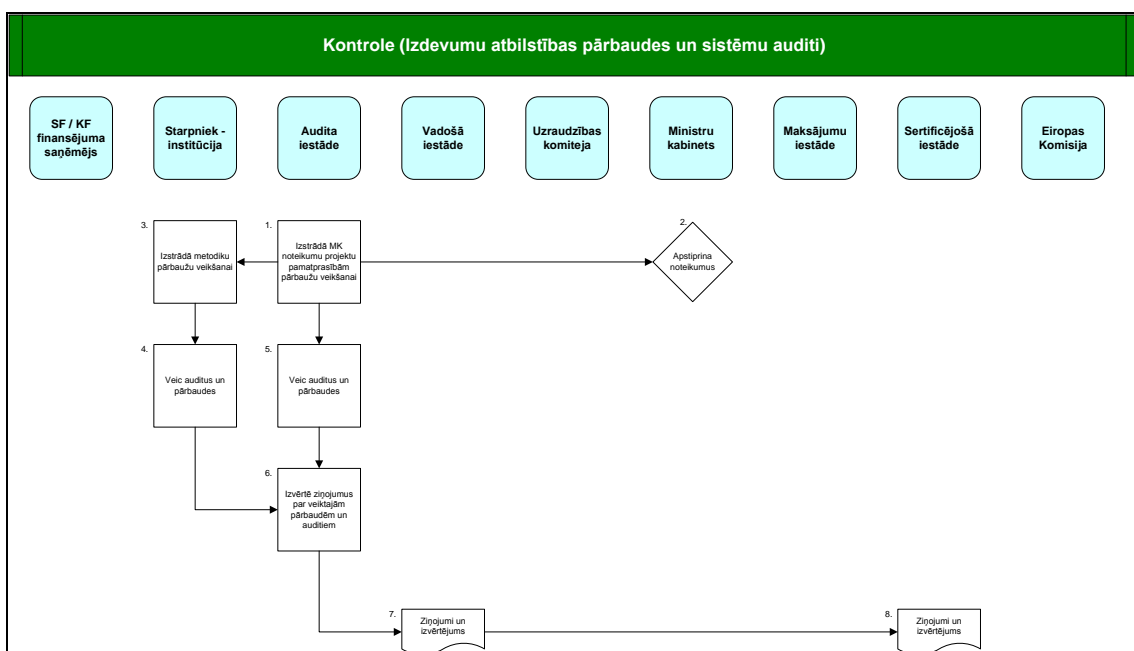

Attēls Nr. 9: Izvērtēšanas nodrošināšanas shēma

6.6. KONTROLES

Izdevumu atbilstības pārbaudes un sistēmu atbilstības un efektivitātes auditi

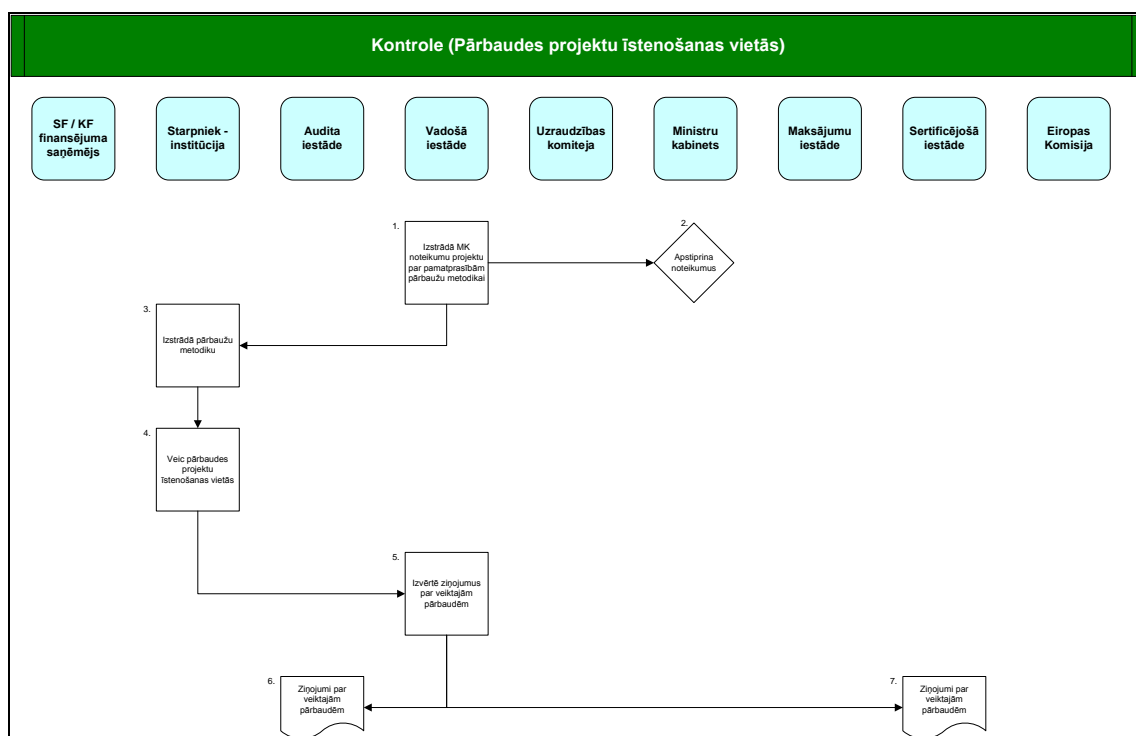
527. AI izstrādā MK noteikumu projektu par pamatprasībām izdevumu atbilstības pārbaudei veikšanai (1). Pēc iepriekš minēto noteikumu apstiprināšanas MK (2) SI izstrādā metodiku (iekšējās kārtības un procedūras) izdevumu atbilstības pārbaudei un sistēmas atbilstības un efektivitātes auditu veikšanai (3). SI attiecīgā struktūrvienība, kuras funkcijas ir nodalītas no par SF/KF ieviešanu atbildīgo struktūrvienību funkcijām, veic izdevumu atbilstības pārbaudes un sistēmu atbilstības un efektivitātes auditus (4). Arī AI ir tiesības veikt izdevumu atbilstības pārbaudes un sistēmu atbilstības un efektivitātes auditus (5). AI saņem ziņojumus par visām SI veiktajām izdevumu atbilstības pārbaudēm un sistēmu atbilstības un efektivitātes auditiem un izvērtē tos (6). Ziņojumu kopijas un AI izvērtējums tiek nosūtīti informācijai VI un SEI (7; 8).

Attēls Nr. 10: Izdevumu atbilstības pārbaudes un sistēmu atbilstības un efektivitātes auditu shēma

Pārbaudes projektu īstenošanas vietās

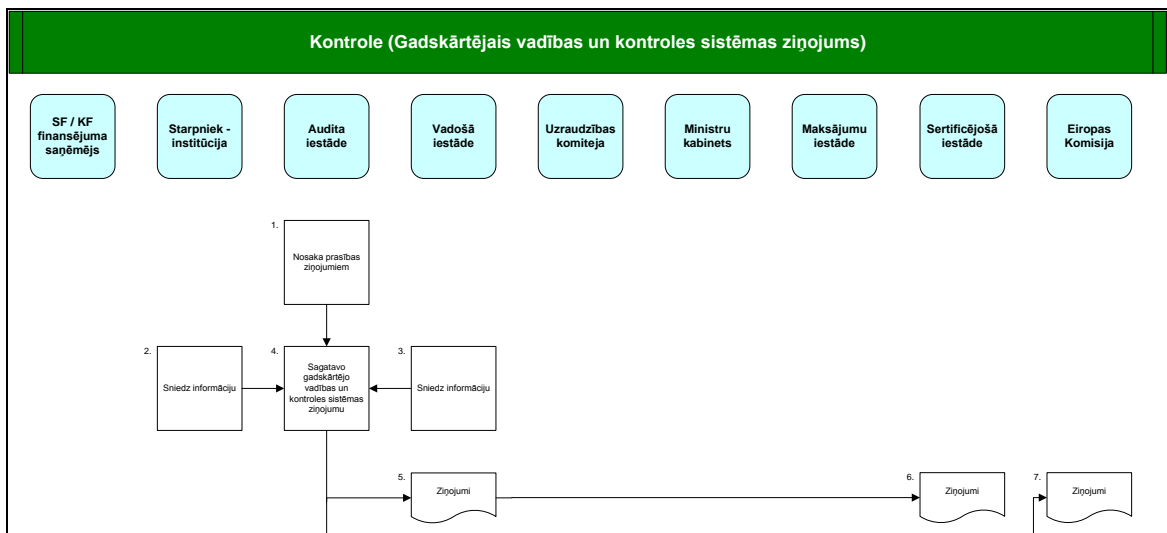
528. VI izstrādā MK noteikumu projektu par pamatprasībām pārbaužu projektu īstenošanas vietās veikšanai (1). Pēc iepriekš minēto noteikumu apstiprināšanas MK (2) SI izstrādā metodiku (iekšējās kārtības un procedūras) pārbaužu projektu īstenošanas vietās veikšanai (3). SI attiecīgā struktūrvienība veic pārbaudes projektu īstenošanās vietās (4). VI saņem ziņojumus par visām SI veiktajām pārbaudēm projektu īstenošanas vietās un izvērtē tos (5). Ziņojumu kopijas tiek nosūtītas informācijai AI un SEI (6, 7).

Attēls Nr. 11: Pārbaužu projektu īstenošanas vietās shēma

Gadskārtējais vadības un kontroles sistēmas ziņojums

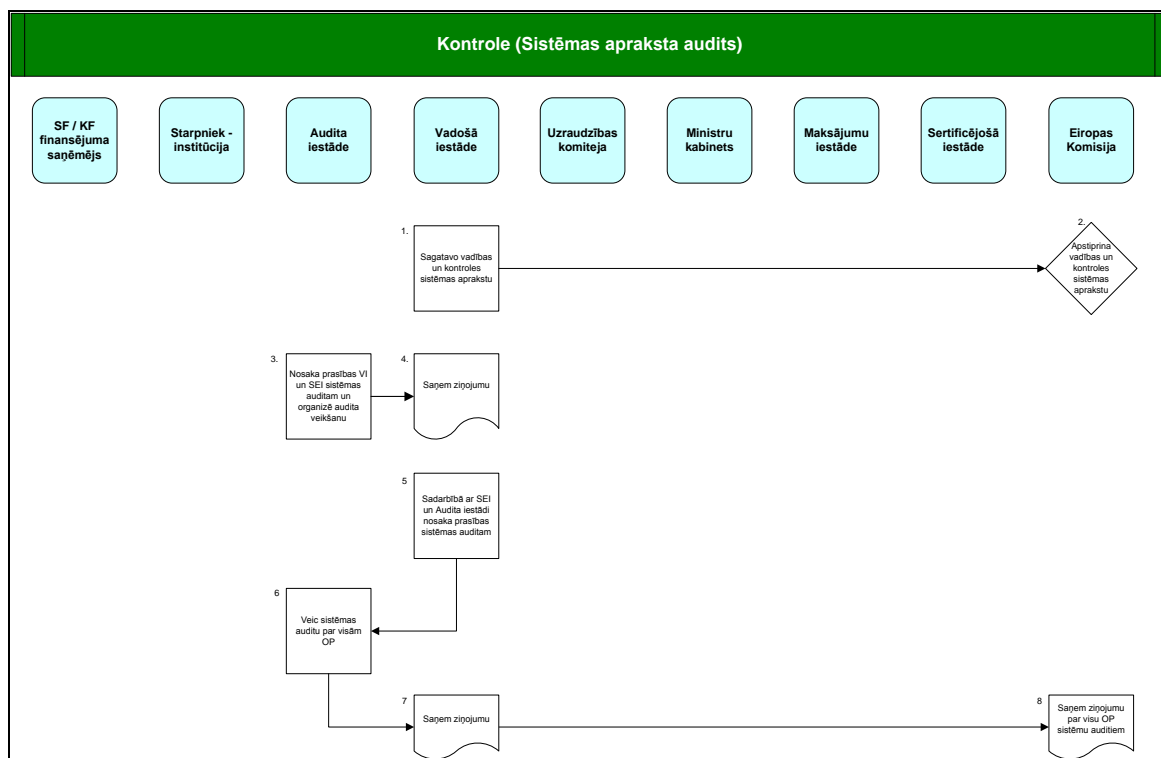
529. AI nosaka prasības Gadskārtējā vadības un kontroles sistēmas ziņojuma sagatavošanai (1). Pēc nepieciešamās informācijas no VI un SI saņemšanas (2, 3) AI sagatavo Gadskārtējo vadības un kontroles sistēmas ziņojumu (4) un nosūta to informācijai VI, SEI un EK (5, 6, 7).

Attēls Nr. 12: Gadskārtējā vadības un kontroles sistēmas ziņojuma sagatavošanas shēma

Vadības un kontroles sistēmas apraksta audits

530. VI sagatavo vadības un kontroles sistēmas aprakstu par visām DP (1). AI nosaka prasības VI un SEI izveidoto vadības un kontroles sistēmu auditam un organizē audita veikšanu (3). AI nosūta ziņojumu par VI un SEI sistēmu auditu VI (4). VI sadarbībā ar SEI un AI nosaka prasības SI Vadības un kontroles sistēmu izveidei (5). SI izveidoto Vadības un kontroles sistēmu audits par visām DP tiek nodots izpildei neatkarīgai audita kompānijai AI uzraudzībā. Sistēmas atbilstības novērtējuma veicējs tiks izvēlēts publiskā iepirkuma rezultātā. VI un SI netiek iesaistītas iepirkuma procedūrā un iesniegto piedāvājumu izvērtēšanā, kā arī audita veikšanā. Turklāt sistēmas atbilstības novērtējuma veicējs veiks auditu VI un SI, kā arī citās ar ES fondu ieviešanu 2007-2013.gadam saistītās institūcijās (6) pakalpojuma sniedzējs, kas ir neatkarīgs auditors sagatavo ziņojumu par visu DP SI izveidotajām vadības un kontroles sistēmām, kas pēc izskatīšanas AI tiek nosūtīts VI (7). VI nosūta ziņojumu par visu DP vadības un kontroles sistēmu auditiem (8) un vadības un kontroles sistēmas aprakstu par visām DP EK (2). EK apstiprina vadības un kontroles sistēmas aprakstu ar visām DP (2).

Attēls Nr. 13: Vadības un kontroles sistēmas apraksta audita shēma

6.7. INFORMĀCIJA UN PUBLICITĀTE

531. Lai nodrošinātu caurskatāmu darbības programmu ieviešanu un izpildītu Eiropas Komisijas noteiktās struktūrfondu un Kohēzijas fonda publicitātes prasības, izstrādāta Eiropas Savienības fondu komunikācijas stratēģija 2007.- 2015.gadam (turpmāk – komunikācijas stratēģija). Stratēģija ir izstrādāta ES fondu 2007. - 2013.gada plānošanas periodam - projektu sagatavošanas, iesniegšanas un īstenošanas fāzei un komunikācijas aktivitāšu izvērtējumam pēc 2013.gada. Stratēģija definē ES fondu komunikācijas kopīgos mērķus un uzdevumus minētajam laika posmam, nosaka ES fondu vadībā iesaistīto institūciju atbildības un kompetenču sadalījumu, kā arī nosaka nepieciešamo rīcību – publicitātes pasākumu plānu komunikācijas uzdevumu izpildei.
532. Komunikācijas stratēģija ES fondu vadošajai iestādei ir jāiesniedz Eiropas Komisijā 4 mēnešu laikā pēc darbības programmu apstiprināšanas Eiropas Komisijā. Eiropas Komisija savu slēdzienu par komunikācijas stratēģiju sniedz 2 mēnešu laikā, dalībvalsts pēc Eiropas Komisijas komentāru saņemšanas 2 mēnešu laikā komunikācijas stratēģiju uzlabo un atkārtoti iesniedz Eiropas Komisijā, kura gala slēdzienu sniedz vēl pēc 2 mēnešiem.

Komunikācijas mērķi

533. Komunikācijas mērķi ir:
- veicināt sabiedrības informētību un izpratni par ES fondu ieguldījumu Latvijas sociāli ekonomiskajā attīstībā un sabiedriskā labuma radīšanā,
 - veicināt nevalstisko, reģionālo un sociālo partneru līdzdalību ES fondu plānošanas dokumentu un īstenošanas nosacījumu izstrādē,
 - nodrošināt savlaicīgas, skaidras un saprotamas informācijas pieejamību potenciālajiem ES fondu projektu iesniedzējiem un projektu īstenošanai,
 - veicināt atklātību par ES fondu apguvi, nodrošinot ES fondu apguves procesa caurskatāmību un izsekojamību,

- nodrošināt informācijas pieejamību un divvirzienu komunikāciju reģionos, veicinot reģionu iedzīvotāju aktīvu līdzdalību ES fondu līdzekļu apgūvē,
- veicināt sadarbību starp ES fondu vadībā iesaistītajām institūcijām un informācijas starpniekiem.

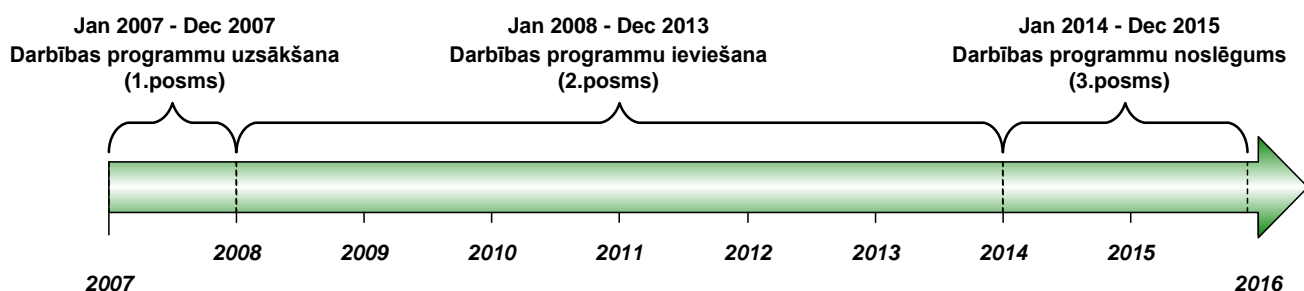
Mērķa grupas

534. Komunikācijas mērķa grupas ir:

- potenciālie ES fondu projektu iesniedzēji un projektu īstenotāji,
- potenciālie un faktiskie labuma guvēji,
- informācijas starpnieki:
 - nacionālie un lokālie plašsaziņas līdzekļi,
 - reģionālie ES struktūrfondu informācijas centri 5 plānošanas reģionos,
 - informācijas sniedzēji par ES jautājumiem, kā Lauku Konsultāciju un izglītības centri, ES Informācijas aģentūra, ES informācijas punkti, *Europe Direct* informācijas punkti, bibliotēkas,
 - Latvijas Pašvaldību savienība, Latvijas Lielo pilsētu asociācija, pašvaldības,
 - nevalstiskās organizācijas,
- žurnālisti,
- sabiedrisko domu ietekmējošās grupas – eksperti, viedokļu līderi,
- ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas,
- Latvijas iedzīvotāji.

Informācijas un publicitātes pasākumi

Informatīvo un publicitātes pasākumu plāns:

1. posms. Darbības programmu uzsākšana: 2007.gada janvāris – 2008.gada janvāris

Pasākuma veids	Saturs	Mērķa auditorijas	Iesaistītās institūcijas
1. PASĀKUMS: Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Radio un TV raidījumi par ES fondiem - Paziņojumi plašsaziņas līdzekļiem - Intervijas, viedokļi, komentāri - Preses konferences 	<ul style="list-style-type: none"> - ES fondu pieejamība, finansējuma apjoms - Atklātu konkursu uzsākšana - Ierobežotu konkursu uzsākšana - Lielie projekti - Nozares attīstība ES fondu apguves kontekstā - Projektu īstenošana - Kontaktinformācija u.c. 	<ul style="list-style-type: none"> - Projektu iesniedzēji - Finansējuma saņēmēji - Latvijas iedzīvotāji - Informācijas starpnieki 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde - Atbildīgās iestādes - Sadarbības iestādes - Reģionālie struktūrfondu informācijas centri (5)
2. PASĀKUMS: Mediju monitorings			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Mediju monitorings 	<ul style="list-style-type: none"> - LR nacionālo un lokālo preses izdevumu apskati un analīzes par ES fondiem 	<ul style="list-style-type: none"> - ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde - Atbildīgās iestādes - Sadarbības iestādes - Reģionālie struktūrfondu informācijas centri (5)
3. PASĀKUMS: Reģionālās konferences par ES fondiem			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Reģionālās konferences 	<ul style="list-style-type: none"> - ES fondu projekti piecos plānošanas reģionos 	<ul style="list-style-type: none"> - Finansējuma saņēmēji plānošanas reģionos - NVO, sociālie un reģionālie partneri - ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas - Latvijas sabiedrība 	<ul style="list-style-type: none"> - Reģionālie struktūrfondu informācijas centri (5)
1. PASĀKUMS: Informatīvo materiālu publicēšana un izplatīšana			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Informatīvie materiāli, ievērojot 	<ul style="list-style-type: none"> - Valsts stratēģiskā ietvardokumenta 	<ul style="list-style-type: none"> - Potenciālie projektu 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde

MK noteikumus „Kārtība, kādā nodrošina Eiropas Savienības fondu publicitāti un vizuālās identitātes prasību ievērošanu”	<ul style="list-style-type: none"> publicēšana Darbības programmu publicēšana Darbības programmu papildinājumu publicēšana Atbildīgās iestādes kompetencē esošas darbības Citi materiāli, saturs atbilstošs mērķa grupām 	<ul style="list-style-type: none"> iesniedzēji Informācijas starpnieki Valsts pārvaldes iestādes Pašvaldības NVO, sociālie un reģionālie partneri 	<ul style="list-style-type: none"> Atbildīgās iestādes Sadarbības iestādes Reģionālie struktūrfondu informācijas centri (5)
4. PASĀKUMS: Informācija un konsultācijas, informatīvie pasākumi potenciālajiem projektu iesniedzējiem, t.sk. informatīvais un konsultatīvais atbalsts reģionos			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> Semināri, konsultācijas u.t.t. 	<ul style="list-style-type: none"> ES fondu pieejamība Praktiska informācija projektu iesniedzējiem un īstenotājiem Kontaktinformācija u.c. 	<ul style="list-style-type: none"> Projektu iesniedzēji, īpaši rajonos Finansējuma saņēmēji, īpaši rajonos Informācijas starpnieki 	<ul style="list-style-type: none"> Reģionālie struktūrfondu Sadarbības iestādes informācijas centri Atbildīgās iestādes
5. PASĀKUMS: Sabiedriskās apspriedes par ES fondu projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju projektiem			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> Jebkāds risinājums, kas veicina sabiedrības iesaistīšanos 	<ul style="list-style-type: none"> ES fondu projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji 	<ul style="list-style-type: none"> NVO, sociālie un reģionālie partneri Potenciālie projektu iesniedzēji 	<ul style="list-style-type: none"> Atbildīgās iestādes
6. PASĀKUMS: Vienota informācijas tīkla starp ES fondu vadībā iesaistīto institūciju mājas lapām izveide, nodrošinot nepieciešamās saites no ES fondu mājaslapas www.esfondi.lv			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> Vienota informācijas tīkla izveide Visu iesaistīto institūciju kontaktinformācijas apkopojums 	<ul style="list-style-type: none"> Potenciālo projektu iesniedzēju un finansējuma saņēmēju informatīvajām vajadzībām 	<ul style="list-style-type: none"> Projektu iesniedzēji Finansējuma saņēmēji Informācijas starpnieki Mājaslapu apmeklētāji 	<ul style="list-style-type: none"> Vadošā iestāde sadarbībā ar atbildīgajām un sadarbības iestādēm, reģionālajiem SF informācijas centriem (5)
7. PASĀKUMS: ES karoga izkāršana pie vadošās iestādes 9.maijā			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> ES karoga izkāršana 		<ul style="list-style-type: none"> Latvijas iedzīvotāji 	<ul style="list-style-type: none"> Vadošā iestāde

2. posms. Darbības programmu ieviešana: 2008.gada februāris – 2013.gada decembris

Pasākuma veids	Mērķi un saturs	Mērķa auditorijas	Iesaistītā institūcijas
1. PASĀKUMS: Sadarbība ar plašsaziņas līdzekļiem			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> Radio un TV raidījumi par ES 	<ul style="list-style-type: none"> ES fondu pieejamība, finansējuma apjoms 	<ul style="list-style-type: none"> Projektu iesniedzēji Finansējuma saņēmēji 	<ul style="list-style-type: none"> Vadošā iestāde Atbildīgās iestādes

<ul style="list-style-type: none"> fondiem - Paziņojumi plašsaziņas līdzekļiem - Intervijas, viedokļi, komentāri - Preses konferences 	<ul style="list-style-type: none"> - Atklātu konkursu uzsākšana - Ierobežotu konkursu uzsākšana - Lielie projekti - Nozares attīstība ES fondu apguves kontekstā - Projektu īstenošana - Kontaktinformācija u.c. 	<ul style="list-style-type: none"> - Latvijas iedzīvotāji - Informācijas starpnieki 	<ul style="list-style-type: none"> - Sadarbības iestādes - Reģionālie struktūrfondu informācijas centri (5)
2. PASĀKUMS: Plašsaziņas līdzekļu monitorings			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Plašsaziņas līdzekļu monitorings 	<ul style="list-style-type: none"> - Latvijas Republikas nacionālo un lokālo preses izdevumu apskati un analīzes par ES fondiem 	<ul style="list-style-type: none"> - SF vadībā iesaistītās institūcijas 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde - Atbildīgās iestādes - Sadarbības iestādes - Reģionālie struktūrfondu informācijas centri (5)
3. PASĀKUMS: Ikgadējā konference par ES fondiem			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Konference 	<ul style="list-style-type: none"> - Darbības programmu īstenošanas gaita, akcentējot sasniegtos rādītājus 	<ul style="list-style-type: none"> - Sabiedrība - Finansējuma saņēmēji - ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas - NVO, sociālie un reģionālie partneri 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde sadarbībā ar atbildīgajām un sadarbības iestādēm, reģionālajiem struktūrfondu informācijas centriem (5)
4. PASĀKUMS: Specializētas informācijas izplatīšana			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Informatīvie materiāli, ievērojot MK noteikumus „Kārtība, kādā nodrošina Eiropas Savienības fondu publicitāti un vizuālās identitātes prasību ievērošanu” 	<ul style="list-style-type: none"> - Darbības programmu ieviešanas process un rezultāti - ES fondu projektu piemēri - Sasniegtie rādītāji - Projektu ieviešanas pieredze 	<ul style="list-style-type: none"> - Latvijas iedzīvotāji - Valsts pārvaldes institūcijas - Informācijas starpnieki - Sociālie partneri - Finansējuma saņēmēji 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde - Atbildīgās iestādes - Sadarbības iestādes - Reģionālie struktūrfondu informācijas centri (5)
5. PASĀKUMS: Sabiedriskās domas aptauja (1x gadā) par iedzīvotāju informētību par ES fondu jautājumiem			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Sabiedriskās domas aptauja 	<ul style="list-style-type: none"> - Sabiedrības informētība par ES fondu jautājumiem 	<ul style="list-style-type: none"> - Latvijas iedzīvotāji 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde
6. PASĀKUMS: Informācijas stendu un informācijas plāksņu izvietošana ES fondu projektu īstenošanas vietās			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Informācijas stendi un plāksnes ES fondu projektu īstenošanas vietās 	<ul style="list-style-type: none"> - Informācija par ES līdzfinansējumu projektos 	<ul style="list-style-type: none"> - Projektu īstenotāji - Latvijas iedzīvotāji 	<ul style="list-style-type: none"> - Sadarbības iestādes vai atbildīgās iestādes
7. PASĀKUMS: Interneta mājaslapu aktualizēšana			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Interneta mājas lapas 	<ul style="list-style-type: none"> - Aktualitātes ES fondu jomā 	<ul style="list-style-type: none"> - Potenciālie projektu iesniedzēji 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde

		<ul style="list-style-type: none"> - Finansējuma saņēmēji - Informācijas starpnieki - Mājaslapu apmeklētāji 	<ul style="list-style-type: none"> - Atbildīgās iestādes - Sadarbības iestādes - Reģionālie struktūrfondu informācijas centri (5)
8. PASĀKUMS: Informācija un konsultācijas, informatīvie pasākumi potenciālajiem projektu iesniedzējiem, t.sk. informatīvais un konsultatīvais atbalsts reģionos			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Konsultācijas - Semināri 	<ul style="list-style-type: none"> - Praktiska informācija projektu iesniedzējiem un īstenotājiem - Darbības programmu ieviešanas gaita - Projektu ieviešanas pieredze 	<ul style="list-style-type: none"> - Projektu iesniedzēji, īpaši rajonos - Finansējuma saņēmēji, īpaši rajonos - Informācijas starpnieki 	<ul style="list-style-type: none"> - Sadarbības iestādes vai atbildīgās iestādes - Reģionālie struktūrfondu informācijas centri (5)
9. PASĀKUMS: Tehniska satura konferences, semināri, pieredzes apmaiņas un labās prakses publiskošanas pasākumi par lielo projektu īstenošanu			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Konferences - Semināri - Pieredzes apmaiņas un labās prakses publiskošanas pasākumi 	<ul style="list-style-type: none"> - Praktiska informācija lielo projektu iesniedzējiem un īstenotājiem 	<ul style="list-style-type: none"> - Lielo projektu iesniedzēji un īstenotāji - Informācijas starpnieki 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde - Sadarbības iestādes - Reģionālie struktūrfondu informācijas centri (5)
10. PASĀKUMS: ES fondu atbalstīto projektu sarakstu publicēšana			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - ES fondu atbalstīto projektu saraksti saskaņā ar MK noteikumiem „Kārtība, kādā publisko informāciju par Eiropas Savienības fondu projektiem” 	<ul style="list-style-type: none"> - Saturs atbilstošs MK noteikumiem „Kārtība, kādā publisko informāciju par Eiropas Savienības fondu projektiem” 	<ul style="list-style-type: none"> - Projektu īstenotāji - Latvijas iedzīvotāji 	<ul style="list-style-type: none"> - Atbildīgās iestādes - Sadarbības iestādes - Vadošā iestāde (KF projekti)
11. PASĀKUMS: ES karoga izkāršana 9.maijā pie ES fondu vadošās iestādes			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - ES karoga izkāršana 		<ul style="list-style-type: none"> - Latvijas iedzīvotāji 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde
12. PASĀKUMS: Kvalitatīvs pētījums 2010.gadā par informācijas un publicitātes pasākumu sasniegtajiem rādītājiem un ietekmi			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Kvalitatīvs pētījums 	<ul style="list-style-type: none"> - Informatīvo un publicitātes pasākumu sasniegtie rādītāji un ietekme 	<ul style="list-style-type: none"> - Latvijas iedzīvotāji 	<ul style="list-style-type: none"> - Vadošā iestāde

3. posms. Darbības programmu noslēgums: 2014.-2015.gads

Pasākuma veids	Mērķi un saturs	Mērķa grupas	Iesaistītā institūcijas
1. PASĀKUMS: Kvalitatīvs pētījums par informācijas un publicitātes pasākumu sasniegtajiem rādītājiem un			

ietekmi			
1	2	3	4
- Kvalitatīvs pētījums	- Informatīvo un publicitātes pasākumu sasniegtie rādītāji un ietekme	- Latvijas iedzīvotāji	- Vadošā iestāde

Finansējums

535. ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas un reģionālie struktūrfondu informācijas centri saņems ES fondu tehniskās palīdzības finansējumu, lai nodrošinātu informācijas un publicitātes pasākumu īstenošanu. Indikatīvais ES fondu finansējums komunikācijas stratēģijas ieviešanai 2007.-2015.gadu periodam – 7,5 miljoni EUR.

ES fondu komunikācijas vadība un uzraudzība

536. Atbildīgās iestādes vai citas nozaru ministrijas un Valsts kanceleja nodrošinās ES fondu finansēto aktivitāšu vadību un informatīvos pasākumus atbilstoši attiecīgās nozares politikai un Valsts stratēģiskajā ietvardokumentā noteiktajām prioritātēm. Atbildīgās iestādes nodrošina mērķa grupu informētību par nozares ietvaros atbalstāmajām aktivitātēm un skaidro to nozīmi nozares attīstības kontekstā. Ņemot vērā to, ka Eiropas Sociālā fonda, Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Kohēzijas fonda aktivitāšu ieviešanu vienlaicīgi vada vairākas atbildīgās iestādes, to primārā informatīvā atbildība paredz sniegt informāciju par to pārraudzībā esošajām aktivitātēm, to ieviešanas gaitu un rezultātiem. Informācijai, kas aptver vairāku atbildīgo iestāžu pārraudzītās aktivitātes viena fonda ietvaros, ir jābūt savstarpēji saskaņotai un papildinošai.
537. Informatīvo atbalstu potenciālajiem projektu iesniedzējiem un īstenotājiem nodrošinās sadarbības iestādes vai atbildīgās iestādes saskaņā ar atbildīgās iestādes noteikto funkciju deleģējumu. Tās sniegs informāciju par ierobežotu un atklātu projektu iesniegumu atlasī, veiks nepieciešamo informatīvo darbu, kas saistīts ar projektu iesniegšanas veicināšanu, nodrošinās ieviešanas nosacījumu izskaidrošanu un informatīvo atbalstu projekta īstenošanas laikā.
538. Papildus sadarbības vai atbildīgo iestāžu informatīvajam darbam reģionālie struktūrfondu informācijas centri sniegs vispārīgu informāciju un konsultācijas potenciālajiem projektu iesniedzējiem, sniegs atbalstu un papildinās citu ES fondu vadībā iesaistīto institūciju un to reģionālo pārstāvniecību informatīvās aktivitātes, koordinēs reģionālas nozīmes informatīvos pasākumus par ES fondiem reģionā, tādējādi veicinot potenciālo projektu iesniedzēju informētību un aktivitāti plānošanas reģionos.
539. Vadošā iestāde atbildēs par komunikācijas stratēģijas ieviešanu un sniegs vispārīgu informāciju par fondu apguvi kopumā. ES fondu komunikācijas koordināciju un uzraudzību nodrošinās ES fondu komunikācijas vadības grupa, kurā pārstāvētas visas ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas un 5 reģionālie struktūrfondu informācijas centri.

ES fondu vadībā iesaistīto institūciju atbildības un kompetences kopsavilkums

Institūcija	Primārās mērķa grupas	Primārā atbildība
Uzraudzības komiteja	ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas	ES fondu komunikācijas stratēģijas 2007.- 2015.gadam apstiprināšana un īstenošanas uzraudzība
Vadošā iestāde	Latvijas iedzīvotāji	ES fondu apguve kopumā

Atbildīgās iestādes	Latvijas iedzīvotāji	Pārziņā esošo darbības programmu aktivitāšu izpilde; ES fondu ietekme uz attiecīgās nozares attīstību
Sadarbības iestādes vai atbildīgās iestādes (atbilstoši atbildīgās iestādes noteiktajam funkciju deleģējumam)	Potenciālie projektu iesniedzēji un finansējuma saņēmēji	Praktiska informācija projektu iesniedzējiem un īstenotājiem
Reģionālie struktūrfondu informācijas centri	Potenciālie projektu iesniedzēji, it īpaši mazaktīvās ES fondu mērķa grupas reģionos	Potenciālo projektu iesniedzēju un mazaktīvo ES fondu mērķa grupu informēšana, aktivizēšana un orientēšana finansējuma piesaistē no ES fondu līdzekļiem reģionos

540. Vadošā iestāde, atbildīgās iestādes, sadarbības iestādes un reģionālie struktūrfondu informācijas centri komunikāciju plānus veidos patstāvīgi, izvērtējot katras institūcijas rīcībā esošos resursus un pieredzi. Tomēr tie izstrādājami saskaņā ar apstiprināto stratēģiju. Ja institūcijas sniegtā informācija pārsniedz tai noteikto kompetenci un skar citu institūciju darbību, tad informācijai jābūt savstarpēji saskaņotai. Izvērst ES fondu vadībā iesaistīto institūciju atbildības un kompetenču sadalījums noteikts Ministru kabineta noteikumos "Eiropas Savienības fondu publicitātes un vizuālās identitātes prasību ievērošanas nodrošināšanas kārtība".

Informācijas un publicitātes pasākumu ieviešanas vērtēšanas rādītāji

541. Rezultatīvie rādītāji:

- Informācijas izplatības rādītājs sabiedrībā (informācijas avots – sabiedriskās domas aptaujas),
- Mērķa grupu informētības līmenis (informācijas avots – sabiedriskās domas aptaujas),
- Informācijas nodošanas efektivitātes rādītājs – izvēlēto komunikācijas kanālu atbilstība mērķa grupu vajadzībām (informācijas avots – sabiedriskās domas aptaujas),
- Sabiedrības atbalsta līmenis ES fondu mērķiem un sasniegtajiem rezultātiem (informācijas avots – sabiedriskās domas aptaujas),
- Publikāciju plašsaziņas līdzekļos atspoguļojuma veids (informācijas avots – publikāciju kontentanalīzes).

Pasākums	Iznākumu rādītāji
Mājaslapas	- Lietotāju skaits (vidēji dienā un kopējais skaits) - Saņemto elektronisko informācijas pieprasījumu skaits - Reģistrēšanās elektroniskās informācijas saņemšanai
Informācija plašsaziņas līdzekļiem	- Izplatīto paziņojumu skaits - Ziņu atspoguļojums nacionālajos un lokālajos plašsaziņas līdzekļos (publikāciju skaits)
Preses konferences	- Preses konferenču skaits - Atspoguļojums nacionālajos un lokālajos plašsaziņas līdzekļos (publikāciju skaits)
Informatīvie	- Informatīvo pasākumu skaits

pasākumi (semināri, konferences u.tml.) un konsultatīvais atbalsts	<ul style="list-style-type: none"> - Aptvertā auditorija (apmeklētāju skaits) - Aptvertā teritorija - Konsultēto interesentu skaits
Publikācijas	<ul style="list-style-type: none"> - Publikāciju skaits, tirāža - Aptvertā auditorija - Aptvertā teritorija

6.8. ATBALSTA KOORDINĀCIJA

542. Struktūrfondu un Kohēzijas fonda darbības programmu koordinācija ir būtiska struktūrfondu un Kohēzijas fonda nozaru intervenču savstarpējai saskaņošanai un norobežošanai, kā arī saskaņotības ar horizontālajiem mērķiem nodrošināšanai. Lai nodrošinātu saskaņotību starp trim DP un sasniegtu VSID noteiktos stratēģiskos mērķus, ir izveidoti koordinācijas mehānismi.
543. Struktūrfondu un Kohēzijas fonda darbības programmu savstarpējo koordināciju nodrošinās vadošā iestāde Finanšu ministrija, kā arī darbības programmu uzraudzības komiteja. Koncentrēts ieviešanas modelis, kur visām darbības programmām ir kopīga vadošā iestāde, veicina iespējami pilnīgāku darbības programmu koordinācijas nodrošināšanu. Darbības programmām izveidota arī kopīga uzraudzības komiteja, kas ļauj iespējami optimāli nodrošināt darbības programmu koordināciju, vienuviet koncentrējot informāciju par visām darbības programmām. Sarunās ar Eiropas Komisijas dienestiem panākta vienošanās par divu apakškomiteju izveidi. Viena no tām strādātu ar ESF, bet otra – ar ERAF un KF jautājumiem.
544. Lai nodrošinātu struktūrfondu un Kohēzijas fonda investīciju nepārklāšanos, kā arī situāciju, kad kādai no atbalsta jomām finansējumu nav iespējams saņemt ne no viena finanšu instrumenta, būtiska ir struktūrfondu un Kohēzijas fonda koordinācija ar Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fondu. Īpaši nozīmīgi tas ir, ievērojot kohēzijas politikas mērķu papildinātību ar kopējās lauksaimniecības politikas mērķi par atbilstoša dzīves līmeņa nodrošināšanu lauku iedzīvotājiem.
545. Struktūrfondu un Kohēzijas fonda darbības programmu koordināciju ar kopējās lauksaimniecības politikas un kopējās zivsaimniecības politikas ieviešanas instrumentiem nodrošinās darbības programmu vadošā iestāde Finanšu ministrija. Darbības programmu sagatavošanas gaitā Finanšu ministrija konsultējās ar minēto nozaru atbildīgo ministriju Zemkopības ministriju par programmēšanas dokumentos iekļaujamajiem pasākumiem un nosacījumiem finansējuma saņemšanai. Programmu ieviešanas gaitā koordinācija tiks nodrošināta, vadošās iestādes pārstāvim piedaloties Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonda uzraudzības komitejās (vadības grupās), kā arī Zemkopības ministrijas pārstāvim piedaloties struktūrfondu un Kohēzijas fonda darbības programmu uzraudzības komitejā.
546. Turklāt saskaņā ar nacionālajiem normatīvajiem aktiem Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija nodrošina DP koordināciju ar Nacionālo attīstības plānu, savukārt Ekonomikas ministrija - nodrošina DP koordināciju ar Latvijas Nacionālo Lisabonas programmu, tādējādi saskaņojot SF un KF investīcijas ar nacionālā līmeņa politikas plānošanas dokumentiem.

7. SĀKOTNĒJĀS IZVĒRTĒŠANAS PROCESS DARBĪBAS PROGRAMMAI „UZŅĒMĒJDARBĪBA UN INOVĀCIJAS”

7.1. SĀKOTNĒJĀS IZVĒRTĒŠANAS PROCESS

547. Saskaņā ar Padomes regulas (EK) Nr. 1083/2006 (2006. gada 11. jūlijs), ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1260/1999, 48.panta 2.daļu ES Latvija ir nodrošinājusi plānošanas dokumentu sākotnējās (*ex-ante*) izvērtēšanas veikšanu.
548. Sākotnējā izvērtēšana darbības programmai „Uzņēmējdarbība un inovācijas” vienkopus ar darbības programmu „Cilvēkresursi un nodarbinātība” un „Infrastruktūra un pakalpojumi” un Valsts stratēģiskā ietvardokumenta sākotnējo izvērtēšanu tika uzsākta 2006.gada jūlijā, sagatavojot četrus ziņojumus – vienu ziņojumu par katru plānošanas dokumentu. Atklāta konkursa iepirkumu procedūras rezultātā par sākotnējās izvērtētāju tika izvēlēta SIA „PricewaterhouseCoopers”.
549. Sākotnējās (*ex-ante*) izvērtēšanas pamatmērķis ir nodrošināt kvalitatīvu ES fondu plānošanas dokumentu 2007.-2013.gadiem izstrādi atbilstoši ES un Latvijas normatīviem aktiem, kā arī saskaņā ar valsts attīstības vajadzībām un ES un Latvijas plānošanas dokumentos noteikto.
550. Saskaņā ar iepriekš minētās regulas 48.pantu sākotnējās izvērtēšanas mērķis ir optimizēt budžeta līdzekļu sadali darbības programmās un uzlabot plānošanas kvalitāti. Izvērtējumos identificē un izvērtē atšķirības, trūkumus un attīstības potenciālu, sasniedzamos mērķus, sagaidāmos rezultātus, kvantitatīvos mērķus, ja vajadzīgs – ierosinātās reģiona stratēģijas saskaņotību, Kopienas pievienoto vērtību, to, ciklāl ir ņemtas vērā Kopienas prioritātes, iepriekšējā plānošanā izdarītos secinājumus, kā arī īstenošanas, uzraudzības, izvērtēšanas un finanšu pārvaldības procedūru kvalitāti.
551. Sākotnējā izvērtēšana noris paralēli ar ES fondu plānošanas dokumentu sagatavošanu. Tās laikā neatkarīgi eksperti plānošanas dokumentu sagatavotājiem sniedz vērtējumu un rekomendācijas par dokumentu izstrādi, kā arī piedalās sarunās ar Eiropas Komisijas pārstāvjiem par plānošanas dokumentu apstiprināšanu.
552. Līdz 2006.gada oktobra beigām, kad tika sagatavoti ziņojumu projekti, notika regulāras diskusijas par katru plānošanas dokumentu starp plānošanas dokumentu sagatavošanā iesaistītajām pusēm – attiecīgo ministriju pārstāvjiem, vadošās iestādes pārstāvjiem un neatkarīgajiem ekspertiem. Pēc ziņojumu saņemšanas norisinājās sabiedriskā apspriede (skatīt sadaļu par Stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu), kuras laikā viedokli par ekspertu sagatavotajiem ziņojumiem un par plānošanas dokumentiem kā tādiem varēja izteikt visa sabiedrība, tai skaitā arī sociālie, reģionālie un nevalstiskā sektora partneri. Pēc ziņojumu saņemšanas par katru izteikto komentāru notika diskusijas starp iesaistītajām pusēm, kuru rezultātā ziņojumi tika aktualizēti.
553. Eksperti palīdzēja sagatavot tādas plānošanas dokumentus, kas nodrošina skaidru un konstruktīvu jautājumu izklāstu un pārskatāmību.

Sociālekonomiskās analīzes un izstrādātās stratēģijas atbilstības identificētajām vajadzībām novērtējums

554. Galvenie ekspertu secinājumi un ierosinājumi bija saistīti ar nepietiekamu datu analīzi par intervences nepieciešamību konkrētajā jomā, kā arī ar valsts politikas plānošanas dokumentu neesamību konkrētajā jomā, kas ļautu noteikt, piemēram, prioritārās industrijas. Izvērtētāji

aicināja pamatot analīzes daļā izdarītos secinājumus un identificētās vājās puses ar statistisko informāciju un analīzi. Tas ir ticis izdarīts, aktualizējot plānošanas dokumentus, precizējot aktivitāšu aprakstus, kā arī sniedzot plašāku informāciju DPP.

555. DP minēts, ka šobrīd Latvija būtiski atpaliek no ES valstīm pēc tādiem P&A kritērijiem kā zinātnieku skaits, zinātnisko publikāciju skaits, patentēto izgudrojumu skaits, kā arī nosaka, ka mazie un vidējie komersanti saskaras ar grūtībām finansējuma nodrošināšanai komercdarbības attīstībai, savukārt eksperti norādīja, ka tajā pašā laikā dokumentā nav tikusi iekļauta attiecīgo apgalvojumu pamatojoša statistiska informācija. Ministrijas savu iespēju robežās, aktualizējot datus, ir izmantojušas aktuālāko statistisko informāciju, kā arī objektīvu informāciju no veiktajiem pētījumiem.
556. DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” prioritātes „Zinātne un inovācijas” pasākuma „Zinātne, pētniecība un attīstība” aktivitāte „Atbalsts zinātnei un pētniecībai” paredz sekmēt praktiskas ievirzes pētniecības projektus, kuri sekmētu zinātnes un ražošanas integrāciju un pētniecisko rezultātu ieviešanu. Mērķa grupa šai aktivitātei ir zinātniskās institūcijas, kuras ir reģistrētas zinātnisko institūciju reģistrā. Lai nodrošinātu praktiskas ievirzes pētniecības projektu nodošanu ražošanas komersantiem to īstenošanai, eksperti ieteica apsvērt iespēju papildināt esošo aktivitāti, vai arī izveidot jaunu aktivitāti, kas būtu vērsta uz tādu apstākļu radīšanu, kas komersantus mudinātu sadarboties ar zinātniskajām institūcijām. Attiecībā uz aktivitāšu pamatojumu, darbības programmu gala versijā ir iekļauti detalizētāki paskaidrojumi.
- (Ar grozījumiem, kas izdarīti ar MK 25.08.2008. rīkojumu nr. 500)*

Izstrādātās stratēģijas pamatojuma un stratēģijas atbilstības novērtējums

557. Eksperti aicināja izskatīt iespēju attiecībā uz noteikto aktivitāti sniegt specifisku informāciju par atbalsta nepieciešamību. Jānorāda, ka DPP apraksta plašāk tās jomas, kurās tiks sniegts atbalsts.
558. DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” nosaka, ka pasākumam „Nodarbinātība” ir sinerģija ar DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” pasākuma „Uzņēmējdarbības aktivitātes un konkurētspējas celšana” aktivitātēm „Klasteru programma”, „Ārējo tirgu apgūšana”, „Atbalsts ieguldījumiem mikro un mazajiem komersantiem īpaši atbalstāmās teritorijās (ĪAT)” un „Pasākumi uzņēmējdarbības un inovāciju veicināšanai”. Tajā pašā laikā DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ne pie šīm aktivitātēm, ne pasākuma kopumā netiek minēta šāda sinerģija. Plānošanas dokumentu gala versijā ir ievērojami papildinātas sinerģijas sadaļas.
559. Tika izteikts aicinājums detalizētāk aprakstīt, kādā veidā tiks realizēta horizontālo prioritāšu mērķu sasniegšana pasākumu ietvaros, piemēram, iezīmējot konkrētas aktivitātes, kuras būs vērstas uz to, vai mērķa grupas, kuras tiks iesaistītas aktivitāšu realizācijā, ir pietiekami adresētas, vai arī definējot, ka būs specifiska projektu atlases kritēriju kopa, kas ļaus sasniegt horizontālo prioritāšu mērķus. Tādējādi DPP ir ticis sniegts apraksts, kā tiks īstenota horizontālā prioritāte. Piemēram, horizontālā prioritāte „Rīgas starptautiskā konkurētspēja” tiks īstenota tādējādi, ka liela daļa no pasākuma mērķa grupas ir lokalizēta Rīgā vai Rīgas apkārtnē.

Izstrādātās stratēģijas atbilstības novērtējums Kopienas kohēzijas stratēģiskajām pamatnostādnēm un Latvijas nozares politikām

560. Neatkarīgie eksperti ir konstatējuši, ka izstrādātie plānošanas dokumenti visumā atbilst Kopienas stratēģiskajām pamatnostādnēm, Nacionālajā attīstības plānā noteiktajam attīstības scenārijam un attiecīgo nozaru pamatnostādnēm 2007. – 2013. gada periodam.

Sagaidāmo rezultātu un ietekmes novērtējums

561. Tika konstatēts, ka dokumentu izstrādes stadijā nevienai no horizontālajām prioritātēm nav

norādīti sasniedzamie indikatori, tika identificēts risks, ka tādējādi var būt apgrūtināta horizontālo prioritāšu sasniegto mērķu novērtēšana. No ekspertu puses izskanēja aicinājums izstrādāt novērtēšanas kritērijus programmas līmenī (rezultatīvos, ietekmes rādītājus), lai radītu iespēju novērtēt kopējos programmas sasniegtos rezultātus, neiedziļinoties detaļās līdz programmas prioritātes līmenim, izskatīt iespēju norādīt bāzes vērtības visiem rādītājiem, tādējādi radot iespējas izteikt sasniegto rezultātu relatīvās vienībās un padarot vieglāk interpretējamu sasniegto rezultātu konkrētā kontekstā, kā arī izskatīt iespēju norādīt datu avotus un atjaunošanas periodus dokumentā ietvertajiem novērtēšanas rādītājiem, kā arī norādīt datu noteikšanas metodi. Eksperti salīdzinoši ļoti daudz darba ieguldīja, palīdzot izstrādāt rādītājus.

562. Vadošās iestādes vadībā tika organizēta starpinstitūciju darba grupa par rezultatīvajiem rādītājiem, kas ņēma vērā ekspertu izteiktos komentārus un kuras darbības rezultāti atspoguļojas plānošanas dokumentu gala versijā – ir definēti saprotami un loģiski rādītāji, nodrošinot sasniegto mērķu novērtēšanu, DPP tiek runāts par datu avotiem un to noteikšanas metodi.

Plānoto ieviešanas sistēmu novērtējums

563. Eksperti izteica aicinājumu norādīt precīzus finansējuma saņēmējus. Šī informācija ir iekļauta DP, pie katras aktivitātes norādot finansējuma saņēmēju grupas.

7.2. STRATĒGISKAIS IETEKMES UZ VIDĪ NOVĒRTĒJUMS

564. Sākotnējās izvērtēšanas līguma ietvaros saskaņā ar LR likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” un Eiropas Komisijas direktīvu 2001/42/EC „Par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu” neatkarīgi eksperti (SIA „VentEko”) veica arī iepriekšminēto četru plānošanas dokumentu stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, sagatavojot vides pārskatus par katru plānošanas dokumentu.
565. Vides pārskatu ietvaros ir veikta plānošanas dokumentu līmenim atbilstošo ES un Latvijas vides politikas dokumentu un normatīvo aktu analīze, analizētas plānošanas dokumentos paredzētās aktivitātes no vides aizsardzības un ilgtspējīgas attīstības viedokļa, noteikta plānošanas dokumentu realizācijas iespējamā ietekme uz vidi, analizētas iespējamās alternatīvas, ja tādas tiek izvirzītas, kā arī sniegtas rekomendācijas plānošanas dokumentos paredzēto darbību ietekmes uz vidi samazināšanai un ilgtspējīgas attīstības veicināšanai.
566. Vides pārskatu sagatavošanā tika ievērots caurspīdības princips, aktuālāko informāciju operatīvi ievietojot FM administrētajā mājas lapā internetā, tādējādi padarot informāciju publiski pieejamu. Laikā no 2006.gada 31.oktobra līdz 14.decembrim notika vides pārskatu sabiedriskā apspriešana. 2006.gada 6.novembrī tika rīkots seminārs, lai piesaistītu sabiedrības uzmanību faktam, ka sākusies sabiedriskā apspriede SIVN. Seminārā piedalījās ES fondu ieviešanā un plānošanas dokumentu sagatavošanā iesaistītās institūcijas, kā arī sociālie, reģionālie un nevalstiskā sektora pārstāvji. Seminārā piedalījās kopumā turpat 50 dalībnieki. Semināra mērķis bija sniegt vispārīgu ieskatu un aktuālāko informāciju par ES fondu plānošanas dokumentu sākotnējo izvērtēšanu un stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, radīt interaktīvu vidi viedokļu apmaiņai par sākotnējā izvērtējuma ietvaros iegūtajiem secinājumiem un stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu, kā arī atkārtoti pievērst partneru uzmanību, ka ir sākusies ES fondu plānošanas dokumentu vides pārskatu sabiedriskā apspriešana. Sabiedriskās apspriedes sanāksme, kuras laikā bija iespēja izteikt komentārus un diskutēt par komentāriem savukārt notika 2006.gada 6.decembrī.
567. Vadošā iestāde, precizējot plānošanas dokumentu, ir ņēmusi vērā izteiktos komentārus un veikusi tajos attiecīgas izmaiņas (detalizētu informāciju lūdzu skatīt darbības programmas 2.pielikumā vides pārskata informatīvajā ziņojumā, kas sagatavots saskaņā ar Stratēģiskās FMProgr_13022014_2DP; Darbības programma „Uzņēmējdarbība un inovācijas”

ietekmes uz vidi direktīvas 9.panta (1) b punktu, kur atspoguļots, kā vides aizsardzības aspekti un saņemtie viedokļi ir ņemti vērā šajā darbības programmā).

568. Vadošā iestāde 14 dienu laikā pēc plānošanas dokumenta pieņemšanas, sagatavo un publicē mājas lapā informatīvo ziņojumu. Ziņojumā norāda, kā plānošanas dokumentā ir ņemts vērā vides pārskats un Vides pārraudzības valsts biroja atzinums par to, un kā veikts alternatīvu izvērtējums un komentāru analīze. 5 dienu laikā pēc informatīvā ziņojuma sagatavošanas paziņojumu par valsts līmeņa plānošanas dokumenta pieņemšanu ievieto mājas lapā internetā, publicē laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un nodod Vides pārraudzības valsts birojam elektroniskā veidā ievietošanai biroja mājas lapā internetā. Paziņojumu nosūta arī institūcijām un organizācijām, no kurām saņemti komentāri un priekšlikumi dokumentu izstrādes laikā, līdz ar to nodrošinot sabiedrības informētību.
569. 2007.gada marta sākumā tika saņemti pozitīvi atzinumi no Vides pārraudzības valsts biroja – kompetentās iestādes – par sagatavotajiem Vides pārskatiem. Vadošā iestāde plāno praksē ieviest kompetentās iestādes izteiktos ierosinājumus.

8. PIELIKUMI

Pielikums Nr.1. Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” sākotnējais (ex-ante) izvērtējums. Sākotnējā izvērtējuma ziņojums

Pielikums Nr.2. Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” Vides pārskats. Informatīvais ziņojums

Pielikums Nr.3. Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” Vides pārskats. Informācija par izstrādi

Pielikums Nr.4. Darbības programmas „Uzņēmējdarbība un inovācijas” Vides pārskats. Monitorings

Pielikums Nr.5. Valsts stratēģiskā ietvardokumenta Vides pārskats. Kopsavilkums

Finanšu ministra vietā-
veselības ministre

I.Circene

Vīzē: Valsts sekretāres vietā-
Valsts sekretāres vietniece budžeta jautājumos

B.Bāne

20.02.2014. 12:13
38847
A.Zambžetskis, 67083944
Andrejs.Zambzetskis@fm.gov.lv